

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

MÜZİK OKULLARI MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (5,6,7 VE 8. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2025

İÇİNDEKİLER

1. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK ESASLAR	5
1.2.1. Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler ve Eğilimler	5
1.2.2. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)	5
1.2.3. Disiplinler Arası ve Beceriler Arası İlişkiler	6
1.2.4. Öğrenme Çıktıları	6
1.2.5. İçerik Çerçevesi	6
1.2.6. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	7
1.2.7. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	7
1.2.8. Farklılaştırma	7
1.3 MÜZİK TARİHİ DERSİ TEMA, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9
1.4. MÜZİK TARİHİ DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	11
1.5. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
2. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR	14
5. SINIF	14
6. SINIF	31
7. SINIF	50
8. SINIF	71

1. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; bireyin bütüncül gelişimini amaçlayan, köklü bir geçmişe sahip Türk Millî Eğitim Sistemi'nin dijital çağa ve teknolojik gelişmelere duyarlılığını, yeri geldiğinde bu gelişmelere öncülük edebilme istek ve potansiyelini yansıtan bir anlayışla geliştirilmiştir. Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda, öğretim programlarının temel öğeleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin benimsediği ilke ve yaklaşımlarla bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin becerilerle ilgili bileşenleri; kavramsal beceriler (temel beceriler, bütünleşik beceriler ve üst düzey düşünme becerileri), sosyal-duygusal öğrenme becerileri (benlik becerileri, sosyal yaşam becerileri, ortak/birleşik beceriler), eğilimler, okuryazarlık becerileri ve alan becerilerinden oluşmaktadır. Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı, bilgi edinme sürecine ek olarak bireylerin çağın gerektirdiği becerilerle donatılmasını hedeflemektedir. Program; müzik tarihi öğrenme süreçlerini destekleyen ve bu süreçlerle gelişen temel beceriler, kavramsal beceriler, sanat alan becerileri ile sosyal bilimler alan becerileri odağa alınarak hazırlanmıştır. Aynı zamanda bu becerilerin eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri ile etkileşim içinde gelişimi hedeflenmiştir. Öte yandan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütüncül eğitim anlayışına uygun biçimde Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı ile birey, çevre ve topluma ilişkin değerlerin desteklenmesi; müzik tarihi öğrenme-öğretme sürecinin bu değerlerle zenginleştirilerek bireye, topluma ve çevreye duyarlı bir niteliğe ulaşması hedeflenmektedir.

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı; benimsenen model ve yaklaşım çerçevesinde müzik tarihi öğrenme ve öğretme sürecini ilgi çekici, etkileşimli hâle getirerek öğrencilerin öğrenmeye olan ilgilerini artırmayı; birey ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamayı ve müziği günlük hayat deneyimlerinin bir parçası hâline getirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca programda bireylerin eleştirel düşünme ve karar verme gibi üst düzey becerilerinin gelişimine önem verilmektedir. Bu doğrultuda üretken, yenilikçi ve rekabet gücü yüksek bireylerin yetiştirilmesinde, ülkemizin gelişmişlik ve kalkınma hedeflerine ulaşılmasında, müzik tarihi öğretme ve öğrenme sürecinden beklenen nitelik de göz önünde bulundurulmuştur.

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı; müziksel düşünmenin sistematik, rasyonel, analitik, tutarlı ve ilişkisel yapısı göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Öğrencilerin daha çok bilgi edinimi yerine müziksel bilgiye ulaşmayı sağlayan becerilere sahip olmalarını, edindikleri bilgiler arasındaki ilişkileri sorgulayarak eski bilgileri ile yeni bilgilerini bir bütün olarak yapılandırabilmelerini ön planda tutan programda sadece bilgiyi ve performansı destekleyen içerikler mümkün olduğunca sınırlı tutulmuştur. Bunun yanı sıra programda öğrencilerin bireysel ve grup içi sorumluluk alması teşvik edilerek öğrenmeye ilişkin eğilimlerinin ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. İçerik, bu hedefler bağlamında hem disiplinler arası hem de beceriler arası ilişkiler kurularak mümkün olduğunca gerçek yaşam gereksinimleri çerçevesinde yapılandırılmıştır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme kanıtlarını belirlemek için ölçme ve değerlendirme araçlarının sadece sonuç odaklı değil süreç odaklı olarak da kullanıldığı bir program yaklaşımı benimsenmiştir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin

1. Müzik yoluyla estetik yönlerini geliştirmeleri,
2. Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmeleri,
3. Yaratıcılıklarını ve yeteneklerini müzik yoluyla geliştirmeleri,
4. Yöresel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamaları,
5. Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerini geliştirmeleri,
6. Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmeleri,
7. Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmaları,
8. Müziğin bireysel ve toplumsal ruh sağlığı üzerindeki olumlu etkilerini anlamaları,

9. Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmeleri,
10. Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik tarihi bilgi ve birikimine sahip olmaları,
11. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramaları amaçlanmaktadır.

1.2. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK ESASLAR

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı tematik bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Programın uygulanmasına ilişkin esaslar temaların temel bileşenleri bağlamında aşağıda açıklanmıştır.

1.2.1. Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler ve Eğilimler

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı, sanat alan becerileri, sosyal bilimler alan becerileri ile kavramsal beceriler ve bu becerilerin öncülü olan eğilimler esas alınarak hazırlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı büyük ölçüde kavramsal beceriler üzerine yapılandırılmıştır. Kavramsal beceri setinin kapsamadığı özel durum ve süreçler için ise sosyal bilimler alan becerileri kullanılmıştır. Bu doğrultuda, kavramsal beceriler, sanat alan becerileri ile sosyal bilimler alan becerileri arasında güçlü bir etkileşim söz konusudur ve bu iki beceri türünün birbirini destekleyen yapısı programın temel dayanaklarından biridir.

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın temel bileşenleri olan öğrenme-öğretme süreçleri ile ölçme ve değerlendirme uygulamaları başta olmak üzere tüm hedefler ve süreçler; kavramsal beceriler, alan becerileri ve eğilimlerin bütünsel bir yaklaşımla ele alındığı bir anlayışla planlanmalıdır.

1.2.2. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler ve Okuryazarlık Becerileri)

Benimsenen program modelinde programlar arası bileşenler; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri olarak sınıflandırılmıştır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, bireyin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati yapabilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli becerilerdir. Benimsenen bütüncül eğitim yaklaşımı çerçevesinde müzik tarihi öğrenme-öğretme sürecinin sosyal duygusal boyutu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sürecin sosyal-duygusal öğrenme becerilerini desteklediği ve sosyal-duygusal öğrenme becerileri olmadan gerçekleşmesinin mümkün olmadığı da dikkate alınmalıdır. Değerler; etkileşimde olduğu insanları, yaşadığı toplumun dinamiklerini, çevresindeki doğal güzelliklerin değerini anlayan, çevresiyle dengeli ve düzeyli ilişkiler kuran, tarihî ve kültürel mirası koruyan, doğaya saygılı bireyler yetiştirmeyi amaç edinmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bir bileşeni olarak değerler; bireyin dengeli, ölçülü ve tutarlı; kendisine, ailesine, milletine ve dünyaya faydalı; üretken, ahlaklı ve çalışkan bir şekilde yetişmesi için yürütülen çabaların öğretim programlarına yansması olarak değerlendirilmelidir. Müzik, bireye sağladığı düşünsel araçlarla değer edinimini sağlayan disiplinlerin başında gelmektedir. Kendisini ve çevresini kuşatan nesne, olay ve olguları anlamlandırmakta müzikten etkin şekilde yararlanabilen bireylerin söz konusu değerleri daha kolay benimseyeceği, koruyacağı ve geliştireceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda değerler, Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın hedeflediği beceriler ve içerik çerçevesi ile uyumlu bir müzik tarihi öğrenme-öğretme sürecinin doğal bir bileşeni olarak değerlendirilmelidir.

Okuryazarlık becerileri, eğitim sisteminin hedeflediği yeterliklerin kazandırılmasına aracılık eden önemli değişkenlerdendir. Toplumsal yaşamın başarılı bir şekilde sürdürülmesinde bireylerin haklarını kullanabilmeleri ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için çağın gereklerinden olan dijital okuryazarlık, sanat okuryazarlığı gibi alanlarda bilgi, beceri ve yetkinlik düzeylerinde bireylerin eğitilmiş olmaları gerekmektedir. Müzik; sahip olduğu sembolik dil, görselleştirme araçları, akıl yürütme ve çıkarım süreçleri ile farklı bilim dalları ve teknoloji için sunmuş olduğu düşünsel ve yöntemsel araçlarla söz konusu okuryazarlık becerilerini destekleyen disiplinlerin başında gelmektedir. Müzik tarihi öğretim süreci ve öğrencilere sunulan müzik tarihi öğrenme ortam ve fırsatları, okuryazarlık becerilerini destekleyecek bir yapıda planlanmalıdır.

1.2.3. Disiplinler Arası ve Beceriler Arası İlişkiler

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda, öğrencilerin farklı disiplinlerde edindikleri bilgi ve becerileri müzik tarihini öğrenme sürecinde nasıl kullanabilecekleri açık biçimde tanımlanmıştır. Bu bağlamda hem disiplinler arası hem de beceriler arası ilişkilere özel önem verilmiştir. Disiplinler arası ilişkiler, öğrencilerin müzikle bağlantılı olarak tarih, görsel sanatlar, edebiyat, sosyal bilgiler ve teknoloji gibi alanlarda kurdukları çok yönlü bağları desteklemektedir. Bu ilişkiler, öğrencilerin müziği yaşamla bütünleştirmelerine, farklı alanlarda öğrendiklerini müzik yoluyla yeniden yapılandırmalarına olanak tanır.

Beceriler arası ilişkiler ise doğrudan temanın odağında yer almayan, ancak öğrenme çıktılarının gerçekleşmesini destekleyen kavramsal beceriler ve alan becerileri arasındaki bütünsel bağlantıyı ifade eder. Bu ilişkiler, öğrencinin müzik tarihi bilgisi edinimini güçlendiren tamamlayıcı öğrenmeler sağlar.

Öğrenme-öğretme süreçlerinin; disiplinler arası ve beceriler arası etkileşimi gözetken, çok boyutlu ve bütüncül bir anlayışla tasarlanması, programın hedeflediği niteliksel kazanımların gerçekleşmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

1.2.4. Öğrenme Çıktıları

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın temaları, bilgi ve beceri bütünlüğünü yansıtan "öğrenme çıktıları" etrafında yapılandırılmıştır. Öğrenme çıktıları, temanın sonunda öğrencinin ulaşması beklenen, müzik alanına ilişkin kavram, yöntem ve becerileri bir arada sunan öğretim amaçları olarak tanımlanabilir. Bu çıktılar, kavramsal beceriler ile sosyal bilgiler alan becerilerinin ortaya koyduğu eylemlerin yanı sıra bu becerileri oluşturan "süreç bileşenleri" dikkate alınarak oluşturulmuştur. Müziksel beceri edinimi süreci, bazı davranışların sistematik, bilinçli ve istekli bir biçimde işe koşulmasını gerektirir. Bu bağlamda, öğrenme çıktılarının gerçekleşebilmesi için öğrencilerin süreç bileşenlerine dayalı deneyimlere aktif biçimde katılmaları önemlidir. Programda yer alan öğrenme-öğretme ortamları; her öğrencinin ilgili becerileri kendi temposunda geliştirebileceği, sürece katılabileceği ve müzik tarihine anlamlı biçimde dâhil olabileceği şekilde planlanmalıdır.

1.2.5. İçerik Çerçevesi

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı, ortaokul düzeyinde bilgi ve beceriler bağlamında bütüncül ve tutarlı bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın alana özgü içeriği ve geliştirmeyi hedeflediği beceriler, sosyal bilgiler alan becerilerinden ve kavramsal becerilerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Benzer şekilde Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı, bilgi ve beceriler bağlamında Müzik Kültürü Dersi Öğretim Programı'na dayanmaktadır. Her bir düzeyde hangi bilgi ve becerilere ne şekilde yer verilmesi gerektiği belirlendikten sonra bu bilgi ve becerilerin hem önceki yılların programı hem de ilerleyen yılların programları ile ilişkisinin açık ve tutarlı bir şekilde yapılandırılması amaçlanmıştır. Öğretmenlerden öğrenme-öğretme sürecini tasarlarlarken sadece kendi programının bilgi ve becerileriyle ilgili amaç ve içeriği değil, müzik okulundaki diğer ders programlarının bilgi ve becerileriyle ilgili amaç ve içeriği de incelemeleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütüncül hedeflerini gerçekleştirmeyi sağlayacak bir müzik tarihi öğretimi anlayışıyla hareket etmeleri beklenmektedir. Temaların içerik çerçevesindeki birinci bileşeni içerikle ilgili "genellemeler"dir. Müziksel kavram ve becerilerin müzik tarihi öğrenme-öğretme süreçlerine yansıtılmasına rehberlik eden bu genellemeler; tema ile ilgili ana fikirler olarak da düşünülebilir.

Bu ana fikirler, öğretmenlerin temanın bilgi ve beceri hedefini etkin şekilde çerçevelemesini, öğrenme-öğretme sürecini uygun pratik ve kararlarla yürütmesini desteklemektedir. Program tasarımında her bir tema ile ilgili sınırlı sayıda ve tema çerçevesinde belli oranda gerçekleştirilebilir genellemelere yer verilmiştir. Bazı genellemeler bir temanın kapsamı ile sınırlıyken bazıları ancak benzer temalar etrafında 2-3 yıl boyunca sunulacak öğretim faaliyetlerinin bir ürünüdür. Bu anlamda bu tarz genellemeler, "büyük fikirler" olarak düşünülmeli ve kısa vadede ölçme ve değerlendirmenin bir ögesi olarak ele alınmamalıdır.

Temaların içerik çerçevesindeki bir diğer bileşeni "anahtar kavramlar"dır. Her bir temada ayrı ayrı listelenen anahtar kavramlar temanın kapsamı hakkında bilgi vermektedir. Temaların ilişkisel yapısına bağlı olarak bazı anahtar kavramlar farklı sınıf seviyelerinde birden çok temada yer alabilmektedir. Anahtar kavramlar öğrenme çıktılarında belirtilen bilgi ve beceri bütünlüğünün bir parçası olarak düşünülmelidir.

1.2.6. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda, öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecek ve sistematik olarak öğrencilere geri bildirim verilebilmesini sağlayacak bir ölçme ve değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşımda öğrencilerin bilgi ve becerilerinin gelişimini izleme ve değerlendirmenin yanı sıra müzik tarihine yönelik eğilimlerinin, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin, okuryazarlık becerilerinin ve değerlerinin gelişiminin gözlenmesi de programın bütüncül yaklaşımı açısından önemlidir. Öğrenme kanıtlarına ilişkin olarak sunulan ölçme araç ve teknikleri örnek niteliğindedir. Öğretmenler, öğrenme çıktıları ve içerik çerçevesine uygun olarak farklı ölçme araçlarını da kullanabilir. Ayrıca her temada en az bir performans görevi verilmesi ve bu performans görevinin öğrenme öğretme uygulamaları bölümünde belirtilmesi gerekmektedir.

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda tamamlayıcı ölçme araçları kullanılarak öğrencilere bilgi düzeyleri, eksiklikleri veya kavram yanlışları hakkında dönütler sağlanması hedeflenmektedir. Bu süreçte kullanılan ölçme araçları geri bildirim esasına dayalı olarak öğrenme-öğretme sürecine yukarıda belirtilen farklı boyutlarda katkıda bulunacak şekilde tercih edilmelidir.

1.2.7. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Yeni öğretim programlarının önemli bileşenlerinden birisi "öğrenme-öğretme yaşantıları"dır. Öğrenme-öğretme yaşantıları bağlamında ilk olarak "temel kabuller"e yer verilmektedir. Müziksel bilgiler kendi içinde belli bir hiyerarşiye veya ardıllık-öncüllük ilişkisine sahiptir. Müzik tarihi öğrenme-öğretme sürecinin müzik kültürü dersi öğretim sürecinin kendine özgü yapısını dikkate alması beklenir. Örneğin Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinin yapısı ve özellikleri konusunun anlamlandırılabilmesi için müzik kültürü dersinde bu konularla ilgili temel becerilerin anlamlandırılması gerekir. Bu noktada temel kabuller bağlamında her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmeli, öğrencilerin bu bilgi ve beceriler bağlamındaki hazırbulunuşlukları değerlendirilmeli, varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır. Bu süreç, aynı zamanda öğrencilerin temaya sosyal ve duygusal açıdan da hazır olmalarını sağlamak için bir gereklilik olarak görülmelidir.

Programda öğrencilerin hazırbulunuşluklarının dikkate alınarak hareket edilmesi, öğrenme-öğretme sürecinin başında "ön değerlendirme" yapılması önemsenmektedir. Ayrıca öğrencilerin ön bilgileriyle yeni öğrenmeleri arasında bağlantı kurulması ve öğrenilenlerin günlük hayatla ilişkilendirilmesi amacıyla öğrenmeler arasında "köprü kurulması" beklenmektedir. Öğretmenler, öğrenme çıktısı, içerik çerçevesi ve öğrenci düzeyine uygun biçimde farklı yöntem ve teknikler kullanabilir.

Öğrenme çıktılarının, ilgili beceri, değer ve eğilimlerin süreç bileşenleriyle birlikte nasıl işe koşulacağını açıklayan öğrenme-öğretme uygulamaları bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin bütünlüğü içinde yapılandırılmalıdır. Programda öğrenme-öğretme uygulamaları; her bir öğrenme çıktısı doğrultusunda, sanat ve sosyal bilimler alanlarına özgü beceriler, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünleştirilerek sunulmuştur. Uygulamalarda öğrenme çıktılarının dayandığı becerilerin süreç bileşenlerinin ardışık ve anlamlı bir şekilde kullanılması önemlidir. Bu süreçte, öğrenme çıktısına eşlik eden eğilimler ve değerler, ayrı bir yapı olarak değil, müzik tarihi dersinin doğal bileşenleri olarak düşünülmelidir. Temaların öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken öğretmenlere öğrenme çıktılarının anlam ve kalıcılığını destekleyecek göstergelerle rehberlik edilmiştir.

1.2.8. Farklılaştırma

Öğrenme çıktıları bağlamında öğrencilerin ulaşması beklenen bilgi ve beceriler aynı olsa da her öğrencinin ilerleme hızı ve süreçte ihtiyaç duyduğu bilgi ve beceriler bir diğerine göre farklı olabilmektedir. Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda bu durum "farklılaştırma" bağlamında ele alınmaktadır. Farklılaştırmanın bir boyutu olan "zenginleştirme"; daha karmaşık ve soyut bilgileri daha hızlı şekilde anlamlandırabilen, programda hedeflenen bilgi ve becerileri daha etkin şekilde kullanabilen öğrencilere yönelik olarak tasarlanmıştır. Zenginleştirme faaliyetleri ile söz konusu öğrencilerin içerik çerçevesinden kopmadan öğrenmelerini derinleştirmelerine imkân verecek içerik, yöntem ve süreçlerle ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Bu anlamda zenginleştirme faaliyetlerinde disiplin içi ilişkilendirmelerin yanı sıra disiplinler arası ilişkilendirmeler ve günlük hayat/gerçek yaşam uygulamaları ön plandadır. Öğrencilerin performans görevleri doğrultusunda teknolojiyi ve dijital platformları etkin bir şekilde kullanmasına ilişkin öneriler de zenginleştirme bağlamında sunulmaktadır.

Farklılaştırmanın diğer boyutu olan “destekleme”, programın hedeflediği bilgi ve becerilere ulaşmada daha fazla somut örnek, günlük hayat bağlamı, somut materyal desteği ve görselleştirmeye ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik olarak tasarlanmıştır. Destekleme faaliyetleri ile programın hedeflediği bilgi ve becerilerden ödün vermeden söz konusu öğrencilerin ihtiyaç duydukları uygulamalara, kullanılabilecek araç, gereç ve teknolojiye, sınıf içinde yürütülecek grup çalışmaları ile sağlanacak akran öğrenmelerine ve öğretmenlerin süreçteki rolüne vurgu yapılmaktadır. Ayrıca destekleme başlığında öğrencilerin dijital platformlardan etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlayacak öneriler sunulmaktadır.

Öğretmenlerden hem zenginleştirme hem de destekleme faaliyetlerini bireysel farklılıklara duyarlı bir biçimde, kapsayıcı bir anlayışla gerçekleştirmesi beklenmektedir. Bu faaliyetlerin uygun şartlar sağlandığında “her öğrencinin müzik tarihini öğrenebileceği” prensibini açık ve kararlı bir şekilde ortaya koymasının programın hedeflerine ulaşmasındaki rolü göz önünde bulundurulmalıdır.

1.3. MÜZİK TARİHİ DERSİ TEMA, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı 5, 6, 7, ve 8. sınıflarda 1 ders saati uygulanacak şekilde planlanmıştır. Programda her sınıf düzeyi için tema isimleri "Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı Sınıflara Göre Temalar" tablosu ile gösterilmiştir. Ardından 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda temaların işleniş sırası, içerdiği öğrenme çıktı sayıları ve temaların süreleri ise ayrı tablolar ile sunulmuştur.

Aşağıdaki tabloda Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın temalara göre dağılımı verilmiştir.

MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI SINIFLARA GÖRE TEMALAR

5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
MT.5.1. Müzik Tarihini Öğreniyorum	MT.6.1. Türk Halk Müziğinin Genel Yapısı	MT.7.1. Türk Sanat Müziğinin Genel Yapısı	MT.8.1. Türk Sanat Müziğinde Neoklasik Dönem
MT.5.2. İlk Uygarlıklarda Müzik	MT.6.2. İslamiyet Öncesi Dönem'de Türk Halk Müziği	MT.7.2. Türk Sanat Müziğinde Hazırlık ve Oluşum Dönemi	MT.8.2. Türk Sanat Müziğinde Romantik Dönem
MT.5.3. İlk Müzik Yazıları	MT.6.3. İslamiyet Etkisi Altındaki Dönem'de Türk Halk Müziği	MT.7.3. Türk Sanat Müziğinde Klasik Öncesi Dönem	MT.8.3. Türk Sanat Müziğinde Reform Dönemi
MT.5.4. Dünya Müziğinin Serüveni	MT.6.4. Cumhuriyet Dönemi'nde Türk Halk Müziği Alanında Yapılan Çalışmalar	MT.7.4. Türk Sanat Müziğinde Klasik Dönem	MT.8.4. Türk Müziğinde Yeni Türler

Aşağıdaki tablolarda Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın temalarının işleniş sırası sınıf seviyelerine göre sunulmuştur. Ayrıca bu tablolarda temalara ait öğrenme çıktısı sayıları, ders saatleri ve yüzdeleri verilmiştir.

5. SINIF MÜZİK TARİHİ DERSİ

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. MÜZİK TARİHİNİ ÖĞRENİYORUM	3	8	23
2. İLK UYGARLIKLARDA MÜZİK	5	10	28
3. İLK MÜZİK YAZILARI	3	5	14
4. DÜNYA MÜZİĞİNİN SERÜVENİ	5	10	28
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	3	8
TOPLAM	16	36	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

6. SINIF MÜZİK TARİHİ DERSİ

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. TÜRK HALK MÜZİĞİNİN GENEL YAPISI	4	8	23
2. İSLAMİYET ÖNCESİ DÖNEM'DE TÜRK HALK MÜZİĞİ	5	8	23
3. İSLAMİYETİN ETKİSİ ALTINDAKİ DÖNEM'DE TÜRK HALK MÜZİĞİ	4	8	23
4. CUMHURİYET DÖNEMİNDE TÜRK HALK MÜZİĞİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	6	9	23
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	3	8
TOPLAM	19	36	100

7. SINIF MÜZİK TARİHİ DERSİ

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. TÜRK SANAT MÜZİĞİNİN GENEL YAPISI	3	8	23
2. TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE HAZIRLIK VE OLUŞUM DÖNEMİ	4	9	23
3. TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE KLASİK ÖNCESİ DÖNEM	4	8	23
4. TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE KLASİK DÖNEM	6	8	23
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	3	8
TOPLAM	17	36	100

8. SINIF MÜZİK TARİHİ DERSİ

TEMA	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE NEOKLASİK DÖNEM	7	9	23
2. TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE ROMANTİK DÖNEM	4	8	23
3. TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE REFORM DÖNEMİ	5	8	23
4. TÜRK MÜZİĞİNDE YENİ TÜRLER	5	8	23
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	3	8
TOPLAM	21	36	100

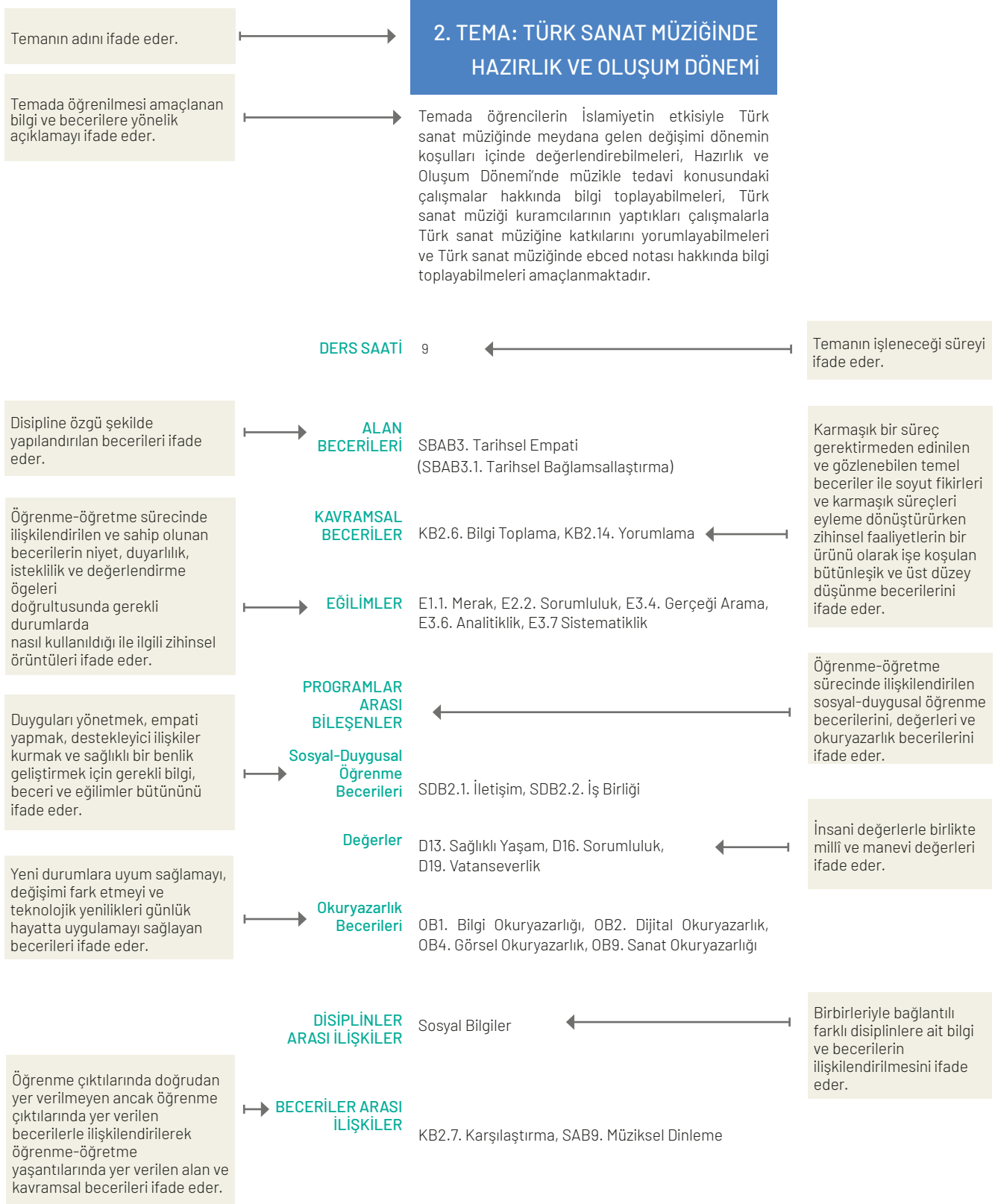
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

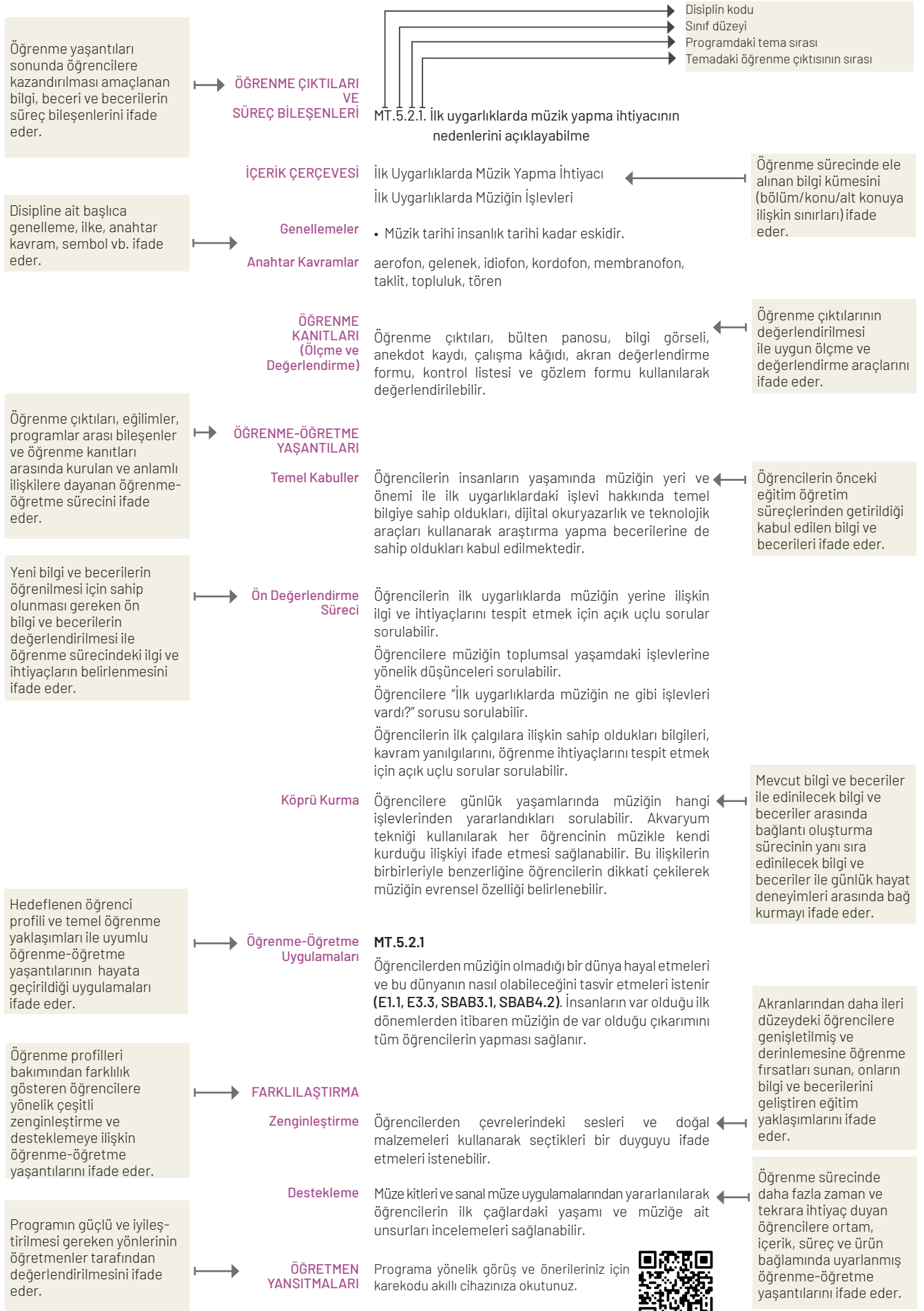
1.4. MÜZİK TARİHİ DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYILARI	KİTAP EBADI
Müzik Tarihi Dersi 5. Sınıf	5-7	19,5 cm x 27,5 cm
Müzik Tarihi Dersi 6. Sınıf	8-10	19,5 cm x 27,5 cm
Müzik Tarihi Dersi 7. Sınıf	6-8	19,5 cm x 27,5 cm
Müzik Tarihi Dersi 8. Sınıf	6-8	19,5 cm x 27,5 cm

1.5. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Müzik Tarihi Dersi Öğretim Programı temalarının yapısı aşağıdaki bilgi görselinde verilmiştir.

2. MÜZİK TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

5. SINIF

1. TEMA: MÜZİK TARİHİNİ ÖĞRENİYORUM

Temada öğrencilerin müzik tarihini öğrenmenin önemini sorgulayabilmeleri, müziğin tarihsel olayların aktarımındaki rolünü sorgulayabilmeleri ve müzik tarihini öğrenmenin müzik eğitime katkılarını açıklayabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.7. Karşılaştırma, SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.5.1.1. Müzik tarihini öğrenmenin önemini sorgulayabilme

- Konuyla ilgili merak ettiği unsurları belirler.
- Müzik tarihini öğrenmenin önemi ile ilgili sorular sorar.
- Konu hakkında bilgi toplar.
- Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Toplanan bilgilere dayanarak çıkarım yapar.

MT.5.1.2. Müziğin tarihsel olayların aktarımındaki rolünü sorgulayabilme

- Konuyla ilgili merak ettiği unsurları belirler.
- Müziğin tarihsel olayların aktarımındaki rolü ile ilgili sorular sorar.
- Konu hakkında bilgi toplar.
- Topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Toplanan bilgilere dayanarak çıkarım yapar.

MT.5.1.3. Müzik tarihini öğrenmenin müzik eğitime katkılarını açıklayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Müziğin Tarihsel Olayların Aktarımındaki Rolü
- Müzik Tarihini Öğrenmenin Önemi
- Müzik Tarihini Öğrenmenin Yararları

Genellemeler

- Müzik tarihsel olayların aktarımında bir araçtır.
- Müzik tarihini öğrenmek müzik eğitime katkı sağlar.

Anahtar Kavramlar

aktarım, bellek

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, giriş-çıkış kartları, kısa cevaplı sorular, kavram haritası, poster çalışması, gözlem formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak müziğin tarihsel olayların aktarımındaki rolüne dair öğrendiklerini yazılı ve görsel materyallerle sunmaları istenir. Performans görevleri, içerik doğruluğu, tarihsel bağ kurma ve ifade netliği ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ile ölçülebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kültür, sanat, toplum, zaman, geçmiş kavramlarına ait temel bilgilere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık, teknolojik araçları kullanarak araştırma yapma becerisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin kültür, sanat, toplum, zaman, geçmiş kavramlarına ilişkin ön bilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek için açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere "Bir şarkının gerçek bir olayla bağlantılı olduğunu düşündüğünüz oldu mu?", "Günlük yaşamda bir olayı, bir duyguyu müzikle anlatma deneyimi yaşadınız mı?" soruları sorularak öğrencilerin deneyimlerini paylaşmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.5.1.1

Öğrencilerin tarih kavramıyla ilgili bilgilerini ölçmeye yönelik sorular sorulur, varsa bilgi yanlışlarını gidermeleri için güvenilir genel ağ adreslerinden bilgi almaları sağlanır. Öğrencilere "Çaldığınız veya söylediğiniz bir eserin geçmişi hakkında bilgi edinmek, o eseri daha iyi anlamanıza yardım edebilir mi?" "Tarihî bilgi bir eserin duygusunu anlamanıza katkı sağlar mı?" gibi sorular sorularak öğrencilerin konuya ilgileri çekilir (**E1.1**). Öğrencilerden müzik tarihini öğrenmenin önemini neler olabileceğine dair merak ettikleri unsurları netleştirmeleri istenir. Bu süreçte öğrencilerin birbirlerini etkin şekilde dinlemeleri, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri ve birbirlerini anlamaları, kendilerinden farklı düşünen kişileri saygıyla dinlemeleri ve iş birliği yapmaları beklenir (**SDB2.1, SDB2.2, SDB3.1, D14.1**). Öğrencilerin müzik tarihini öğrenmenin önemi ile ilgili soru sormaları sağlanır. Öğrencilerin güvenilir genel ağ adresleri, çeşitli yazılı ve dijital kaynaklar aracılığıyla müzik tarihini öğrenmenin önemi hakkında bilgi edinmeleri sağlanır (**OB1, OB2, OB4**). Bilgiler büyük grup tartışması yapılarak değerlendirilir ve öğrencilerin müziğin tarihsel akışının süreklilik gösterdiğini belirlemesi sağlanır. Müziğin insanların hayatında duygularını ifade etme, toplumsal bağ kurma ve kültürel kimliği güçlendirme aracı olarak tarih boyunca önemli bir yer tuttuğu (**OB9, D19.2**) vurgulanır. Öğrenciler müzik tarihini öğrenmenin önemine ilişkin çıkarım yapmaları yönünde desteklenir. Öğrencilerin çıkarım ve önermeleri büyük grup tartışması yoluyla değerlendirilir. Müzik tarihinin sadece olayların kronolojik sıralaması olmadığı; toplumsal yapılar, kültürel değerler, sanatsal akımlar, çalma stilleri hakkında da bilgi verdiği vurgulanır. Giriş-çıkış kartları ve kısa cevaplı sorular kullanılarak süreç değerlendirilebilir.

MT.5.1.2

Öğrencilere geçmişte yaşanan olaylar hakkında bilgi edinme yollarının neler olduğu sorulur. Öğrenci cevapları gruplanarak yazılı, yazısız ve görsel kaynak listeleri oluşturulur. Öğrencilerin yazısız kaynakların neler olduğunu belirleyebilmeleri amacıyla akvaryum ve beyin fırtınası tekniklerinden yararlanılır. Sınıf içi iletişimde saygılı davranışları yönünde öğrenciler desteklenir (**D14.1**). Öğrencilere "Çanakkale Türküsü" dinletilir, türkünün konusuna dair düşünceleri ve türkünün vatanseverlik ile ilgili hangi duyguları uyandırdığı sorulur. (**SAB9, D19.2**). Öğrencilerin tarihsel olayların aktarımında müziğin rolünü tespit etmeleri sağlanır. Öğrenciler soru sormaları yönünde teşvik edilerek bu sorular ve cevapları listelenir (**E3.8**). Öğrencilerden müziğin aktarım aracı olma özelliğine örnek verebilecekleri türkü, marş ya da görselleri çeşitli basılı ve dijital kaynaklardan araştırmaları istenir (**OB1, OB2, OB4, E2.2, E3.4**). Öğrenciler araştırma sürecinde planlı, sorgulayıcı olmaları ve görevlerini eksiksiz yapmaları yönünde desteklenir (**D3.2, D16.3**). Elde edilen veriler listelenir ve büyük grup tartışması yoluyla doğrulanır. Öğrencilere, müziğin tarihsel olayların aktarımındaki rolüne dair öğrendiklerini yazılı ve görsel materyallerle, sorumluluk bilinciyle sunma görevi verilebilir (**SDB3.3**). Performans görevleri içerik doğruluğu, tarihsel bağ kurma ve ifade netliği ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ile ölçülebilir. Öğrencilerin çıkarımlarını afiş, slogan, resim, şiir, deneme gibi ürünlerle ifade etmeleri istenir. Süreç boyunca vatanseverlik değeri üzerinde durulur (**D19.1**). Öğrencilerin etkinliklere katılım ve yaratıcılık düzeylerini izlemek için gözlem formu, öğrenci çıkarımlarının doğruluk ve kapsamını izlemek için kontrol listesi kullanılabilir.

MT.5.1.3

Öğrencilere örnek bir eser dinletilerek eser ile ilgili düşüncelerini yazmaları istenir. Daha sonra güvenilir genel ağ adreslerinden, yazılı ve dijital kaynaklardan eserin bestecisi hakkında öğrencilerin bilgi edinmeleri sağlanır (**OB1, OB2, OB4**). Öğrencilerden eser hakkındaki düşüncelerini tekrar yazmaları ve yazdıklarını daha önce yazdıklarıyla karşılaştırmaları istenir (**KB2.7**). Öğrencilerden 3-4 kişilik gruplar oluşturmaları ve "Müzik tarihini öğrenmek neden önemlidir?" sorusunu grup arkadaşlarıyla tartışmaları istenir. Konuyla ilgili farklı sorular belirlenir. Öğretmen tarafından sağlanan kaynaklar incelenerek soruların cevapları araştırılır. Böylece öğrencilerin geçmişte müziğin nasıl yapıldığını anlamaları sağlanabilir. Öğrencilerin besteci ya da icracıların gelişiminde kendilerinden önce gelen besteci ya da icracılardan öğrendiklerinin rolü olduğunu kavramaları sağlanır. (**D19.2**). Ulaşılan sonuçlar grupla değerlendirilerek müzik tarihini öğrenmenin neden önemli olduğuyla ilgili çıkarımlar yapılabilir. Grup sözcüsü aracılığıyla elde edilen bilgiler sunularak müzik tarihini öğrenmenin müzik eğitime katkısı açıklanır. Öğrenciler müzik tarihini öğrenmenin müzik eğitimlerine katkısını kendi cümleleriyle ifade ederek deneme, şiir, afiş gibi ürünler oluşturabilir, konu ile ilgili resim çalışmaları yapabilirler. Süreç kavram haritası ve poster çalışması ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden yöresel ya da toplumsal olayların ardından yazılmış türkülere örnekler bulmaları ve kendi arşivlerini oluşturmaları istenebilir.

Öğrencilerden müzik tarihi öğrenmenin önemine dair öğretmenleriyle röportaj yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden bildikleri veya sevdikleri bir eseri çaldıkları ya da söyledikleri bir ses kaydı almaları istenebilir. Daha sonra bu eserin bestecisiyle ilgili araştırma yapmaları, özellikle bestecinin hayatını, yaşadığı dönemi ve bu dönemin eser üzerindeki etkilerini incelemeleri beklenir. Bu araştırmanın ardından öğrencilerin eseri bir kez daha çalarak veya söyleyerek icralarındaki farkları gözlemlenmeleri ve bu farkları yazılı olarak ifade etmeleri istenebilir.

Destekleme Müzik tarihindeki önemli olayları ya da bestecilerin hayatlarını anlatan küçük hikâyeler ya da dramatisasyonlar oluşturulabilir.

Öğrencilere belirli bir müzik akımının kültürel bağlamını (o dönemdeki toplumsal koşullar, sanat akımları ve kültürel değerler ile müziğin nasıl bir etkileşim içinde olduğu gibi) inceleme görevi verilebilir.

Öğrencilerden sevdikleri bir besteci veya müzikal dönem üzerine dijital bir araştırma yapmaları, yaptıkları araştırma sonucunda hem yazılı hem de görsel olarak elde ettikleri bilgileri bir araya getirerek bir "besteci portresi" oluşturmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: İLK UYGARLIKLARDA MÜZİK

Temada öğrencilerin ilk uygarlıklarda müzik yapma ihtiyacının nedenlerini açıklayabilmeleri, kullanılan çalgıları tanıyabilmeleri, müziğin işlevlerini ve çalgıların kullanım alanlarını belirleyebilmeleri için bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Müzik Kültürü, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Çalgı Toplulukları

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma),
SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama, (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- MT.5.2.1. İlk uygarlıklarda müzik yapma ihtiyacının nedenlerini açıklayabilme
- MT.5.2.2. İlk uygarlıklarda müziğin işlevlerini belirleyebilme
- MT.5.2.3. İlk uygarlıklarda kullanılan çalgıları tanıyabilme
- MT.5.2.4. İlk uygarlıklarda çalgıların kullanım alanlarını belirleyebilme
- MT.5.2.5. İlk uygarlıklarda çalgı kullanma ihtiyacının nedenlerini açıklayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- İlk Uygarlıklarda Müzik Yapma İhtiyacı
- İlk Uygarlıklarda Müziğin İşlevleri
- İlk Uygarlıklarda Kullanılan Çalgılar
- İlk Uygarlıklarda Çalgıların Kullanım Alanları

Genellemeler

- Müzik tarihi insanlık tarihi kadar eskidir.

Anahtar Kavramlar

aerofon, gelenek, idiofon, kordofon, membranofon, taklit, topluluk, tören

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, bülten panosu, bilgi görseli, anekdot kaydı, çalışma kâğıdı, akran değerlendirme formu, kontrol listesi ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden ilk uygarlıklarda müziğin gündelik yaşamdaki yerini anlatan resim, afiş ya da dijital içerik hazırlamaları, seçtikleri çalgının tarihsel gelişimini bir bilgi görseli aracılığıyla yansıtmaları, ilk uygarlıklarda müziğin kullanımını resim ya da dijital içeriklerle anlatmaları istenebilir. Performans görevleri; tarihsel doğruluk, kontrol listesi, görsel organizasyon ve müziksel bağlam kriterlerine göre dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin insanların yaşamında müziğin yeri ve önemi ile ilk uygarlıklardaki işlevi hakkında temel bilgiye sahip oldukları, dijital okuryazarlık ve teknolojik araçları kullanarak araştırma yapma becerilerine de sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin ilk uygarlıklarda müziğin yerine ilişkin ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek için açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilere müziğin toplumsal yaşamdaki işlevlerine yönelik düşünceleri sorulabilir.

Öğrencilere “İlk uygarlıklarda müziğin ne gibi işlevleri vardı?” sorusu sorulabilir.

Öğrencilerin ilk çalgılara ilişkin sahip oldukları bilgileri, kavram yanılgılarını, öğrenme ihtiyaçlarını tespit etmek için açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere günlük yaşamlarında müziğin hangi işlevlerinden yararlandıkları sorulabilir. Akvaryum tekniği kullanılarak her öğrencinin müzikle kendi kurduğu ilişkiyi ifade etmesi sağlanabilir. Bu ilişkilerin birbirleriyle benzerliğine öğrencilerin dikkati çekilerek müziğin evrensel özelliği belirlenebilir.

Öğrencilere günlük yaşamlarında çalgıları hangi durumlarda kullandıkları sorulabilir.

Öğrencilerden kullandıkları çalgıların yaptıkları müziğe katkılarına örnek vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.5.2.1

Öğrencilerden müziğin olmadığı bir dünya hayal etmeleri ve bu dünyanın nasıl olabileceğini tasvir etmeleri istenir (**E1.1, E3.3, SBAB3.1, SBAB4.2**). İnsanların var olduğu ilk dönemlerden itibaren müziğin de var olduğu çıkarımını tüm öğrencilerin yapması sağlanır. İnsanların ilk olarak rüzgâr, su gibi doğal sesleri ve hayvan seslerini taklit ederek müzik yapmaya başladığı öğretmen tarafından belirtilir. Öğrencilerden insanların müzik yapma ihtiyacının nedenlerine dair düşündüklerini beyin fırtınası yoluyla ifade etmeleri istenir. Öğretmen tarafından yönlendirici sorular sorularak insanların müziği duygularını ifade etme ve iletişim kurma aracı olarak gördüğünü, dinî ritüel ve törensel etkinliklerde doğaüstü güçleri etkileme aracı olarak kullandığını, eğlence ve şöenlerde toplumsal birlikteliği güçlendirmek için müzikten yararlandığını öğrencilerin belirlemesi sağlanır. Bulgular listelenerek bülten panosu veya bilgi görseli oluşturulur. Tüm öğrencilerin farklı uygarlıklarda müziğin benzer ve farklı kullanım alanlarına sahip olduğunu ve müziğin insan yaşamının değişmez bir parçası olduğunu ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrencilerin etkinliklere katılım ve yaratıcılık düzeylerini izlemek için gözlem formu kullanılabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden ilk uygarlıklarda müziğin gündelik yaşamdaki yerini anlatan resim, afiş ya da dijital içerik hazırlamaları istenebilir. Performans görevleri, tarihsel doğruluk, görsel organizasyon ve müziksel bağlam kriterlerine göre dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

MT.5.2.2

Öğrencilere Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden ilk uygarlıklarda müziğin işlevlerine yönelik eğitici videolar, bilgilendirici metinler araştırma ve beğendiklerini öğretmenle paylaşma görevi verilir (**E3.2, E3.4, OB1, OB2, OB4**). Öğrenciler araştırma sürecinde planlı, sorgulayıcı olmaları ve görevlerini eksiksiz yapmaları yönünde desteklenir (**D3.2, D16.3**). Öğretmen kontrolünde videoların izlenip yazıların okunmasının ardından büyük grup tartışması yapılarak müziğin dinî ritüellerin önemli bir parçası olduğunu, savaş sırasında askerleri motive etme amacıyla kullanıldığını, toplumsal bağları güçlendirici etkisinin olduğunu, ortak yapılan işlerde ritmi ve uyumu sağladığını, kültürel mirasın aktarımında önemli bir işleve sahip olduğunu öğrencilerin belirlemesi sağlanır (**SBAB3.1, SBAB4.2**). Bulgular listelenerek bilgi görseli oluşturulur. Öğrenciler grup tartışmalarında birbirlerini saygı ile dinlemeleri yönünde desteklenir (**D14.1**). Öğrencilerin tartışmalardaki katkılarını kaydetmek için anekdot kaydı, etkinliklere katılımlarını izlemek için gözlem formu kullanılabilir.

MT.5.2.3

Öğrencilere giriş kartları dağıtılır. Öğrencilerden ilk uygarlıklarda çalgıların neden kullanıldığına ilişkin düşüncelerini giriş kartlarına yazmaları istenir. Dijital araçlar kullanılarak öğrencilere rüzgâr, kuş, su seslerinden kısa örnekler dinletilir ve bu seslerin neden insanları çalgı yapmaya teşvik etmiş olabileceği sorulur (**OB2, SBAB3.1, SBAB4.2, E1.1, E3.3**). Öğrencilere çalgıların müziğe katkılarının neler olduğuna dair beyin fırtınası yaptırılır. Öğrencilerin çalgıların insan sesinin sınırlarını aşan tonlar ve frekanslar üretmesi, müziğe ritim ve düzen kazandırması, ezgilerin etkileyiciliğini ve ifade gücünü artırması gibi katkıları belirlemeleri beklenir. Bulgular listelenir. Çıkış kartları dağıtılarak öğrencilerin aynı soruyu cevaplamaları istenir. İnsanların çalgıların katkılarını keşfetmeleriyle birlikte müziği çalgı ile yapma yoluna gittiklerini kendi cümleleriyle ifade etmeleri yönünde tüm öğrenciler desteklenir. Kısa cevaplı soruların yer aldığı çalışma kâğıdı ve gözlem formu ile süreç değerlendirilebilir.

MT.5.2.4

Dijital araçlar kullanılarak öğrencilere ilk uygarlıklarda kullanılan çalgıların sesleri dinletilir. Çeşitli yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanılarak ilk uygarlıklarda kullanılan çalgı görselleri öğrencilere sunulur (**OB1, OB4**). İlk uygarlıklarda kullanılan çalgıların yapıldığı malzemeler hakkında öğrencilerin tahminde bulunmaları istenir (**SBAB3.1, SBAB4.2, E1.1**). İlk çalgıların taş, kemik, ağaç ve hayvan derileri gibi doğal malzemelerle yapıldığını öğrencilerin ifade etmeleri sağlanır. Öğrencilere çalgıların tarihsel süreçte neden değişikliğe uğradığına dair düşünceleri sorulur ve öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları sağlanır. Öğrencilerin birbirlerini saygılı ve etkin şekilde dinlemelerine dikkat edilir (**SDB2.1**). Öğrencilerden ilk uygarlıklarda kullanılan davul, lir, flüt gibi çalgılar hakkında güvenilir genel ağ adreslerini kullanarak araştırma yapmaları ve bulgularını sınıfta paylaşmaları istenir (**OB2**). Öğrencilerden performans görevi olarak ilk uygarlıklarda kullanılan bir çalgının günümüze kadar geçirdiği değişimi gösteren bir bilgi görseli hazırlamaları istenebilir (**D16.3**). Öğrencilerin hazırladıkları bilgi görsellerini sınıfta paylaşmaları istenir (**SDB2.1, E3.3**). Öğrencilerin çalışmalarını tarihsel doğruluk, görsel organizasyon ve müziksel bağlam açısından değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılabilir.

MT.5.2.5

Akvaryum tekniği kullanılarak çalgıların kullanım alanları listelenir. Öğrenciler gruplara ayrılarak her gruba savaş, dinî tören, toplumsal etkinlik gibi çalgı kullanım alanlarından biri verilir. Etkileşimli uygulamalar kullanılarak sürükle bırak gibi oyunlar oynatılarak öğrencilerin kendi gruplarına ait çalgıları belirlemeleri sağlanır (**SDB2.2, OB1, OB2**). Gruplar kendilerine verilen kullanım alanları ve belirledikleri çalgılar hakkında araştırma yaparak bilgi görseli veya dijital içerik hazırlar. Hazırlanan bilgi görselleri sınıfa sunulur. Öğrencilerin grup çalışmalarındaki katılım ve iş birliği becerilerini izlemek için gözlem formu, diğer grupların çalışmalarını değerlendirerek eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden çevrelerindeki sesleri ve doğal malzemeleri kullanarak seçtikleri bir duyguyu ifade etmeleri istenebilir.

Öğretmen, bir topluluğun korkularını, umutlarını ve günlük yaşamlarını tasvir eden kısa bir hikâyenin giriş bölümünü yazabilir. Öğrencilerden hikâyenin devamını yazmalarını, karakterlerin yaşadığı duyguları müzik aracılığıyla ifade etmelerini veya ilk insanların yaşamında müziğin yeriyle ilgili başka bir senaryo yaratmalarını isteyebilir.

Öğrencilerden ilk uygarlıklarda çalgıların kullanım alanlarını tanıtmaya yönelik bir dijital içerik hazırlayarak sunmaları istenebilir.

Öğrencilerden belirli bir çalgı türünün (flüt, davul, lir) tarih boyunca nasıl değişip geliştiğini araştırmaları istenebilir.

Öğrenciler çalgıların yapım tekniklerindeki, kullanılan malzemelerdeki ve müzikal kullanımındaki değişimleri inceleyebilirler.

Destekleme Müze kitleri ve sanal müze uygulamalarından yararlanılarak öğrencilerin ilk çağlardaki yaşamı ve müziğe ait unsurları incelemeleri sağlanabilir.

Öğrencilere müziğin farklı işlevlerini canlandırmaları için basit rol oynama etkinlikleri yaptırılabilir.

Öğrencilerden çeşitli doğal malzemeler kullanarak ilk çağda kullanılan bir çalgıyı modellemeleri

istenebilir. Öğrencilerin ilk uygarlıklarda çalgıların kullanım alanları hakkında bilgilendirici, kısa bir yazı okumaları sağlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: İLK MÜZİK YAZILARI

Temada öğrencilerin müzik yazısı ihtiyacının nedenlerini açıklayabilmeleri, ilk müzik yazıları hakkında bilgi toplayabilmeleri ve müzik yazısı türlerini sınıflandırabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 5

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk, E3.4. Gerçeği Arama

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma, SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.5.3.1. Müzik yazısı ihtiyacının nedenlerini açıklayabilme

MT.5.3.2. İlk müzik yazıları hakkında bilgi toplayabilme

- İlk müzik yazıları hakkında bilgiye ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
- Belirlediği kaynakları kullanarak ilk müzik yazıları hakkındaki bilgileri bulur.
- İlk müzik yazıları hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- İlk müzik yazıları hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

MT.5.3.3. Müzik yazısı türlerini sınıflandırabilme

- Müzik yazılarına ilişkin ölçütleri belirler.
- Müzik yazılarını ayırır.
- Müzik yazılarını sınıflandırır.
- Müzik yazılarını adlandırır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Müzik Yazısı

Genellemeler

- Müziğin kalıcı hâle gelmesi yazı ile mümkün olmuştur.
- Farklı uygarlıklar, farklı müzik yazıları geliştirmiştir.

Anahtar Kavramlar

ebced, neuma, sembol, tablatura

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, anekdot kaydı, kontrol listesi, gözlem formu, akran değerlendirme formu ve eşleştirme soruları kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere müzik yazısı türlerini tanıtıcı bülten panosu hazırlamalarına yönelik bir performans görevi verilebilir. Performans görevleri, içerik doğruluğu ve ifade netliği ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin nota okuma ve yazmayı bildiği kabul edilmektedir.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık, teknolojik araçları kullanarak araştırma yapma becerisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin müzik yazısına ilişkin ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek için açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Sözlü aktarımın, ezgileri zamanla nasıl değiştirebileceği üzerine öğrencilere beyin fırtınası yaptırılabilir. Öğrencilere günlük yaşamlarında hangi tür müzik yazısını kullandıkları sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

MT.5.3.1

Öğrencilere yazılı ilk müzik eserlerinden örnekler dinletilerek bu eserlerin yaşlarını tahmin etmeleri istenir (**SAB9**). Akvaryum yöntemi kullanılarak öğrencilerin bu eserleri dinlemelerini

olanaklı kılan unsurlar hakkındaki düşünceleri alınır. Bu eserleri dinlemelerinin yazı sayesinde mümkün olduğunu öğrencilerin belirlemesi beklenir (**KB2.10**). Öğrencilere ilk uygarlıklarda yazının ortaya çıkışı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılır. Müzik yazısı ihtiyacının nedenleri hakkında büyük grup tartışması yapılır ve sonuçlar listelenir. Dinî ritüeller ve törensel etkinliklerde önemli bir yeri olan müziğin doğru şekilde çalınması, aktarılması, korunması ve yaygınlaştırılması için müzik yazısının gerekli olduğunu tüm öğrencilerin ifade etmeleri sağlanır. Öğrencilerin tartışmalardaki katkılarını kaydetmek için anekdot kaydı, çıkarımlarının doğruluk ve kapsamını izlemek için kontrol listesi kullanılabilir.

MT.5.3.2

Öğrencilere ilk müzik yazıları hakkında bilgiye ulaşmak için yararlanabilecekleri dijital, basılı ve görsel araçlar ile güvenilir genel ağ adresleri tanıtılarak öğrencilerden kullanacakları kaynakları belirlemeleri istenir. Öğrenciler gruplara ayrılarak belirledikleri kaynaklardan bilgi toplar ve topladıkları bilgileri sınıfla paylaşır (**SDB2.1, SDB2.2, OB1, OB2**). Toplanan bilgiler doğrulanır ve kaydedilir. Öğrencilerin araştırma sürecinde planlı olmaları ve araştırma konularına bilimsel bakış açısıyla yaklaşmaları beklenir (**D3.2, E2.2, E3.4**). Öğrencilerin grup çalışmasındaki katılım ve iş birliği becerilerini izlemek için gözlem formu, diğer grupların çalışmalarını değerlendirerek eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.5.3.3

Çeşitli dijital ve görsel araçlar ile güvenilir genel ağ adresleri kullanılarak öğrencilere müzik yazıları türlerine dair örnekler gösterilir ve öğrencilerin seslerin görselleştirilmesinde harf, sembol ve notaların kullanıldığını belirlemesi beklenir (**OB4**). Öğrencilere dijital araçlarla sürükle bırak oyunu oynatılarak öğrencilerden harf yazısı, nota yazısı ve tablaturaları ayırmaları istenir (**OB2**). Ayrılan müzik yazıları gruplanır ve adlandırılır. Öğrencilerin müzik yazılarının isimleri ve görselleri arasındaki bağlantıyı doğru kurma becerisini ölçmek için eşleştirme soruları, etkinliklerdeki katılım ve doğru bilgi oranını belirlemek için kontrol listesi kullanılabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden müzik yazısı türlerini tanıtan bir bülten panosu hazırlamaları istenebilir. Performans görevleri, içerik doğruluğu ve ifade netliği ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden yazıyı bulan uygarlık ile müzik yazısını bulan uygarlığın aynı olmasının o uygarlık hakkında hangi bilgileri verdiğini yazılı olarak anlatmaları istenebilir.

Öğrencilere günümüzde kullanılan dijital müzik yazılımlarını araştırma ve sınıfta arkadaşlarına sunma görevi verilebilir.

Öğrencilere seçtikleri sembol ve işaretleri kullanarak kendi müzik yazısı sistemlerini tasarlama ve bilgi görseli olarak sunma görevi verilebilir.

Destekleme Öğrencilere ilk müzik yazılarını tanıtıcı dijital içerikler izletilebilir.

Öğrencilere grup çalışmalarıyla sözlü aktarımın zaman içinde müziği nasıl etkileyeceğine yönelik canlandırma yaptırılabilir.

Öğrencilere eşleştirme kartlarıyla hazırlanmış müzik yazısı türlerini tanıma oyunu oynatılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: DÜNYA MÜZİĞİNİN SERÜVENİ

Temada öğrencilerin Avrupa müzik kültürünün dönemlerini sınıflandırabilmeleri; Uzakdoğu, Hint, Amerikan ve Afrika müzik kültürünün özellikleri ile ilgili bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Müzik Kültürü, Müzik, Sosyal Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.5.4.1. Avrupa müzik kültürünün dönemlerini sınıflandırabilme

- Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müzik özelliklerine ilişkin değişkenleri belirler.*
- Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müzik özelliklerine ilişkin değişkenleri ayırır.*
- Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müzik özelliklerine ilişkin değişkenleri tasnif eder.*
- Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müzik özelliklerine ilişkin değişkenleri etiketler.*

MT.5.4.2. Uzakdoğu müzik kültürünün özellikleri ile ilgili bilgi toplayabilme

- Uzakdoğu müzik kültürü ile ilgili bilgiye ulaşabileceği araçları belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak konu hakkındaki bilgileri bulur.*
- Ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Ulaştığı bilgileri kaydeder.*

MT.5.4.3. Hint müzik kültürünün özellikleri ile ilgili bilgi toplayabilme

- Hint müziği kültürü ile ilgili bilgiye ulaşabileceği araçları belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak konu hakkındaki bilgileri bulur.*
- Ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Ulaştığı bilgileri kaydeder.*

MT.5.4.4. Amerikan müzik kültürünün özellikleri ile ilgili bilgi toplayabilme

- Amerikan müzik kültürü ile ilgili bilgiye ulaşabileceği araçları belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak konu hakkındaki bilgileri bulur.*
- Ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Ulaştığı bilgileri kaydeder.*

MT.5.4.5. Afrika müzik kültürünün özellikleri ile ilgili bilgi toplayabilme

- Afrika müzik kültürü ile ilgili bilgiye ulaşabileceği araçları belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak konu hakkındaki bilgileri bulur.*
- Ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Ulaştığı bilgileri kaydeder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Avrupa Müzik Kültürü
- Uzakdoğu Müzik Kültürü
- Hint Müzik Kültürü
- Amerikan Müzik Kültürü
- Afrika Müzik Kültürü

Genellemeler

- Dünya müziklerini dinlemek ve öğrenmek müzik kültürümüzü geliştirir.

Anahtar Kavramlar

barok, çağdaş, klasik, romantik, rönesans

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Öğrenme çıktıları, gözlem formu, grup değerlendirme formu, performans görevi, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu kullanılarak ölçülebilir.

Öğrencilere performans görevi olarak bir Amerikan ya da Afrika müziği seçmeleri, kostüm ve dekorlardan faydalanarak yaratıcı drama, rol yapma, dans gibi yöntemlerle Amerikan ya da Afrika müzik kültürünü yansıtmaları istenebilir. Verilen performans görevleri dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu, birbirlerini değerlendirmeleri için akran ve grup değerlendirme formu kullanılabilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller Öğrencilerin daha önce dünya müzik kültüründen örnekler dinledikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Soru-cevap tekniği kullanılarak öğrencilerin dünya müzikleri ile ilgili ön bilgileri ölçülebilir.

Köprü Kurma Avrupa'dan klasik bir eser, Çin melodisi, Hindistan ezgisi, caz müzik örneği, geleneksel Afrika ezgisi dinletilerek "Bu müzikleri daha önce duydunuz mu?" "Dinlediğiniz bu müziklerin birbirinden farkı nedir? Bu müzikler sizce hangi kıtaya ait olabilir?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin farklı kıtalara ve kültürlerle ait müzikleri tanımaları, yeni öğrenmelere hazır hâle gelmeleri ve ön bilgilerini fark etmeleri sağlanabilir.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları**

MT.5.4.1

Öğrencilere dijital kaynaklardan yararlanarak Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müziklerinden örnekler dinletilir (**OB5, OB9**). Soru cevap tekniği, beyin fırtınası gibi yöntemler işe koşulup öğrencilerin dinledikleri müziklerin dönemsel farklılıklarını tespit ederek değişkenleri belirlemeleri sağlanır (**E3.1, E3.6**). Değişkenler belirlendikten sonra öğrencilere farklı müzikler dinletilerek dinledikleri müziklerin hangi döneme ait olabileceği ile ilgili sorular sorulur (**OB1**). Öğrencilere dinledikleri müzikleri dönemleriyle eşleştirebilecekleri farklı etkinlikler yaptırılır. Öğrencilerin dönemlerle ilgili etiketlediği bilgileri tasnif edeceği etkinlikler tasarlanarak edindikleri bilgileri aktarmaları beklenir. Öğrencilerin günlük yaşamlarında farklı müzik türlerini dinleyerek sanatsal bakış açısı kazanmaları ve müzik kültürlerini zenginleştirmeleri beklenir (**D7.3**). Yapılan çalışmalar gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu, birbirlerini değerlendirmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.5.4.2

Öğrencilerden gruplara ayrılmaları istenir (**D4.2, SDB2.1, SDB2.2**). Grupların Uzakdoğu müzik kültürünün özellikleriyle ilgili araştırma yapmaları istenerek araştırmaları için kullanacakları araçları belirlemeleri sağlanır (**OB1**). Öğrencilere araştırmalarını yaparken güvenilir kaynaklar kullanmaları gerektiği vurgulanır. Grupların farklı kaynaklar kullanarak buldukları bilgileri doğrulamaları beklenir (**E3.4**). Gruplardan edindikleri bilgileri afiş, bilgi görseli gibi çalışmalar ile sunmaları istenir (**OB2**). Grupların çalışmaları sınıf ya da okul

panosunda sergilenebilir. Yapılan çalışmalar gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu, birbirlerini değerlendirmeleri için grup değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.5.4.3

Öğrencilerden Hint müzik kültürünün özellikleriyle ilgili araştırma yapmaları istenerek araştırmaları için kullanacakları araçları belirlemeleri sağlanır **(OB1)**. Öğrencilere araştırmalarını yaparken güvenilir kaynaklar kullanmaları gerektiği hatırlatılır. Öğrencilerin farklı kaynaklar kullanarak buldukları bilgileri doğrulamaları beklenir **(E3.4)**. Öğrencilerden edindikleri bilgilerle sunum hazırlamaları istenir **(OB2)**. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmaları sınıfta sunmaları sağlanır. Yapılan çalışmalar gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu, birbirlerini değerlendirmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.5.4.4

Öğrencilere dijital kaynaklardan yararlanarak farklı müzik türleri dinletilir. Öğrencilerden dinledikleri müzikler arasından hangilerinin Amerikan müziği olabileceği sorusunu cevaplamaları beklenir. Sözlü tartışma teknikleri kullanılarak öğrencilerin özgün fikirlerini paylaşmaları sağlanır. Öğrencilerden gruplara ayrılmaları istenir **(D4.2, SDB2.1, SDB2.2)**. Grupların Amerikan müzik kültürünün özellikleriyle ilgili araştırma yapmaları istenerek araştırmaları için kullanacakları araçları belirlemeleri sağlanır **(OB1)**. Öğrencilere araştırmalarını yaparken güvenilir kaynaklar kullanmaları gerektiği hatırlatılır. Grupların farklı kaynaklar kullanarak buldukları bilgileri doğrulamaları beklenir **(E3.4)**. Grupların edindikleri bilgileri sınıfta paylaşmaları istenir. Öğrencilerden performans görevi olarak bir Amerikan müziği seçmeleri, kostüm ve dekorlardan faydalanarak yaratıcı drama, rol yapma, dans gibi yöntemlerle Amerikan müzik kültürünü yansıtmaları istenebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu, birbirlerini değerlendirmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.5.4.5

Öğrencilere dijital kaynaklardan yararlanarak farklı müzik türleri dinletilir. Öğrencilerden dinledikleri müzikler arasından hangilerinin Afrika müziği olabileceği sorusunu cevaplamaları beklenir. Sözlü tartışma teknikleri kullanılarak öğrencilerin özgün fikirlerini paylaşmaları sağlanır. Öğrencilerden gruplara ayrılmaları istenir **(D4.2, SDB2.1, SDB2.2)**. Grupların Afrika müzik kültürünün özellikleriyle ilgili araştırma yapmaları istenerek araştırmaları için kullanacakları araçları belirlemeleri sağlanır **(OB1)**. Öğrencilere araştırmalarını yaparken güvenilir kaynaklar kullanmaları gerektiği hatırlatılır. Grupların farklı kaynaklar kullanarak buldukları bilgileri doğrulamaları beklenir **(E3.4)**. Grupların edindikleri bilgileri sınıfta paylaşmaları istenir. Öğrencilerden performans görevi olarak bir Afrika müziği seçmeleri, kostüm ve dekorlardan faydalanarak yaratıcı drama, rol yapma, dans gibi yöntemlerle Afrika müzik kültürünü yansıtmaları istenebilir. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu, birbirlerini değerlendirmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden araştırdıkları Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müziklerinin özelliklerini karşılaştırmaları, benzer ve farklı yönlerini listeleyerek sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden gruplara ayrılarak Uzakdoğu, Hint, Amerikan ve Afrika müzik türlerinden birini seçmeleri, seçtikleri müzik türünün önemli şahsiyetlerini araştırarak afiş hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerin hazırladıkları afişleri sınıf panosunda sergilemeleri sağlanabilir.

Destekleme Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müziklerinin özellikleri basitleştirilerek öğrencilerin daha kolay anlaması sağlanabilir. Öğrencilerin Orta Çağ, Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönem müziklerinin özellikleri ile ilgili bilgilerini pekiştirmeleri için soru cevap tekniği kullanılabilir.

Öğrencilerden Uzakdoğu, Hint, Amerikan ve Afrika müzik türlerinden birini seçerek seçtikleri müzik türünün özelliklerini listelemeleri ve arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF

1. TEMA: TÜRK HALK MÜZİĞİNİN GENEL YAPISI

Temada öğrencilerin Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgi toplayabilmeleri, dinlediği Türk halk müziği türlerine ait eserleri karşılaştırabilmeleri, Türk halk müziğinde farklı yörelere ait eserleri karşılaştırabilmeleri ve Türk halk müziğinde kullanılan çalgıları sınıflandırabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.2. İş Birliğı

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SAB9. Müziksel Dinleme
SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.6.1.1. Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgi toplayabilme

- Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- Belirlediği aracı kullanarak Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkındaki bilgileri bulur.*
- Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.*
- Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.*

MT.6.1.2. Dinlediği Türk halk müziği biçimlerine ait eserleri karşılaştırabilme

- Dinlediği Türk halk müziğinin uzun hava ve kırık hava gibi biçimlerine ait özellikleri belirler.*
- Dinlediği Türk halk müziğinin uzun hava ve kırık hava gibi biçimlerine ait benzerlikleri listeler.*
- Dinlediği Türk halk müziğinin uzun hava ve kırık hava gibi biçimlerine ait farklılıkları listeler.*

MT.6.1.3. Türk halk müziğinde farklı yörelere ait eserleri karşılaştırabilme

- Türk halk müziğinde farklı yörelere ait eserlerin ezgi, ritim, makam, kullanılan çalgılar gibi özelliklerini belirler.*
- Türk halk müziğinde farklı yörelere ait eserlerin ezgi, ritim, makam ve kullanılan çalgılar açısından benzerliklerini listeler.*
- Türk halk müziğinde farklı yörelere ait eserlerin ezgi, ritim, makam ve kullanılan çalgılar açısından farklılıklarını listeler.*

MT.6.1.4. Türk halk müziğinde kullanılan çalgıları sınıflandırabilme

- Türk halk müziğinde kullanılan çalgıların ses üretme biçimlerini belirler.*
- Türk halk müziğinde kullanılan çalgıları ses üretme biçimlerine göre ayırır.*
- Türk halk müziği çalgılarını ses üretme biçimlerine göre gruplandırır.*
- Türk halk müziği çalgı gruplarını etiketler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Uzun Hava, Kırık Hava
- Türk Halk Müziğinin Yörelere Göre Farklılıkları

Genellemeler

- Türk halk müziği, konularını halkın yaşamından alan, müzikal özellikleri ve kendine özgü yapısı ile geçmişten günümüze ulaşan bir sanattır.

Anahtar Kavramlar

bozlak, deyiş, halay, horon, karşılama, koçaklama, teke zortlatması, tavır, uzun hava, zeybek

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Türk halk müziğinin geçmişten günümüze kadar kuşaktan kuşağa aktarılan bir kültürel miras olduğunu ve bu mirasın sürekliliğini bildiği kabul edilmektedir. Öğrencilerin Türk halk müziği türlerinin bölgesel farklılıklarla şekillendiğini ve her bölgenin kendine özgü özellikler taşıdığını bildiği kabul edilmektedir.

Öğrencilerin Türk halk müziğinde kullanılan bağlama, kaval, kabak kemane gibi temel çalgılar hakkında görsel ve işitsel farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin Türk halk müziğinin yöresel özelliklerine ilişkin bilgilerini, kavram yanılgılarını, ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etmek için öğrencilere “Türk halk müziğini diğer müzik türlerinden ayıran özellikler sizce nelerdir?” “Ailenizde veya çevrenizde en çok dinlenen Türk halk müziği örnekleri nelerdir?” gibi açık uçlu sorular sorulabilir. Yöresel halk oyunlarını ve kıyafetlerini gösteren görseller sınıfta paylaşılabilir. Öğrencilerin bu görsellerin hangi bölgelere ait olduğunu tahmin etmeleri istenebilir. “Bu görseller hangi müzik türleriyle ilişkilendirilebilir?” veya “Bu tür müziklerin hangi etkinliklerde kullanıldığını düşünüyorsunuz?” gibi sorular sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin geçmişte öğrendikleri temel bilgileri hatırlayarak öğrenmeyi daha anlamlı hâle getirmesi amacıyla öğrencilere “Daha önce öğrendiğiniz Türk halk müziği türleri nelerdir?” “Türk halk müziği hangi toplumsal olaylara tanıklık eder?” gibi sorular sorulabilir. Öğrencilerden ailelerinin dinlediği ve aileleriyle katıldıkları etkinliklerde karşılaştıkları Türk halk müziği türlerini belirlemeleri istenir. Öğrencilerden Türk halk müziğinin günlük yaşamlarındaki yeri ve önemini ifade etmeleri istenebilir.

Türk halk oyunlarının müzikal yapısı, diğer ülkelerin dans müziklerindeki yapılarla karşılaştırılarak öğrencilerin Türk halk müziğini daha geniş bir perspektifle değerlendirmesi sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.6.1.1

Öğrencilere Türk halk müziğinin yapısal özelliklerini anlamalarına yardımcı olacak kitaplar, akademik makaleler, görsel ve işitsel materyaller, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak Türk halk müziğinde anonimleşme, sözlü ve sözsüz eserler, Türk halk müziği ezgilerinde kullanılan makam, dizi ve perdeler ile kullanılan ritim kalıpları gibi konular hakkında belirledikleri dijital ya da basılı araç ve kaynakları kullanarak bilgi toplamaları, bu süreçte müziğin toplumsal hafızadaki yerini kavramaları, millî kimliği tanımaları ve kültürel değerlere olan sadakatlerini geliştirmeleri beklenir (**SBAB2.2, D15.3, D19.2, OB1, OB9, E1.1, E2.2**). Öğrenciler birden fazla kaynaktan topladıkları bilgileri karşılaştırarak doğrular (**OB1, E3.4**). Kaynak belirleme, bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4**). Öğrenciler, topladıkları bilgileri kullanarak Türk halk müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgileri içeren bir bilgi görseli oluşturabilirler. Bu bilgi görseli, kısa açıklamalar, müzikler ve diğer görsel unsurlarla zenginleştirilerek dijital bir sunum hâline getirilebilir (**OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.1**). Öğrencilerin temel bilgilerini ölçmek için açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir. Öğrencilerin çalışmaları grup değerlendirme formu, kontrol listesi ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

MT.6.1.2

Öğrencilere daha önceki derslerde Türk halk müziği türleri hakkında öğrendikleri bilgileri hatırlamaları için "Uzun havalar ve kırık havaların özellikleri nelerdir? Bu türlerde öğrendiğiniz eserler var mı?" gibi sorular sorulur. Kırık hava ve uzun hava türlerinin belirgin özelliklerini taşıyan eser/eserler seçilerek öğrencilere dinletilir. Öğrencilerden eser/eserlerin ritmik yapısına, makamına ve konusuna dikkat etmeleri istenir. Öğrencilere eser/eserlerin notaları dağıtılarak öğrencilerin eser/eserleri notadan takip edip tekrar dinlemeleri sağlanır (**SAB9**). Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde ikinci kez dinledikleri eserin/eserlerin türe özgü özelliklerini, ölçü, ölçü sayısı, makam, konu ve kullanılan çalgılar gibi unsurlarını analiz ederek belirler (**E3.2**). Öğrencilere dinledikleri eserlerin özelliklerini analiz edebilmeleri için kartlar dağıtılır. Kartların bir yüzüne dinledikleri eserlerin ve notalarının benzerliklerini, diğer yüzüne farklılıklarını yazmaları istenir (**OB1, OB9, E3.7**). Kartlar toplandıktan sonra yazılan benzerlik ve farklılıklar öğretmen rehberliğinde sınıf içi tartışma ile değerlendirilir. Tartışma sonunda öğrencilerin belirlediği benzerlik ve farklılıklar düzenlenerek bir panoda sergilenir. Performans görevi olarak öğrencilerden seçtikleri bir uzun hava ile kırık hava eserini tür özellikleri açısından değerlendirerek bir karşılaştırma tablosu hazırlamaları istenebilir. Öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve gözlem formu ile süreç değerlendirilebilir. Performans görevlerinde görevin tüm yönlerini detaylı bir şekilde değerlendirmek için analitik dereceli puanlama anahtarı, çalışmanın niteliği için kontrol listesi kullanılabilir.

MT.6.1.3

Öğrencilere, farklı yörelere ait halk oyunları (horon, zeybek, teke zortlatması vb.) ile müzik biçimlerinden (bozlak, deyiş vb.) örnekler seçilerek izletilir ve dinletilir. (**SAB9**). Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dinledikleri eserin/eserlerin yörelerine özgü özelliklerini, ritmik yapısını, ezgi karakterini, makamını, eserde kullanılan çalgıları, eserdeki tavırları, yöresel ağızları ve icra tarzlarını analiz eder (**E3.2**). Öğrenciler, dinledikleri eserlerin özelliklerini analiz edebilmek için dağıtılan Türk halk müziği eser analiz formlarını doldurur (**OB1, OB9, E3.7**). Formlar toplandıktan sonra öğretmen rehberliğinde sınıf içi tartışma ile dinlenen eserlerdeki benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Tartışma sonunda belirlenen benzerlik ve farklılıklar düzenlenerek bir karşılaştırma tablosunda gösterilir. Öz ve akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile süreç değerlendirilebilir.

MT.6.1.4

Öğrencilere Türk halk müziğinde kullanılan bağlama, kaval, kabak kemane, davul gibi çalgıların görselleri gösterilir, çalınış şekillerinin yer aldığı eğitici videolar izletilir. Öğrencilere çalgıların nasıl ses çıkardığı ve bu seslerin hangi yöntemlerle elde edildiği sorulur, üfleme, vurma, çekme gibi ses üretme biçimlerinin belirlenmesi sağlanır. Öğrencilere çalgıların ses üretme biçimlerine göre gruplara ayrıldığı açıklanır ve bu grupları sınıflandırmada kullanılacak vurmali, üflemeli, yaylı, mızraplı gibi özelliklerin yer aldığı bir tablo oluşturulur. Öğrencilere çalgıların görselleri gösterilir ve bu çalgıların sesleri dinletilir. Öğrencilerden dinledikleri ve gördükleri çalgıları ses üretme biçimlerine göre tabloya uygun şekilde yerleştirmeleri istenir (**E3.2, E3.7**). Öğrenciler, Türk halk müziğinde kullanılan çalgı gruplarını incelemek üzere gruplara ayrılır. Her grup; üflemeli çalgılar, vurmali çalgılar, yaylı çalgılar veya mızraplı çalgılar gibi bir çalgı grubunu seçer. Gruplar, seçtikleri çalgı grubuna ilişkin çalgıların görsellerini, ses özelliklerini, çalınış biçimlerini, önemli icracılarını ve yoğun kullanıldığı yöreleri içeren bir sunum hazırlar. Sunumlar, görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilerek dijital araçlarla sınıfta paylaşılabilir (**OB1, OB2, SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmasına aktif katılımını ve iş birliği düzeyini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir. Gruplar birbirlerinin sunumlarını akran

değerlendirme formu ile değerlendirebilir. Sunumlar belirlenen kriterler çerçevesinde analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı ile öğrencilerin bireysel olarak çalgı grupları hakkında öğrendikleri değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere Türk halk müziğinin farklı türlerinden örnekler içeren bir dinleme listesi sunulabilir. Dinledikleri eserlerin türlerine göre analizlerini yapmaları ve yorumlarını sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden uzun hava ve kırık hava türleri arasındaki farkları görselleştiren bir bilgi görseli hazırlamaları ve sunmaları istenebilir.

Öğrencilerden seçtikleri bir yörenin halk müziği özelliklerini (çalgı, ritim, ezgi vb.) içeren, yöreye özgü görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmiş kısa bir video sunumu hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere Türk halk müziğindeki türlerin kısa tanımları ve örneklerinin yer aldığı bir bilgi kartı sunulabilir.

Öğrencilerin Türk halk müziğinde kırık hava ile uzun havaya ait özelliklerin yer aldığı bir karşılaştırma tablosu hazırlaması istenebilir.

Her yörenin karakteristik müzik özelliklerinin belirtildiği bir yöre haritası hazırlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: İSLAMİYET ÖNCESİ DÖNEM'DE TÜRK HALK MÜZİĞİ

Temada öğrencilerin Türkistan'daki ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin önemini açıklayabilmeleri, ozanların rolünü yorumlayabilmeleri, bu topluluklara ait çalgıları sayabilmeleri, Dede Korkut Hikâyeleri'nin çalgı eşliğinde söylendiğini ifade edebilmeleri ve bu hikâyelerin Türk müzik tarihi açısından önemini yorumlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER E2.1. Empati, E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiiklik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- MT.6.2.1. Türkistan'daki ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin önemini açıklayabilme
- MT.6.2.2. Türkistan'daki ilk Türk topluluklarının yaşamında ozanların rolünü açıklayabilme
- MT.6.2.3. İlk Türk topluluklarının çalgılarını sayabilme
- MT.6.2.4. Dede Korkut Hikâyeleri'nin çalgı eşliğinde söylendiğini ifade edebilme
- MT.6.2.5. Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türk müzik tarihi açısından önemini açıklayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- İlk Türk Topluluklarında Müzik
- Ozanlık Geleneği
- Dede Korkut'un Türk Müzik Tarihindeki Önemi

Genellemeler

- İlk Türk topluluklarında müzik çok önemlidir.
- Ozanların ilk Türk topluluklarının yaşamında birçok önemli işlevi vardır.
- İlk Türk topluluklarının çalgıları kopuz, dutar, tambur, rebab, ıklıdır.
- Dede Korkut, müzik tarihimiz için çok önemli bir kişidir.

Anahtar Kavramlar

ata, dutar, ıklı, kam, kopuz, rebab, tambur

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, akran değerlendirme formu, eşleştirme soruları kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere performans görevi olarak Türkistan'daki ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin rolünü görselleştirmeleri verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kültür, ortak miras, ozan, tarih kavramlarını bildiği kabul edilmektedir.

Müziğin insanları birleştirici ve ortak bir kültür oluşturmayı pekiştirici etkisini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere müzik kültürü ve müzik tarihi kavramlarından ne anladıkları sorulabilir.

Öğrencilerden bir topluluğun müzik kültürünün o topluluğun tarihi hakkında hangi bilgileri veriyor olabileceğine dair düşüncelerini açıklamaları istenebilir. Öğrencilerden müziğin önemine dair kendi yaşamlarından örnekler vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Müzik tarihinin tarih bilimine katkıları neler olabilir?" "Türk müziğini öğrenme ile Türk tarihini öğrenme arasındaki ilişkiye nasıl örnek verebilirsiniz?" "Ozan adında bir arkadaşınız ya da akrabanız var mı? Bu ismin anlamını biliyor musunuz?" soruları yöneltiler.

Öğrencilere daha önce öğrendikleri âşıklık geleneği hatırlatılarak bu geleneğin toplumda nasıl bir karşılığı olduğu sorulabilir. Öğrencilerin âşıklık geleneğinin kökeni hakkındaki bilgilerini ölçmeye yönelik açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilere “Ailenizle birlikte dinlediğiniz âşık var mı?” sorusu sorularak cevaplamaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

MT.6.2.1

Öğrencilere “Sizce bozkırda yaşayan ilk Türklerin yaşamında müzik önemli miydi?” sorusu sorularak varsayımda bulunmaları istenir. Öğrencilerle ilk Türk topluluklarının Türkistan’da yaşadığı koşulların nasıl olabileceği üzerine empati etkinliği yapılır (**SBAB3.1, E2.1, E2.5, D14.1**). Öğrencilere daha önce kamp yapıp yapmadıkları sorulur. Kamp deneyimi olanların kamp yapacakları alanı nasıl seçtiklerini anlatmaları istenir. Yönlendirici sorularla güvenliğin, su kaynaklarına yakın olmanın ve dayanışmanın önemi belirlenir. Dijital kaynaklar aracılığıyla rüzgâr sesi açılır ve öğrencilere çeşitli bozkır, büyük çadır (yurt) fotoğrafları gösterilerek bu görsellerin hissettirdiklerini ifade etmeleri istenir (**OB4**). Öğrencilerin konargöçer yaşam tarzının zorluklarının yanında doğayla uyum içerisinde yaşamayı olanaklı kıldığını belirlemeleri beklenir. Öğrencilerden bozkırda yaşayan bir Türk topluluğu olduklarını hayal etmeleri istenir (**E3.3**). Öğrencilere bozkırda bir düğünde, bir cenazede, uzun karanlık gecelerde, hangi sanat dalıyla kendilerini ifade edecekleri sorulur. Yazının olmadığı, kitabın ya da okulun olmadığı bu ortamda bilginin dolaşıma nasıl girdiğini, toplulukların tarihlerini nasıl öğrendiklerini tahmin etmeleri istenir. Öğrencilerin günümüzde müziğin toplumsal yaşamdaki yeri ile ilk Türk topluluklarının yaşamındaki yerini karşılaştırmaları sağlanır. Öğrencilerden Türkistan’daki ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin yerinin ne denli güçlü olduğuna dair önermelerini sunmaları istenir. Büyük grup tartışması yoluyla önerme ve çıkarımlar değerlendirilir. Öğretmen tarafından ilk Türk topluluklarının yaşamında düğün, ağıt, destan ve kahramanlık hikâyelerini anlatan müziklerin yapıldığı, kamların davulla yaptıkları büyüsel nitelikli dinî müziğin topluluğun yaşamında önemli bir yeri olduğu, orduya güç ve cesaret verme, düşmanı korkutma amaçlı yapılan askerî müzik/tuğ müziğinin yaygın olduğu dolayısıyla Türklerin yaşamının her anında müziğin olduğu vurgulanır (**D19.2**). Öğrenme uygulamaları sırasında konu çerçevesinin ilk Türk topluluklarının müzikle kurduğu güçlü ilişkinin dışına çıkmamasına, Türkistan’daki Türk devletlerine yönelik tarihsel bilgi verilmemesine özen gösterilmelidir. Öğrencilerin Türkistan’daki ilk Türk topluluklarında müziğin önemine dair çıkarımlarını izlemek için kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir. Öğrencilere performans görevi olarak Türkistan’daki ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin rolünü görselleştirme verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde görsel ürünlerin tarihsel doğruluk ve düzenini değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

MT.6.2.2

Öğrencilere çeşitli yazılı ve dijital kaynaklar ile güvenilir genel ağ adresleri sunularak öğrencilerin ozanların toplumdaki işlevleri ve önemine dair bilgi edinmeleri sağlanır (**OB1, OB4**). Büyük grup tartışması yoluyla ozanların hangi toplumsal alanlarda etkili olduğu, toplumsal yaşamda ne gibi farklı işlevleri olduğu listelenir (**E3.7**). Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup ozanların farklı bir işlevine odaklanır (**SDB2.2**). Bu işlevler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla grupların birbirine soru sorması desteklenir (**E3.8**). “Ozanların destan ve hikâye anlatıcısı olması en çok toplumsal dayanışmayı artırmayla mı yoksa tarih aktarımıyla mı ilgilidir?” gibi sorularla öğretmen soru cevap etkinliğini zenginleştirebilir. Grupların ozanların topluluktaki işlevine ilişkin örnekler vermeleri sağlanır. Her grubun ozanların ilk Türk topluluklarının yaşamındaki rolünü birer cümleyle yazması, afiş, resim gibi ürünlere dönüştürmesi istenir (**SDB2.1**). Türklerde müziğe değer vermek kadar müziği yapana, ozana değer vermenin de kadim bir gelenek olduğu vurgulanır. Öğrenciler bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında sorumluluk almaları yönünde desteklenir.

(D19.3). Öğrencilerin ozanların toplumsal işlevlerini kavrayışları gözlem formu ve akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

MT.6.2.3

Öğrencilere kopuz, dutar, tambur, rebab, ıklığ çalgılarına ait resimler gösterilir, dijital kaynaklar aracılığıyla bu çalgıların sesleri dinletilir **(OB4)**. Öğrencilerin bu çalgıların boyut ve malzeme özelliklerinin dönemin koşulları ile bağlantısına dikkatleri çekilir **(SDB3.1)**. Öğrencilerin ilk Türk topluluklarına ait çalgıların isimlerini öğrenme düzeyleri, eşleştirme soruları ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

MT.6.2.4

Öğrencilere Türk kültüründe Dede Korkut'a "Korkut Ata" da denildiği söylenir **(D19.2)**. TRT yapımı Dede Korkut belgeselinden uygun kesitler izletilerek Dede Korkut'un hikâyelerinin çalgı eşliğinde çalınıp söylendiğini belirlemeleri sağlanır **(OB4)**. Öğrencilerden elinde çalgısıyla hikâye ya da destan anlatan Dede Korkut imgesini görselleştirmeleri istenir. Öğrencilerin Dede Korkut hikâyelerini çalgı eşliğinde tasvir etme becerisi gözlem formu ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

MT.6.2.5

Öğrencilere Dede Korkut Hikâyeleri'nden uygun parçalar okutularak ya da öğrencilerin seçtikleri dijital kaynaklar aracılığıyla izlemeleri sağlanarak hikâyelerle ilgili sorular sorulur **(OB1, OB2, OB4)**. Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türk müziği tarihi açısından önemini incelenmek için okuma parçaları analiz edilir ve hikâyelerdeki toplumsal yaşama dair unsurları bulmak amacıyla çalgı ya da çalgılar, hikâyenin türü, verilen ahlaki öğüt gibi bulgular listelenir. Öğrencilerin çalgı eşliğinde çalınıp söylenen bu hikâyelerin bilgi edinme yollarından biri olduğunu fark etmeleri ve müziğin bu işlevini günümüzdeki işlevleriyle karşılaştırmaları beklenir. Dede Korkut Hikâyeleri'nin müzik aracılığıyla bilgi edinme kaynaklarının en eski örneklerinden biri olduğu vurgulanır. Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grubun Dede Korkut Hikâyeleri'nin müzik tarihi açısından önemine dair birer önerme sunmaları istenir **(SDB2.2)**. Büyük grup tartışması yoluyla önermeler listelenir ve en güçlü önermeler sınıf panosuna asılır. Bu hikâyelerin Türk tarihi ve Türk kültürü açısından önemi vurgulanır **(D19.2)**. Öğrencilerin Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türk müzik tarihi açısından önemini açıklayabilme becerisi gözlem formu ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Türkistan'daki ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin yerini seçecekleri resim, karikatür, hikâye, şiir türlerinden biriyle ifade etmesi ya da dijital içerik olarak sunması istenebilir.

Öğrencilere yaşadıkları bir olayı hikâyeleştirerek anlatma görevi verilebilir.

Öğrenciler Dede Korkut Hikâyeleri'nden seçtikleri birini sınıfta canlandırabilirler ve bu hikâyede müziğin rolünü sınıf içi tartışma yoluyla değerlendirebilirler.

Destekleme Öğrencilerden bir Türk topluluğunda gerçekleşen düşünü hayal etmeleri ve resim, karikatür, hikâye, şiir türlerinden biriyle ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilere ilk Türk topluluklarının çalgılarını gösteren bilgi kartları hazırlama görevi verilebilir.

Öğrencilere Dede Korkut hakkında animasyon ya da belgesel izletilebilir, bilgi verici kısa yazılar okutulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: İSLAMİYETİN ETKİSİ ALTINDAKİ DÖNEM'DE TÜRK HALK MÜZİĞİ

Temada öğrencilerin İslamiyet etkisi altındaki Türk halk müziğinin özelliklerini açıklayabilmeleri, Türk halk müziğinin Anadolu'daki değişim sürecini çözümleyebilmeleri, Anadolu'da âşıklık geleneğini açıklayabilmeleri, âşıklık geleneğinin önemli temsilcilerini tanıyabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler, KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D14. Saygı, D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Türkçe

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.7. Karşılaştırma, SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.6.3.1. İslamiyet etkisi altındaki Türk halk müziğinin özelliklerini açıklayabilme

MT.6.3.2. Türk halk müziğinin Anadolu'daki değişim sürecini çözümleyebilme

- Türk halk müziğinin Anadolu'daki değişim sürecine dair unsurları belirler.*
- Türk halk müziğinin Anadolu'daki değişim sürecinin unsurları arasındaki ilişkiyi belirler.*

MT.6.3.3. Anadolu'da âşıklık geleneğini açıklayabilme

MT.6.3.4. Âşıklık geleneğinin Anadolu'daki önemli temsilcilerini tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- İslamiyetin Kabulünden Sonraki Dönem'de Türk Halk Müziği
- Âşıklık Geleneği

Genellemeler

- Halk müziği, İslamiyet etkisi altında değişti ve zenginleşti.
- Ozanlık geleneği, âşıklık geleneğine dönüştü.

Anahtar Kavramlar

âşık, âşıklık geleneği

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, venn şeması, gözlem formu, çalışma yaprağı, bülten panosu, grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Kopuzun geçirdiği dönüşüm öğrencilere performans görevi olarak verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Türklerin yaşamında müziğin önemli bir yer kapladığını bildiği kabul edilmektedir.

Öğrencilerin Türk kültüründeki ozanlık geleneğinin temel özelliklerini bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Ozanların toplumdaki işlevi nedir?" "Türkler Anadolu'ya göç ettiklerinde sizce ozanlara ne oldu?" soruları yöneltilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere çalgılarının geçirdiği değişim ile ilgili bilgilerini ölçmeye yönelik sorular sorulabilir. Öğrencilerden bildikleri ilahî, semah, deyiş örneklerini sunmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.6.3.1

Öğrenciler gruplara ayrılır, her grubun İslamiyetin etkisiyle Türklerin müzikal yaşamlarında ne gibi değişikliklerin olduğunu tahmin etmesi istenir (**SDB2.1, OB9**). Akvaryum ve küçük grup tartışma teknikleri kullanılabilir. Daha sonra gruplar birleştirilir ve grupların varsayımları listelenerek tartışılır. Çeşitli dinî müzik örnekleri (Yunus Emre, Pir Sultan Abdal vb.) dinletilerek öğrencilerden bu eserlerin sözlerinde ortak olan Allah sevgisi ve

ahlaki öğütler gibi konu ve motifleri listelemeleri istenir **(SAB9, D15.3)**. İslamiyet Öncesi Dönem ile İslamiyet Etkisi Altındaki Dönem ürünleri arasında venn şeması oluşturarak karşılaştırma yapmaları istenir **(KB2.7, E3.6)**. Öğrencilerin İslamiyet Etkisi Altındaki Dönem'de Türk halk müziğinin hem konu hem de türler (ilahi, deyiş, nefes, semah) bakımından değişip zenginleştiğini kendi cümleleriyle ifade etmeleri, afiş ya da bilgilendirici kısa yazıya dönüştürmeleri sağlanır **(D19.3)**. İslamiyet etkisiyle halk müziğindeki değişimleri karşılaştırmak için venn şeması, öğrencilerin halk müziğindeki değişim süreçleri ve âşıklık geleneğiyle ilgili bilgi doğruluğunu ölçmek için çalışma yaprağı, öğrencilerin iş birliği yaparak temsilciler hakkında bilgi paylaşma ve sıralama sürecindeki etkin katılım düzeylerini gözlemlemek için grup değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.6.3.2

Akvaryum tekniği kullanılarak öğrencilerin farklı kültürlere sahip kişi ya da toplulukların etkileşiminin avantajlarını, kişi ya da topluluklara katkılarını belirlemeleri istenir **(OB5, E3.5)**. Kültürel zenginleşmenin değeri vurgulanır. Türklerin Türkistan'dan Anadolu'ya göçlerinde getirdikleri müzik kültürünün unsurlarının neler olduğu sorulur. Kopuz, hikâye ve destan anlatıcılığı, müziğin dinî ritüeller ve askerî hayatta etkin şekilde kullanımı gibi unsurlar belirlenir. Türklerin Anadolu'da yaşayan halklarla etkileşime girmesinin her iki müzik kültürüne katkısının neler olabileceği üzerine büyük grup tartışması yapılır. Daha önce konargöçer yaşamın etkisiyle kullanılan basit ritimlerin yerini aksak ve zengin ritimlere bıraktığı, yeni ritim ve ezgi kalıplarının ortaya çıktığı, kopuzun bağlamaya dönüştüğü, davul ve zurnanın kullanım alanlarının çoğaldığı, Türk halk müziğinde yeni çalgıların kullanılmaya başlandığı, İslamiyetin etkisiyle yeni türlerin ortaya çıktığı ve yeni konuların işlenmeye başlandığı belirlenir. Öğrencilerin toplumsal yaşamın önemli bir bileşeni olan müziğin topluluklarda köklü değişiklikler meydana gelse de varlığını sürdürdüğünü, değişen koşullara uyum sağlayan yeni yapılar ürettiğini belirlemesi sağlanır. Performans görevi olarak öğrencilerden kopuzun geçirdiği dönüşümü anlatmaları istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir. Öğrenme çıktısının değerlendirilmesinde gözlem formu kullanılabilir.

MT.6.3.3

Öğrencilere üzerinde "ahlaki öğüt", "tarihsel bilgi", "kahramanlık övgüsü", "Allah/Tanrı sevgisi", "bağlama/kopuz kullanımı" yazılı çalışma kâğıtları dağıtılır ve dinleyecekleri eserlerde tespit ettikleri unsurları işaretleme görevi verilir. Dijital kaynaklar ve güvenilir genel ağ adresleri aracılığıyla âşık örnekleri (Karacaoğlu, Dadaloğlu, Erzurumlu Emrah, Nesimi, Köroğlu vb.) dinletilir **(SAB9)**. Çalışma kâğıtları birleştirilerek öğrencilerin âşık müziğinin temel unsurlarının ozanlık geleneği ile olan bağlantısını çözümlemeleri sağlanır **(E3.7)**. Büyük grup tartışması yoluyla âşıklık geleneğinin özellikleri sınıflandırılır. Anadolu'daki âşıklık geleneğinin koşma, deyiş, nefes, semah gibi kendine özgü formları olduğu belirtilir. Bu formlara ait örnekler dinletilir. Öğrencilerin dinledikleri eserlerin geleneğe uygun yapısını yorumlamaları istenir. Öğrencilerden Anadolu'daki âşıkları tanıtıcı bülten panosu yapmaları istenir. Öğrencilerin âşıklık geleneğiyle ilgili bilgileri sınıflandırma becerisi, bülten panosu ve çalışma yaprağı ile değerlendirilebilir.

MT.6.3.4

Öğrencilere âşıklık geleneğinin Anadolu'daki önemli temsilcileri (Âşık Veysel, Âşık Davut Sulari, Âşık Ferrahi, Âşık Ali İzzet Özkan vb.) ile ilgili belgesel, film, animasyon gibi içerikler izletilir **(E1.1, E3.2, D19.2)**. Âşıkların yaşadığı tarihlerin yazılı olduğu, dijital araçlarla hazırlanmış sürükle bırak etkinliği yaptırılır **(OB2)**. Öğrencilerden gruplara ayrılarak kendilerine karışık olarak verilen kartları kronolojik olarak sıralamaları istenir **(SDB2.1)**.

Grupların iş birliği yapması desteklenir (**SDB2.2**). Gruplar, hazırladıkları bilgi kartlarını resim ve kısa yazılarla zenginleştirilebilir (**E3.2, E3.7, SBAB4.2, OB2**). Öğrencilerin âşıklık geleneğinin temsilcilerini sıralama becerileri, çalışma yaprağı ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden büyük toplumsal değişimlerin diğer sanat dalları kadar müziği de dönüştürmesi hakkında düşündüklerini yazılı olarak ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilerden İslamiyet etkisi altındaki Türk halk müziğinde öne çıkan unsurları bilgi görseli ile tanıtması istenebilir.

Öğrencilerden âşık atışması performansı düzenlemeleri istenebilir.

Öğrencilerden ilahi, deyiş gibi dinî müzik örnekleri ile diğer dinlerin müziklerini (Hristiyan ilahileri, Yahudi sinagog müziği) karşılaştırmaları, benzerlikleri ve farklılıkları analiz ederek, dinlerin müzik üzerindeki evrensel ve kültüre özgü etkilerini inceleyip sunmaları istenebilir.

Öğrencilerin yörelerindeki âşıkların müziklerini ve şiirlerini derlemeleri ve özgün bir arşiv oluşturmaya başlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere bir müziğin dinî özellik kazanmasının koşullarının neler olduğunu araştırma görevi verilebilir.

Öğrencilerden Türk halk müziğinin Anadolu'da geçirdiği dönüşümü anlatan kısa film, belgesel, dijital içerik izlemesi ya da bilgilendirici kısa metinler okuması istenebilir.

Öğrenciler, âşıklık geleneği hakkında kısa bir sunum hazırlayıp sınıfa sunabilirler.

Öğrencilerden seçilen bir âşığın hayatının afişle anlatılması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TÜRK HALK MÜZİĞİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Temada öğrencilerin Atatürk'ün Türk halk müziği ile ilgili düşüncelerini açıklayabilmeleri, Atatürk'ün düşünceleri doğrultusunda müzik alanında yapılan çalışmalar hakkında bilgi toplayabilmeleri, Türk halk müziği eserlerinin derleme ve notaya alınma sürecine ilişkin bilgi toplayabilmeleri, devlet radyosunun kurulmasının Türk halk müziğine katkılarını yorumlayabilmeleri, teknolojik gelişmelerin Türk halk müziği üzerindeki etkilerini yorumlayabilmeleri ve Cumhuriyet Dönemi'nde öne çıkan Türk halk müziği ozanlarını tanıyabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 9

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB1. Temel Beceriler, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiklik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D15. Sevgi, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.18. Tartışma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.6.4.1. Atatürk'ün Türk halk müziği ile ilgili düşüncelerini açıklayabilme

MT.6.4.2. Atatürk'ün düşünceleri doğrultusunda müzik alanında yapılan çalışmalar hakkında bilgi toplayabilme

- Bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- Belirlediği aracı kullanarak konu hakkındaki bilgileri bulur.
- Konu hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- Konu hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

MT.6.4.3. Türk halk müziği eserlerinin derleme ve notaya alınma sürecine ilişkin bilgi toplayabilme

- Bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- Belirlediği aracı kullanarak konu hakkındaki bilgileri bulur.
- Konu hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- Konu hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

MT.6.4.4. Devlet radyosunun kurulmasının Türk halk müziğine katkılarını yorumlayabilme

- Devlet radyosunun Türk halk müziğine katkılarını inceler.
- Devlet radyosunun Türk halk müziğine katkılarına örnekler verir.
- Devlet radyosunun kurulmasının Türk halk müziğine katkılarını ifade eder.

MT.6.4.5. Teknolojik gelişmelerin Türk halk müziği üzerindeki etkilerini yorumlayabilme

- Teknolojik gelişmelerin Türk halk müziğine etkilerini inceler.
- Teknolojik gelişmelerin Türk halk müziğine etkilerine örnekler verir.
- Teknolojik gelişmelerin Türk halk müziğine etkilerini ifade eder.

MT.6.4.6. Cumhuriyet Dönemi'nde öne çıkan Türk halk müziği ozanlarını tanıyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Atatürk'ün Türk Halk Müziğine Verdiği Önem
- Türk Halk Müziğini Derleme ve Arşivleme Çalışmaları
- Radyonun Türk Halk Müziğine Katkısı
- Âşıklarla Yaşayan Gelenek

Genellemeler

- Atatürk, Türk halk müziğine büyük önem verirdi.
- Cumhuriyetin ilanından sonra Türk halk müziğinin geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yapıldı.

Anahtar Kavramlar

çok seslilik, derleme, Türk halk müziği

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu, çalışma kâğıdı ve anekdot kaydı kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi Türk halk müziği ozanlarını tanıtmaları istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde öğrencilerin tarihsel bağlamda bilgi birikimini, yaratıcılığını ve ifade yeteneğini ölçme kriterleri ile hazırlanmış dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Türk halk müziğinin tek sesli bir yapısı olduğunu bildiği kabul edilmektedir.
Öğrencilerin çok sesli müziği tanıdığı kabul edilmektedir.
Öğrencilerin nota okuma ve yazmayı bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Atatürk'ün sevdiği türkülerden hangilerini bildikleri sorulabilir.
Geçmişte bestelenmiş bir eseri bugün nasıl bildikleri sorulabilir.
Genel ağın olmadığı dönemlerde müziğin hangi yollarla yayılmış olabileceği sorulabilir.
Teknolojik gelişmelerin müziğe katkılarının neler olduğu sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Türk sanat müziği ile Türk halk müziğine ait daha önceden edindikleri bilgileri düşündüklerinde bu iki türün ne gibi farkları olduğu sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.6.4.1

Öğrencilere Atatürk'ün Türk halk müziği konusundaki düşüncelerini içeren bir okuma parçası okutulur (**OB1**). "Sizce Atatürk millî kimliğin bir parçası olarak neden halk müziğini görmüş olabilir?" sorusu sorulur. Halk müziğinin kaynağını halktan alan yapısı hatırlatılarak öğrencilerin halk müziğinin millî kimlik ve kültürle ilişkisini belirlemeleri sağlanır. "Sizce Atatürk Türk halk müziğine değer vermemiş olsaydı Türk halk müziği bugün hangi durumda olurdu?" sorusu ile büyük grup tartışması yapılır (**E3.6, SDB1.1**). Öğrencilerin Atatürk'ün Türk halk müziğine büyük önem verdiğini onun bu düşüncelerinin halk müziğinin geliştirilmesi ve desteklenmesi sürecini sağladığını kendi cümleleriyle açıklamaları sağlanır (**D15.2, D19.2**). Kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular ve öz değerlendirme formu ile süreç değerlendirilebilir.

MT.6.4.2

Öğrencilere Cumhuriyet Dönemi'nde Atatürk'ün düşünceleri doğrultusunda yapılan çalışmalar hakkında bilgi toplamaları söylenir ve öğrencilerin kullanabilecekleri güvenilir genel ağ adresleri ile yazılı ve dijital kaynakları belirlemeleri sağlanır (**D15.2, D19.2, OB1, OB2**). Öğrenciler belirledikleri kaynakları kullanarak bilgi toplar. Öğrencilerden topladıkları bilgileri rapor, bilgi görseli ya da sunum hâline getirmeleri ve sınıfta sunmaları istenir. Öğrencilere edindikleri bilgilerin hangi kaynaklara dayandığı, bu kaynakların doğruluğunu nasıl tespit ettikleri sorulur. Farklı kaynaklardan doğrulanmış bilgiler kaydedilir. Öğrenciler araştırma sonuçlarını sınıfa sunar. Öğrenme çıktısı, dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu ile değerlendirilebilir.

MT.6.4.3

Öğrencilere derleme çalışmalarının nasıl yapıldığı konusunda bilgi toplayacakları açıklanır ve kullanabilecekleri kaynaklar listelenir. Öğrencilerin Cumhuriyet Dönemi'nde yapılan derleme ve notaya alma çalışmalarına katılan müzik araştırmacısı (Mahmut Ragıp Gazimihal, Muzaffer Sarısözen, Sadi Yaver Ataman vb.) ve/veya notistlerin hayatlarını ve çalışmalarını anlatan belgeseller, süreci anlatan yazılı kaynaklar, TRT Arşivi'ndeki işitsel kaynaklar, derleme çalışmalarına ilişkin basında çıkmış haber, fotoğraf ya da notlar gibi kaynaklar arasından

hangilerini kullanacaklarını belirlemeleri sağlanır **(OB1, OB2, D15.2)**. Öğrenciler belirledikleri kaynakları kullanarak bilgi toplar. Öğrencilerden topladıkları bilgileri rapor, bilgi görseli ya da sunum hâline getirmeleri ve sınıfta sunmaları istenir. Öğrencilere edindikleri bilgilerin hangi kaynaklara dayandığı, bu kaynakların doğruluğunu nasıl tespit ettikleri sorulur. Farklı kaynaklardan doğrulanmış bilgiler kaydedilir. Türk halk müziği eserlerinin derlenmesinin neden önemli olduğu konusunda beyin fırtınası yapılarak bulgular listelenir. Türk halk müziği eserlerinin kültürel miras açısından önemi vurgulanır **(D19.3)**. Öğrencilerden cumhuriyetin kültürel mirası koruma ve millî kültürü geliştirme amaçları ile derleme çalışmalarının ilişkisini anlattıkları kısa bir rapor yazmaları istenir. Öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu ile süreç değerlendirilebilir.

MT.6.4.4

TRT Arşivi'ndeki eski bir türkü kaydı, anonsuyla birlikte öğrencilere dinletilir **(SAB9)**. Türkiye'de ilk radyo yayınının 1927 yılında başladığı belirtilir. Beyin fırtınası yapılarak radyo yayınının halk müziğine sağladığı katkılar incelenir. Öğrencilerin bir türkünün radyoda çalınmasının türkülerin öğrenilmesini sağladığı, bunun yeni türkülerin bestelenmesine ilham verdiği, bunun da halk müziği repertuarının zenginleşmesini sağladığı gibi düşünce zincirleri kurması ve radyonun sağladığı katkılara örnek vermesi desteklenir. Balık kılçığı diyagramı ile radyonun halk müziğinin gelişmesine, yaygınlaşmasına katkıları neden sonuç ilişkisi içinde kurulur **(E3.7)**. Öğrenciler gruplara ayrılarak her grubun radyonun işlevlerinden birine odaklanması istenir **(SDB2.2)**. Bir grup kültürel belleğin korunması, diğer bir grup yaygınlaştırma, bir başka grup halk eğitimi işlevlerine odaklanır. Gruplar odaklandıkları işlevin Türk halk müziğine katkılarına dair kısa bir rapor sunar. Gözlem formu, çalışma kâğıdı, anekdot kaydı, öz değerlendirme formu ile süreç değerlendirilebilir.

MT.6.4.5

Akvaryum tekniği kullanılarak teknolojik gelişmelerin Türk halk müziğine etkileri belirlenir ve bu etkilere örnek verilir. Elde edilen bulgular listelenir ve bilgi kartları oluşturulur **(SDB2.2)**. Öğrenciler gruplara ayrılır ve tüm bilgi kartları tartışmaya açılarak bu etkinin olumlu olup olmadığı tartışılır **(KB2.18)**. Öğrencilere tartışma etkinliği sırasında sosyal kurallara uymaları hatırlatılır **(SDB2.1)**. Teknolojik gelişmelerin hem olumlu hem olumsuz etkileri olduğu öğrenciler tarafından ifade edilir. Öğrenciler, Türk halk müziğinin doğal yapısına zarar verecek uygulamalardan kaçınmaları, halk müziğini geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı kolaylaştırıcı uygulamalara yönelmeleri konusunda desteklenir. Gözlem formu, anekdot kaydı ile süreç değerlendirilebilir.

MT.6.4.6

Öğrencilerden performans görevi olarak Âşık Veysel, Hisarlı Ahmet, Muharrem Ertaş, Hacı Taşan, Âşık Davut Sulari gibi önemli halk müziği ozanlarının hayatı ve eserlerini araştırmaları istenebilir **(OB1, D15.2, D19.3)**. Araştırma sonuçları sınıfta sunulur ve bu halk ozanlarının Türk halk müziğine katkıları listelenir. Performans görevinin değerlendirilmesinde öğrencilerin tarihsel bağlamda bilgi birikimini, yaratıcılığını ve ifade yeteneğini ölçme kriterleri ile hazırlanmış dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere “Derleme çalışması yapacak bir ekibin parçası olsaydınız, hangi bölgenin kültürel özelliklerini analiz ederek halk müziği derleme çalışmalarına yoğunlaştırdınız? Neden?” soruları yöneltilebilir. Öğrencilerden bu sorulara gerekçeleriyle yazılı olarak cevap vermeleri istenebilir.

Öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi halk ozanlarından seçtikleri birinin eser besteleme sürecinin nasıl olabileceğine dair öykü yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi’nde müzik alanında yapılan çalışmaları anlatan belgesel veya dijital içerik izlemeleri, bilgilendirici kısa yazılar okumaları istenebilir.

Öğrencilerden ailelerindeki büyüklerle radyo anıları hakkında röportaj yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi halk ozanlarını kronolojik olarak düzenlemeleri ve bu sıralamayı zaman çizelgesinde göstermeleri istenebilir.

Öğrencilere Atatürk’ün Türk halk müziğine verdiği değeri ifade eden bir slogan bulma ve bunu afişle gösterme görevi verilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF

1. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNİN GENEL YAPISI

Temada öğrencilerin Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgi toplayabilmeleri, Türk sanat müziği türlerini sınıflandırabilmeleri, Türk sanat müziğinde kullanılan çalgıları sınıflandırabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.5. Sınıflandırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SAB9. Müziksel Dinleme,
SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.7.1.1. Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgi toplayabilme

- Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- Belirlediği aracı kullanarak Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında bilgileri bulur.*
- Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.*

MT.7.1.2. Türk sanat müziği türlerini sınıflandırabilme

- Türk sanat müziği türlerini sınıflandırmak için ölçütleri belirler.*
- Türk sanat müziği türlerini belirlediği ölçütlere göre ayırır.*
- Türk sanat müziği türlerini gruplandırır.*
- Türk sanat müziği türlerini etiketler.*

MT.7.1.3. Türk sanat müziğinde kullanılan çalgıları sınıflandırabilme

- Türk sanat müziğinde kullanılan çalgıların ses üretme biçimlerini belirler.*
- Türk sanat müziğinde kullanılan çalgıları ses üretme biçimlerine göre ayırır.*
- Türk sanat müziğinde kullanılan çalgıları ses üretme biçimlerine göre gruplandırır.*
- Türk sanat müziği çalgı gruplarını etiketler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Türk Sanat Müziğinin Yapısal Özellikleri
- Türk Sanat Müziği Türleri
- Türk Sanat Müziğinde Kullanılan Çalgılar

Genellemeler

- Türk sanat müziği tek seslidir ve makamsal yapıdadır.

Anahtar Kavramlar

gazel, kâr, makam, peşrev, saz semaisi, şarkı, taksim, usul

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, çalışma yaprağı, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Türk sanat müziği türlerinden yaygın olarak kullanılanları seçerek karşılaştırmaları ve sonuçları karşılaştırma tablosu hazırlayarak sunmaları istenebilir. Performans görevleri analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Türk halk müziği ve Türk sanat müziği arasındaki temel farkları bildiği kabul edilmektedir.

Öğrencilerin Türk sanat müziğinin belirli makamlar, usuller ve formlar içerdiğini bildiği kabul edilmektedir.

Öğrencilerin Türk sanat müziğinde kullanılan ney, kanun, klasik kemençe gibi temel çalgılar

hakkında görsel ve işitsel farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin açık uçlu sorularla Türk sanat müziğinin yapısı hakkındaki ön bilgileri ölçülebilir.

Öğrencilere Türk sanat müziği çalgılarını içeren "Ben kimim?" oyunu oynatılarak öğrencilerin çalgılarla ilgili ön bilgileri ölçülebilir.

Öğrencilerden Türk sanat müziğinin sözlü ve sözsüz türlerinden örnek vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden yaşadıkları çevrede Türk sanat müziğinin izlerini araştırmaları istenir. Öğrencilere "Aile büyüklerinizden Türk sanat müziği eserlerini dinleyen var mı?" "Çevrenizde bu müziği icra eden kişiler bulunuyor mu?" gibi sorular sorulabilir.

Öğrencilerden Türk sanat müziği eserlerinin medya, televizyon dizileri, belgesel, düşün ve törenlerde nasıl yer aldığına dair örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.7.1.1

Öğrencilere Türk sanat müziğinin kökenini, yapısal özelliklerini ve kültürel birikim içindeki önemini anlamalarına yardımcı olacak akademik makale, kitap, görsel, dijital, işitsel materyal gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrenciler gruplara ayrılarak Türk sanat müziğinde kullanılan makam, dizi ve perde özelliklerini, usulleri, sözlü ve sözsüz eserlerin biçimlerini, şarkı, taksim, peşrev, saz semaisi gibi türleri araştırırlar. Her grup, belirlenen bir konu hakkında güvenilir genel ağ adresleri, basılı kaynaklar ve dijital içerikler kullanarak bilgi toplar (**E2.2, SDB2.1, SBAB2.2, OB1, OB9, D15.3, D19.2**). Öğrencilerden kaynak belirleme, gelişmeleri içeren bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4, OB1**). Öğrenciler buldukları bilgileri ve belirledikleri kaynakların doğruluğunu küçük gruplarla tartışarak teyit edebilir. Öğrenciler, araştırdıkları bilgileri içeren bir bilgi görseli oluşturur. Bu bilgi görselinde Türk sanat müziğinin yapısal özelliklerini vurgulayan makam şemaları, usul örnekleri, kısa açıklamalar ve görsel materyallerin yer alması desteklenir. Görsel olarak zenginleştirilmiş bilgi görseli, dijital sunum hâline getirilir ve sınıfta paylaşılır (**OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.1**). Her grup, oluşturduğu bilgi görselini sınıfta sunar. Öğrencilerin grup çalışmasındaki iş birliği ve etkinlik düzeyini ölçmek için grup değerlendirme formu, araştırmanın içeriğinin doğruluğunu ve kapsamını değerlendirmek için kontrol listesi, sunum sırasında öğrencilerin iletişim ve ifade becerilerini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir (**SDB2.1**). Türk sanat müziğinin yapısal özellikleri hakkında temel bilgiler, açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı ile değerlendirilebilir.

MT.7.1.2

Öğrencilere şarkı, kâr, peşrev, gazel gibi Türk sanat müziğinin temel türlerinden örnekler dinletilerek bu türlerin sözel yapısı, ritim ve makam gibi özellikleri kısa bir şekilde açıklanır. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde şarkı, kâr, gazel gibi Türk sanat müziğinin farklı türlerinden örnekler dinler ve örnek eserlerin notalarını inceler (**E1.1, SAB9**). Dinlenen eserlerin makamı, usulü, sözlü yada sözsüz olması gibi özellikleri belirlenir (**E3.2**). Belirlenen özellikler oluşturulan bir tabloda gösterilir. Türk sanat müziği türlerini sınıflandırmak için belirlenen özellikler hakkında bilgilendirmeler yapılabilir, öğrencilerle birlikte bir kavram haritası oluşturulabilir (**E3.3, E3.7, SDB2.2**). "Hangi türler sözlü eserlerden oluşuyor?" "Sözsüz türler hangi işlevlere sahiptir?" soruları tartışılarak sınıflandırma derinleştirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilere Türk sanat müziği türlerinin yaygın olarak kullanılan

örneklerini incelemeleri verilebilir. Öğrenciler sonuçları bir karşılaştırma tablosu hazırlayarak sunabilirler. Öğrencilerin grupla iş birliği içinde çalışmaları, gözlem formu aracılığıyla değerlendirilebilir. Grupların sınıflandırma sonuçlarını sınıfta sunma becerisi akran değerlendirme formuyla değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında hazırlanan karşılaştırma tablosu ile sınıflandırma tablosunun belirlenen özelliklere uygun hazırlanması, eserlerin doğru kategorilere yerleştirilmesi, açıklık ve içerik açısından değerlendirilmesinde analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

MT.7.1.3

Öğrencilere Türk sanat müziğinde kullanılan ney, kudüm, kanun, klasik kemençe gibi çalgıların görselleri gösterilerek çalınış şekillerinin de yer aldığı eğitici videolar izletilir. Öğrencilere çalgıların nasıl ses çıkardığı ve bu seslerin hangi yöntemlerle elde edildiği sorulur; üfleme, vurma, çekme gibi ses üretme biçimlerinin belirlenmesi sağlanır. Öğrencilere çalgıların ses üretme biçimlerine göre gruplara ayrıldığı açıklanır ve bu grupları sınıflandırmada kullanılacak vurmali, üflemeli, yaylı, mızraplı gibi özelliklerin yer aldığı bir tablo oluşturulur. Öğrencilere çalgıların görselleri gösterilir ve bu çalgıların sesleri dinletilir. Öğrencilerden dinledikleri ve gördükleri çalgıları ses üretme biçimlerine göre tabloya uygun şekilde yerleştirmeleri istenir (**E3.2, E3.7**). Öğrenciler, Türk sanat müziğinde kullanılan çalgı gruplarını incelemek üzere gruplara ayrılırlar. Her grup; üflemeli çalgılar, vurmali çalgılar, yaylı çalgılar veya mızraplı çalgılar gibi bir çalgı grubunu seçer. Gruplar, seçtikleri çalgı grubuna ilişkin çalgıların görsellerini, ses özelliklerini, çalınış biçimlerini, önemli icracılarını ve tarihsel bağlamlarını içeren bir sunum hazırlarlar. Sunumlar, görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilerek dijital bir sunum olarak sınıfta paylaşılabilir (**OB1, OB2, SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmasına aktif katılımını ve iş birliği düzeyini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir. Gruplar birbirlerinin sunumlarını akran değerlendirme formu ile değerlendirebilir. Sunumlar belirlenen kriterler çerçevesinde analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı ile öğrencilerin çalgı grupları hakkında öğrendikleri bireysel olarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilere Türk sanat müziği türlerinin analizlerini yapmaya yönelik form hazırlama görevi verilebilir.

Öğrencilere makam, usul, tür ve söz yapısı gibi konuları derinlemesine inceleyebilecekleri bireysel veya grup projeleri verilebilir.

Öğrencilerden müzik eserlerini yorumlayacakları kısa bir hikâye veya şiir yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere Türk sanat müziğinin temel kavram ve terimlerini açıklayan bir sözlük hazırlatılabilir.

Öğrencilere Türk sanat müziği türlerini açıklayan bir tablo veya bilgi görseli sunulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE HAZIRLIK VE OLUŞUM DÖNEMİ

Temada öğrencilerin İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinde meydana gelen değişimi dönemin koşulları içinde değerlendirebilmeleri, Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusundaki çalışmalar hakkında bilgi toplayabilmeleri, Türk sanat müziği kuramcılarının yaptıkları çalışmalarla Türk sanat müziğine katkılarını yorumlayabilmeleri ve Türk sanat müziğinde ebced notası hakkında bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 9

ALAN
BECERİLERİ SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik,
E3.7 Sistematiiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık,
OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB2.7. Karşılaştırma, SAB9. Müziksel Dinleme,
SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.7.2.1. İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinde meydana gelen değişimi dönemin koşulları içinde değerlendirebilme

- İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinde meydana gelen değişime ilişkin dönemin koşullarını analiz eder.
- İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinde meydana gelen değişimi fark eder.
- İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinde meydana gelen değişimi günümüz koşullarıyla karşılaştırır.
- İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinde meydana gelen değişimi dönemin koşulları içerisinde açıklar.

MT.7.2.2. Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusundaki çalışmalar hakkında bilgi toplayabilme

- Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusundaki çalışmalar hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- Belirlediği aracı kullanarak Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusundaki çalışmalar hakkındaki bilgileri bulur.
- Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusundaki çalışmalar hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusundaki çalışmalar hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

MT.7.2.3. Türk sanat müziği kuramcılarının yaptıkları çalışmalarla Türk sanat müziğine katkılarını yorumlayabilme

- Türk sanat müziği kuramcılarının yaptıkları çalışmaları inceleyerek bu çalışmaların Türk sanat müziğine katkılarını belirler.
- Türk sanat müziği kuramcılarının yaptıkları çalışmalarla Türk sanat müziğine katkılarını açıklar.
- Türk sanat müziği kuramcılarının yaptıkları çalışmalarla Türk sanat müziğine katkılarını yeniden ifade eder.

MT.7.2.4 Türk sanat müziğinde ebced notası hakkında bilgi toplayabilme

- Türk sanat müziğinde ebced notası hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- Belirlediği aracı kullanarak Türk sanat müziğinde ebced notası hakkındaki bilgileri bulur.
- Türk sanat müziğinde ebced notası hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- Türk sanat müziğinde ebced notası hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- İslamiyetin Etkisindeki Türk Sanat Müziği
- Müzikle Tedavi
- Türk Sanat Müziği Kuramcıları
- Ebced Notası

Genellemeler

- Hazırlık ve Oluşum Dönemi, Türk sanat müziğinin temellerinin atıldığı ve Klasik Dönem'e yaklaşıma başladığı dönemdir.

Anahtar Kavramlar

ebced, El-Kindî, Farabi, İbni Sina, Safiyüddîn Abdülmümin Urmevî , Türk sanat müziği

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Öğrenme çıktıları, kontrol listesi, kavram haritası, analitik dereceli puanlama anahtarı, açık uçlu sorular, çalışma kâğıdı, gözlem formu, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrenme kanıtlarına ilişkin olarak sunulan ölçme araç ve teknikleri örnek niteliğindedir. Öğrencilere İslamiyetin etkisiyle Türk sanat müziğinin yapısında meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin hangi toplumsal gereksinimlere yanıt verdiği konusunda, Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi uygulamaları hakkında performans görevleri verilebilir. Performans görevlerinin ölçülmesinde müzikle tedavi çalışmalarının analiz edilip edilmediğini değerlendirmek için çalışma kâğıdı, öğrencilerin sunum içeriklerini kapsamlılık ve doğruluk açısından değerlendirmek için analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Öğrencilerin ilk Türk topluluklarının yaşamında müziğin önemli bir yeri olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Öğrencilerin ilk Türk topluluklarında şaman müziği ve ozanlık geleneği hakkında bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "İlk Türk topluluklarının yaşamlarında müziğin nasıl bir rol oynadığını düşünüyorsunuz?" "İlk Türk topluluklarının yaşamında dinî ritüeller, av, savaş, düğün, cenaze gibi törenlerde sizce müziğin nasıl bir yeri vardı?" "Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinde müziğin nasıl bir rol oynadığını düşünüyorsunuz?" "İlk Türk topluluklarının müzik anlayışıyla İslamiyet sonrası müzik anlayışı arasındaki temel farklılıklar neler olabilir?" "Türkistan'da kullanılan çalgıların günümüzdeki benzerleri nelerdir?" "İslamiyetin etkisiyle müzik kültüründe değişim yaratan temel nedenler sizce nelerdir?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere İslamiyet öncesine ait kopuz gibi çalgıların görüntü ve sesleri ile tekke musikisi ve mehter örnekleri dinletilebilir. Ardından öğrencilerin "Müzikler arasındaki farklar nelerdir?" ve "Din değişimi müziği nasıl etkiler?" soruları üzerinden tartışmaları sağlanabilir. Öğrencilerin müziğin iyileştirici gücünü keşfetmeleri için "Hangi tür müzikler insanın ruh hâlini değiştirebilir?" "Müziğin sizi en çok rahatlattığı veya mutlu ettiği an ne zaman oldu?" gibi sorular sorulabilir. Ayrıca, dijital araçlarla Osmanlı döneminde müzikle tedavi yapılan hastanelere ait görseller gösterilerek konu desteklenebilir.

Türk sanat müziğinden bir eser dinletilir ve ardından "Bu müziğin yüzyıllar boyunca korunup gelişmesi sizce nasıl mümkün olmuştur?" sorusu yöneltilecek cevaplamaları sağlanabilir. Öğrencilere "Müzikte kuramcılar olmasaydı makamlar günümüze aynı şekilde ulaşabilir miydi?" "Bugün sevdiğiniz bir şarkıyı geleceğe aktarmak isterseniz, bunu nasıl yapardınız?" gibi sorular yöneltilecek müzikte kuramcılarının önemini fark etmeleri ve geçmişteki çalışmalarla bugünkü eserler arasında bağ kurmaları sağlanabilir. Öğrencilere "Bir müzik eserini gelecek nesillere aktarmak için nasıl bir yöntem kullanırdınız?" ve "Bugünkü notalar yerine harflerle yazılmış bir müzik sistemi kullanılsaydı, sizce nasıl olurdu?" soruları yöneltilebilir. Günümüzde kullanılan notayla yazılmış bir Türk sanat müziği eseri ile ebced harfleriyle yazılmış eski bir nota örneği gösterilerek öğrencilerden bu iki örneği karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamalar

MT.7.2.1

Karahanlı, Gazneli ve Büyük Selçukluların toplumsal ve kültürel yapısı hakkında kısa bir sunum yapılır (**D19.2**). Öğrencilere bu dönemle ilgili harita, minyatür, belgesel, seyahatname alıntıları ve mimari eserler gibi görseller gösterilerek dönemin koşulları tanıtılır. Öğrencilere Türk sanat müziğinin bu dönemde geçirdiği değişimle ilgili kaynaklar (güvenilir genel ağ adresleri, kitaplar, akademik makaleler, görsel materyaller, dijital içerikleri) tanıtılır. Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplardan cami ve tekke müziğinin gelişimi, askerî müzikteki değişim (tuğdan tabl müziğine geçiş), Türk sanat müziğinin makamsal yapısındaki yenilikler gibi konular hakkında kaynaklardan bilgi toplamaları istenir (**SBAB2.2, OB9, E1.1, E2.2**). Gruplar, inceleme sonuçlarını sınıfta paylaşır. Öğrenciler, belirlenen konulara ilişkin bir tablo hazırlayarak topladıkları bilgileri bu tabloya uygun şekilde yerleştirirler. Öğrencilerden görev bilinciyle çalışarak, hazırladıkları tabloyu resimler, kısa açıklamalar ve diğer görsel unsurlarla zenginleştirerek dijital araçlarla sunmaları istenir (**OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.3**). Öğrencilere "Sizce dönemin toplumsal yapısı nasıldı?" "İslamiyet müzikal yapı, sanat ve mimari üzerinde nasıl etkiler yarattı?", "Askerî müzikteki değişimler hangi ihtiyaçlardan doğdu?" gibi açık uçlu sorular yöneltilerek öğrencilerin sorgulama yapmaları teşvik edilebilir ve düşüncelerini açıklamaları sağlanır (**SDB2.1**). Gruplara ayrılan öğrenciler, Türklerin İslamiyeti kabulünden sonraki dönemde ortaya çıkan dinî müzik, askerî müzik ve Türk sanat müziğinin makamsal yapısını incelerler. İnceleme sürecinde bu dönemlerde oluşan müzik türleriyle günümüz Türk sanat müziği arasındaki benzerlik ve farklılıklar araştırılır. Öğrenciler, elde ettikleri bilgileri karşılaştırma tablosuna aktararak dönemin müzikal yapısıyla günümüz örneklerini detaylı bir şekilde karşılaştırır ve tabloda gösterirler (**KB2.7, D19.2**). Bu süreçte öğrenciler, görsel materyalleri, kendi yorumlarını ve analizlerini de tabloya ekleyerek çalışmayı zenginleştirebilirler. Öğrencilere Türklerin İslamiyeti kabulüyle Türk sanat müziğinin yapısında meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin hangi toplumsal gereksinimlere yanıt verdiği konusunda performans görevi verilebilir. İslamiyet öncesi ve sonrası müzikal farkları yorumlama becerisini ölçmek için karşılaştırma tablosu kullanılabilir.

MT.7.2.2

Öğrencilere müzikle tedavi hakkında akademik makaleler, tarihî metinler, işitsel ve görsel materyaller ile güvenilir genel ağ adresleri gibi çeşitli kaynaklar sunulur (**OB2, OB4, D13.4**). Öğrenciler, Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi konusunda istenen bilgiye ulaşmak için sunulan kaynaklar arasından uygun olanları seçerek kullanacakları araçları belirlerler. Öğrencilerden gruplara ayrılarak müzik terapisi teknikleri, kullanılan makamlar, müzik aletleri, tedavi edilen hastalıklar ve dönemin sağlık anlayışı gibi konular hakkında belirledikleri araç ve kaynakları kullanarak bilgi toplamaları istenir (**SBAB2.2, SDB2.2, OB9, E1.1, E2.2**). Öğrenciler, topladıkları bilgilerin güvenilirliğini doğrulamak için çeşitli kaynaklardan gelen bilgileri kontrol ederler. Gruplar topladıkları bilgiler doğrultusunda müzikle tedavi uygulamalarını içeren dijital araçlarla bir sunum ya da müzik terapisi sırasında kullanılan müziklerden oluşan bir dinleme etkinliği yapabilirler (**SAB9, OB2**). Öğrencilere Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde müzikle tedavi uygulamaları hakkında bir performans görevi verilebilir. Performans görevlerinde öğrencilerin sunum içeriklerini kapsamlılık ve doğruluk açısından değerlendirmek için analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir. Müzikle tedavi çalışmalarının analiz edilip edilmediği çalışma kâğıdı ile değerlendirilebilir. Sunumların değerlendirilmesinde öz değerlendirme ve akran değerlendirme formlarından yararlanılabilir.

MT.7.2.3

Türk sanat müziği kuramcılarının çalışmaları, bu çalışmaların müzik teorisindeki yenilikleri üzerine ve El-Kindî, Farabi, İbni Sina, Safiyüddin Abdülmümin Urmevî gibi önemli müzik kuramcılarının kim oldukları, müzik teorisine nasıl katkıda bulunduklarıyla ilgili öğrencilerin inceleme yapabilmeleri için çeşitli kaynaklar (makaleler, araştırmalar ve görsel içerikler) sağlanır (**OB1, OB4**). Öğrenciler gruplara ayrılarak bu kaynaklardan edindikleri bilgilerle Türk sanat müziği kuramcılarının müziğe olan katkılarını ve bu katkılarının müzik teorisine olan etkilerini belirlerler. Gruplar El-Kindî'nin teorik çalışmalarıyla makam müziğindeki yeniliklerini, Farabî'nin ses sistemine katkılarını, İbni Sina'nın müzik teorisine etkilerini ve Urmevî'nin ses sistemi ve müzik teorisine kazandırdığı yenilikleri analiz edebilir. Gruplar, kuramcılarının müzik teorisine olan katkılarını göstermek için bir kavram haritası oluşturabilir ve oluşturdukları ürünleri görsel ve dijital içeriklerle zenginleştirerek sınıf ortamında sunabilirler (**OB2, E3.6**). Grup etkinlikleri öz değerlendirme ve akran değerlendirme formuyla, sunumlar ise kapsam, doğruluk gibi unsurlar doğrultusunda analitik dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

MT.7.2.4

Öğrencilere ebced notasının tarihçesi, Türk sanat müziğindeki önemi ve kullanıldığı eserler ilgili bilgi edinmeleri için kullanabilecekleri kitaplar, akademik makaleler, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak ebced notasının tarihçesi, makamların oluşumunda ebced notasının etkisi veya dönemin müzik teorisindeki yeri ve kullanıldığı eserler gibi konular hakkında belirledikleri araç ve kaynakları kullanarak bilgi toplamaları istenir (**SBAB2.2, OB9, E1.1, E2.2**). Öğrenciler birden fazla kaynaktan topladıkları bilgileri karşılaştırarak doğrularlar (**KB2.7, OB1, E3.4**). Öğrencilerden kaynak belirleme, gelişmeleri içeren bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4**). Öğrenciler, topladıkları bilgileri kullanarak ebced notası hakkında bir bilgi görseli veya kavram haritasını dijital araçlarla oluşturabilirler (**OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.1**). Hazırlanan bu çalışmalar, grup değerlendirme formu, kontrol listesi ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden ilk Türk devletlerinde müziğin ezgisel yapısı hakkında küçük bir sunum hazırlamaları ve o dönem kullanılan dizileri kullanarak kısa etütler yazıp çalgıları ile icra etmeleri istenebilir.

Öğrenciler, müzikte kullanılan çalgıları ve ezgilerin yapısını analiz eden ayrıntılı bir inceleme yazısı hazırlayabilirler.

Öğrencilerden Türklerin İslamiyeti kabulünden önceki müzik türleri ile sonraki müzik türlerini karşılaştıran ayrıntılı bir rapor hazırlayarak sınıfta sunmaları istenebilir.

Öğrenciler, dönemin müzikal gelişmelerini edebiyat (şairlerin ilahilerdeki rolü), mimari (cami yapılarındaki akustik) ve askerî tarih (askerî müziğin savaşlardaki işlevi) bağlamında inceleyebilir.

Öğrencilerden Selçuklu Dönemi'nde bir Mevlevihanede yapılan müzik uygulamalarını dramatize eden bir grup etkinliği düzenlemeleri istenebilir.

Öğrencilerden kullanılan makamların insan üzerindeki duygusal ve fizyolojik etkilerini analiz etmeleri istenebilir.

Öğrenciler bireysel olarak ya da düzeyi aynı öğrenciler için küçük gruplar hâlinde çalışabilirler. Bir öğrenci ya da küçük grup Urmevî'nin matematiksel müzik teorisi üzerine

çalışabilir, diğer bir öğrenci ya da grup Urmevî'nin eserlerinde kullanılan makamları analiz edebilir, bir başka öğrenci ya da grup Urmevî'nin döneminin sosyal yapısı ile müzik teorisinin bağlantısını inceleyebilir.

Öğrencilerden ebced notasının günümüz nota sistemiyle karşılaştırılması ve benzerlik ve farklılıklarının analiz edilmesi istenebilir.

Öğrencilerden ebced notasını kullanarak kendi oluşturdukları basit melodileri yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin müzik kültürü hakkında daha kısa ve anlaşılır özetler verilebilir, öğrencilerden konu ile ilgili bilgi kartları veya afiş hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden İslamiyetin kabulü sonrası Türk sanat müziğinde oluşan değişimleri listelemesi istenebilir.

Öğrencilerden Türkiye Selçuklu Dönemi müziği ile ilgili temel bilgiler içeren özet dokümanlar hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilere müzik terapisi uygulamalarını anlatan güvenilir ağ, dijital materyaller vb. araçlar kullanarak görsel ve işitsel örnekler sunulabilir. Öğrencilerin makamların etkisini kavramaları için eser örnekleri sunularak öğrencilerden duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenebilir. Kavramları görsellerle desteklemek için her bir kuramcının katkılarını açıklayan bilgi görselleri sağlanabilir. Öğrencilere örnek bir şablon verilerek öğrencilerden kavram haritası oluşturmaları istenebilir.

Safiyüddin Abdülmümin Urmevî'nin müzik teorisine katkılarını açıklayan sadeleştirilmiş özet dokümanlar verilerek öğrencilerden konuyla ilgili afiş hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden dönem eserlerinden örnekler içeren sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden ebced notası ile ilgili bilgilerini aktarabileceği bir sunum hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE KLASİK ÖNCESİ DÖNEM

Temada öğrencilerin Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilmeleri, Abdülkâdir Merâğî'nin Türk sanat müziğine katkılarını çözümleyebilmeleri, Klasik Öncesi Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilmeleri ve Hazırlık ve Oluşum Dönemi eserlerini Klasik Öncesi Dönem eserleri ile karşılaştırabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN

BECERİLERİ SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.1. Sıralama)

KAVRAMSAL

BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.2. İş Birliğı

Değerler

D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Müzik Kültürü, Türk Müziğı Teori ve Uygulamaları, Türkçe, Bireysel Çalgı Eğitimi

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.7.3.1. Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- Belirlediği aracı kullanarak Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında bilgileri bulur.*
- Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında ulaşılan bilgiler doğrular.*
- Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.*

MT.7.3.2. Abdülkâdir Merâgî'nin Türk sanat müziğine katkılarını çözümleyebilme

- Abdülkâdir Merâgî'nin çalışmalarını belirler.*
- Abdülkâdir Merâgî'nin çalışmalarıyla Türk sanat müziğine katkılarını belirler.*

MT.7.3.3. Klasik Öncesi Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilme

- Klasik Öncesi Dönem bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralar.*

MT.7.3.4. Hazırlık ve Oluşum Dönemi eserlerini Klasik Öncesi Dönem eserleri ile karşılaştırabilme

- Dinlediği Hazırlık ve Oluşum Dönemi ile Klasik Dönem'e ait eserlerin özelliklerini belirler.*
- Dinlediği eserlerdeki benzerlikleri listeler.*
- Dinlediği eserlerdeki farklılıkları listeler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Klasik Öncesi Dönem'in Genel Özellikleri
- Abdülkâdir Merâgî'nin Türk Sanat Müziğine Katkıları
- Klasik Öncesi Dönem'in Türk Sanat Müziği Bestecileri
- Hazırlık ve Oluşum Dönemi ile Klasik Öncesi Dönem Eserleri

Genellemeler

- Türk sanat müziğinde Klasik Öncesi Dönem, Abdülkâdir Merâgî'den başlayarak İtrî'ye kadar uzanan dönemdir.

Anahtar Kavramlar

form, makam, usul

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, grup değerlendirme formu, kontrol listesi, gözlem formu, analitik dereceli puanlama anahtarı, açık uçlu sorular ve çalışma yaprağı kullanılarak değerlendirilebilir. Analitik dereceli puanlama anahtarı, açık uçlu sorular ve çalışma yaprağı, öğrencilerin analiz yetkinliklerini ve öğrenme süreçlerindeki doğruluk düzeylerini ölçmek için kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden Klasik Öncesi Dönem bestecilerinden birini seçip bestecinin hayatını ve eserlerini incelemeleri istenebilir. Belirledikleri bestecinin eserini, makam, usul ve dönemsel özellikler açısından analiz etmeleri beklenebilir. Akran ve öz değerlendirme formları, analiz süreçleri ve iş birliği düzeylerini değerlendirmek için kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Türk sanat müziğinde Hazırlık ve Oluşum Dönemi'ni bildiği kabul edilir. Öğrencilerin müzikal dinleme becerisine sahip oldukları kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere "Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nin temel özelliklerini hatırlıyor musunuz?" "Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde ilk Türk devletlerinde kullanılan çalgılar nelerdir?" "Hazırlık ve Oluşum Dönemi'nde İslamiyetin kabulüyle oluşan müzik türleri nelerdir?" "Bu dönemin önemli bestecileri kimlerdir?" "Bu dönemin önemli müzikal özellikleri nelerdir?" gibi sorular sorularak önceki öğrenmelerine dair bilgi düzeyleri değerlendirilebilir. Öğrencilere Hazırlık ve Oluşum Dönemi'ne ait eser/eserler dinletilerek eserdeki/eserlerdeki döneme ait belirgin özellikler hakkında sorular sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Klasik Öncesi Dönem'e ait bir eser örneği dinletilerek bu eserle aynı makamda bestelenmiş Klasik Dönem'e ait bir eseri karşılaştırmaları istenebilir. Öğrencilere Klasik Öncesi Dönem'e ait bir eser örneği dinletilerek öğrencilerin dağarcığındaki aynı makamda bir eserle karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.7.3.1

Öğrencilere Klasik Öncesi Dönem'in 14. yüzyıldan başlayıp 17. yüzyılın sonlarına kadar sürdüğü ve Abdülkadir Merâgî'den başlayarak İtrî'ye kadar devam ettiği belirtilerek Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönemi'ni araştırmalarına yardımcı olacak kitaplar, akademik makaleler, görsel materyaller (minyatürler, döneme ait sanat eserleri vb.) güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak dönemin önemli tarihi olayları ile bu olayların kültürel ve sosyal hayata etkileri, dönemin önemli kişi ve eserleri hakkında belirledikleri araç ve kaynakları kullanarak bilgi toplamaları istenir (**SBAB2.2, OB9, E1.1, E2.2, D19.2**). Öğrenciler birden fazla kaynaktan topladıkları bilgileri karşılaştırarak doğrularlar (**OB1, E3.4**). Öğrencilerden kaynak belirleme, gelişmeleri içeren bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4**). Öğrenciler, topladıkları bilgileri kullanarak dönemin önemli olaylarını, müzik alanındaki gelişmeleri, öne çıkan kişilikleri ve eserleri içeren bir zaman çizelgesi hazırlarlar. Bu çizelge, resimler, kısa açıklamalar ve diğer görsel unsurlarla zenginleştirilerek dijital bir sunum hâline getirilebilir. Grup çalışmalarında öğrencilerin iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Öğrencilerin bilgi toplama araçlarını seçme ve kullanma becerisinin değerlendirilmesinde kontrol listesi kullanılabilir.

MT.7.3.2

Öğrencilere Abdülkâdir Merâgî'nin hayatını, eserlerini, yaşadığı dönemin tarihsel olaylarını anlamalarına yardımcı olacak kitaplar, akademik makaleler, görsel materyaller, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerden öğretmenlerinin rehberliğinde Abdülkâdir Merâgî'nin hayatını araştırmaları, dönemin önemli tarihi olayları ile bu olayların kültürel ve sosyal hayata etkilerini "*Kenzül-Elhan*", "*Câmiül-Elhan*", "*Kitab'ül Edvâr*" gibi eserlerini incelemelerini ve bu eserlerde ele alınan konuları ile nazariyat çalışmalarını, bestelerini ve bestelerinde de kullandığı usul ve

makamlar gibi konuları belirlemeleri istenir. Öğrenciler gruplara ayrılarak belirlenen konuları tanıtılan kaynakları kullanarak analiz ederler (**D15.2, D16.3, D19.2, SDB2.2**). Gruplar, analizlerinin sonuçlarını sınıfta sunarak diğer öğrencilerle paylaşırlar. Öğrenciler, belirledikleri konuların birbirleriyle olan ilişkisini bir bütün hâlinde görebilmek için araştırdıkları konularla ilgili analizlerini birlikte oluşturdukları tabloda gösterebilirler. Öğrencilere Abdülkâdir Merâğî'nin eserlerinin dönemin müziğini nasıl şekillendirdiği, dönemin tarihsel olaylarının Abdülkâdir Merâğî'nin çalışmalarına nasıl yansıdığı gibi konuların yer aldığı açık uçlu sorular içeren çalışma yaprağı hazırlanabilir. Grup içindeki iş birliği gözlem formu ile, analiz süreçleri ise analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir.

MT.7.3.3

Öğrencilere Klasik Öncesi Dönem'in önemli bestecileriyle ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon vb. içerikler izletilir (**E1.1, E3.2, D15.2, D19.2, OB1, OB4**). Bestecilerin yaşadıkları tarihlerin yazılı olduğu kartlar hazırlanır. Öğrenciler gruplara ayrılır, gruplardan karışık olarak verilen kartları kronolojik olarak sıralamaları istenir. Grupların iş birliği yapması desteklenir (**SDB2.2, OB4**). Gruplar, hazırladıkları bilgi kartlarını resim ve kısa yazılarla zenginleştirebilir (**E3.2, E3.7**). Ayrıca performans görevi kapsamında öğrencilerden kronolojik sıralamada yer alan Klasik Öncesi Dönem bestecilerinden birini seçmeleri, bu bestecinin hayatını ve eserlerini incelemeleri istenebilir. Belirledikleri ve inceledikleri besteciye ait bir eseri, makam, usul ve taşıdığı dönemsel özellikler açısından analiz etmeleri beklenebilir. Grup çalışmalarında öğrencilerin iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Performans görevlerinin değerlendirilmesinde kapsam, doğruluk gibi kriterler çerçevesinde analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

MT.7.3.4

Öğrencilere Hazırlık ve Oluşum Dönemi ile Klasik Öncesi Dönem'e ait dönemin belirgin özelliklerini taşıyan eser/eserler seçilerek dinletilir (**D19.3**). Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dinledikleri eserin/eserlerin döneme özgü özelliklerini ezgi yapısı, usul, makam, form ve kullanılan çalgılar gibi unsurları belirlerler (**E3.2**).

Öğrencilere dinledikleri eserlerin özelliklerini analiz edebilmeleri için kartlar dağıtılır. Kartların bir yüzüne dinledikleri eserlerin benzerliklerini, diğer yüzüne farklılıklarını yazmaları istenir (**OB1, OB9, E3.7**). Kartlar toplandıktan sonra yazılan benzerlik ve farklılıklar öğretmen rehberliğinde sınıf içi tartışma ile değerlendirilerek venn şeması oluşturulur. Tartışma sonunda öğrencilerin belirlediği benzerlik ve farklılıklar düzenlenerek bir panoda sergilenir. Öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile süreç değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında çevrim içi araçlarla dijital bir zaman çizelgesi oluşturabilir, bu çizelgeye bağlantılar, videolar ve görseller ekleyebilirler.

Öğrencilerden Abdülkâdir Merâğî'nin eserlerini ve dönemin müzik özelliklerini tanıtan bir poster, dijital sunum veya kısa bir video hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden kronolojik sıralamada belirledikleri bir besteci hakkında kapsamlı bir araştırma yapmaları ve bestecileri kullandıkları makam ve usul gibi kavramlar çerçevesinde gruplandırarak bir sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden kronolojik sıraya göre seçtikleri bestecilerden birini temsil eden kısa bir tiyatro oyunu hazırlamaları istenebilir. Oyunda dönemin sosyal yapısı ve müziği temsil edilerek bestecinin hayatından bir kesit canlandırılabilir.

Öğrencilerden analiz ettikleri eserlerden esinlenerek kısa bir ezgi veya ritmik yapı oluşturmaları istenebilir. Dinledikleri eserlerin özelliklerini görsel olarak bir poster ya da dijital sunum şeklinde hazırlamaları istenebilir. Ezgilerin yapısı grafiklerle gösterilebilir. Klasik Öncesi Dönem eserlerinden yola çıkarak bir tema belirlenir. Belirlenen tema doğrultusunda seçilen esere ya da bestelenen bir ezgiye günümüz diline uygun sözler yazılarak bu sözlerin eserin yapısını nasıl etkilediği tartışılabilir.

Destekleme Türk sanat müziğinin Klasik Öncesi Dönem'deki gelişimi hakkında görsel ağırlıklı içerikler bilgi görselleri, belgeseller, bilgi kartları hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerin Abdülkâdir Merâğî'nin Türk sanat müziğine katkılarını anlatan bir sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilere Klasik Öncesi Dönem bestecilerinin hayatlarını, eserlerini, yaşadığı dönemi ve dönemin müzik özelliklerini kolayca anlamalarına yardımcı olacak görsel içerikler sağlanabilir. Öğrencilerden kronolojik sıralama yaparken zaman şeridi üzerinde renklendirme ya da numaralandırmalar yapmaları istenebilir.

Dinlediği Hazırlık ve Oluşum Dönemi eserlerini Klasik Öncesi Dönem eserleri ile karşılaştırabilme konusunda öğrencilere daha net özellikler içeren sadeleştirilmiş eser örnekleri sunulabilir. Dinleme sırasında dikkat etmeleri gereken noktalar hakkında kısa bir bilgi verilebilir. Dinledikleri eserlerin analizine yardımcı olacak ezgi, usul, makam, form, çalgılar gibi konularda açıklamalar ve yönlendirmeler içeren bir rehber veya şablon hazırlanarak öğrencilerden eser analizi yapmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE KLASİK DÖNEM

Temada öğrencilerin Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilmeleri, Buhurizade Mustafa İtrî'nin Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'ine katkılarını çözümleyebilmeleri, Klasik Dönem'de geliştirilen nota sistemlerini karşılaştırabilmeleri, III. Selim'in Türk sanat müziğindeki yeniliklerini dönemin koşullarıyla birlikte değerlendirebilmeleri, Klasik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilmeleri ve dinledikleri Klasik Öncesi Dönem eserleri ile Klasik Dönem eserlerini karşılaştırabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN
BECERİLERİ SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1 Tarihsel Bağlamsallaştırma)
SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.1. Sıralama)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliğı

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık,
OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler, Müzik Kültürü, Türk Müziğı Teori ve Uygulamaları, Türkçe, Bireysel Çalgı Eğitimi

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama),

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.7.4.1. Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- Belirlediği aracı kullanarak Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkındaki bilgileri bulur.*
- Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.*
- Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.*

MT.7.4.2. Buhurizade Mustafa İtrî'nin Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'ine katkılarını çözümleyebilme

- Buhurizade Mustafa İtrî'nin eserlerini belirler.*
- Buhurizade Mustafa İtrî'nin eserleriyle Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'ine katkılarını belirler.*

MT.7.4.3. Klasik Dönem'de geliştirilen nota sistemlerini karşılaştırabilme

- Klasik Dönem'de geliştirilen nota sistemlerinin özelliklerini belirler.*
- Klasik Dönem'de geliştirilen nota sistemlerinin benzerliklerini listeler.*
- Klasik Dönem'de geliştirilen nota sistemlerinin farklılıklarını listeler.*

MT.7.4.4. III. Selim'in Türk sanat müziğindeki yeniliklerini dönemin koşullarıyla birlikte değerlendirebilme

- III. Selim'in Türk sanat müziğindeki yeniliklerini kanıtlara dayalı analiz eder.*
- III. Selim'in yaşadığı dönemin koşullarını fark eder.*
- III. Selim dönemindeki yenilikleri günümüz Türk sanat müziği ile karşılaştırır.*
- III. Selim'in çalışmalarını ait olduğu dönemin koşulları içerisinde açıklar.*

MT.7.4.5. Klasik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilme

- Klasik Dönem bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralar.*

MT.7.4.6. Dinlediği Klasik Öncesi Dönem eserleri ile Klasik Dönem eserlerini karşılaştırabilme

- Dinlediği Klasik Öncesi Dönem ile Klasik Dönem'e ait eserlerin özelliklerini belirler.*
- Dinlediği eserlerdeki benzerlikleri listeler.*
- Dinlediği eserlerdeki farklılıkları listeler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Klasik Dönem'in Özellikleri
- Buhurizade Mustafa İtrî'nin Türk Sanat Müziğine Katkısı
- Klasik Dönem Nota Sistemleri
- III. Selim'in Türk Sanat Müziğine Katkısı
- Klasik Dönem Türk Sanat Müziği Bestecileri
- Klasik Öncesi Dönem ve Klasik Dönem Eserleri

Genellemeler

- Türk sanat müziğinde Klasik Dönem, İtrî'den (1640-1712) başlayarak Dede Efendî'ye (1778-1846) kadar uzanan dönemdir.

Anahtar Kavramlar

kâr, salat-ı ümmiye, tekbir

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, grup değerlendirme formu, kontrol listesi, gözlem formu, açık uçlu sorular, çalışma kâğıdı, kavram haritası, analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden Klasik Dönem bestecilerinden birini seçmeleri, bu bestecinin hayatını incelemeleri ve seçtikleri bir eserini makam, usul ve dönemsel özellikleri açısından analiz etmeleri istenebilir. Performans görevlerinin değerlendirilmesi için öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Klasik Öncesi Dönemi Türk sanat müziğini bildiği kabul edilir. Öğrencilerin müzikal dinleme becerisine sahip oldukları kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin Klasik Öncesi Dönem'in temel özelliklerine dair farkındalıkları "Klasik Öncesi Dönem'in temel özelliklerini hatırlıyor musunuz?" ve "Bu dönemin önemli müzikal yapıları nelerdir?" sorularıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin müzikal yapılar hakkında bilgi düzeyleri "Bu dönemde kullanılan makamlar ve usuller nelerdir?" sorusu ile ölçülebilir.

Öğrencilerin bu dönemin önemli bestecileri ve eserleri hakkındaki bilgileri "Klasik Dönem'in öne çıkan bestecileri kimlerdir ve eserleri hangi özelliklere sahiptir?" sorusu ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden dinledikleri Klasik Öncesi Dönem ve Klasik Dönem eserlerini karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin öğrendikleri bilgilerle yaşamları arasında bağ kurabilmeleri için İtrî'nin dinî müzik alanındaki eserlerinin günümüzdeki kullanımına yönelik "İtrî'nin, dinî müzik için bestelediği 'Salat-ı Ümmiye' gibi eserlerin günümüzde camilerde ve dinî törenlerde söylenmesi sizde hangi duyguları uyandırıyor? Bu eserlerin makam ve form yapısı, bu duyguların oluşmasında nasıl bir rol oynuyor?" gibi sorularla öğrencilerin bu eserlerin duygusal ve kültürel etkilerini kavramaları sağlanabilir. "III. Selim'in geliştirdiği makamlar günümüzde hangi eserlerde kullanılıyor olabilir?" sorusu sorularak öğrencilere Klasik Dönem'den günümüze kadar etkisini sürdüren bir eserin modern versiyonu dinletilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları **MT.7.4.1**

Öğrencilere Klasik Dönem'in İtrî'den (1640-1712) başlayarak Dede Efendi'ye (1778-1846) kadar devam ettiği belirtilerek Türk sanat müziğinin Klasik Dönem özelliklerini araştırmalarına yardımcı olacak kitaplar, akademik makaleler, görsel ve işitsel materyaller, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak Lale Devri'nin ve III. Selim döneminin kültürel ve sosyal hayata etkileri, Buhurizade Mustafa İtrî, Sultan III. Selim, Nâyî Osman Dede gibi dönemin önemli kişi ve eserleri gibi konular hakkında belirledikleri dijital ya da basılı araç ve kaynakları kullanarak bilgi toplamaları istenir (**SBAB2.2, D15.3, D19.2, OB1, OB9, E1.1, E2.2**). Öğrenciler birden fazla kaynaktan topladıkları bilgileri karşılaştırarak doğrularlar (**OB1, E3.4**). Öğrencilerden

kaynak belirleme, gelişmeleri içeren bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4**). Öğrenciler topladıkları bilgileri kullanarak dönemin önemli olaylarını, müzik alanındaki gelişmeleri, öne çıkan kişilikleri ve eserleri içeren bir zaman çizelgesi oluşturabilirler. Bu çizelge, resimler, kısa açıklamalar ve diğer görsel unsurlarla zenginleştirilerek dijital bir sunum hâline getirilebilir (**OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.3**). Klasik Dönem'in gelişimiyle ilgili anahtar bilgiler kavram haritası ile gösterilebilir. Öğrencilerin grup çalışmasındaki iş birliği ve etkinlik düzeyini ölçmek için grup değerlendirme formu, araştırmanın içeriğinin doğruluğunu ve kapsamını değerlendirmek için kontrol listesi, sunum sırasında öğrencilerin iletişim ve ifade becerilerini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir.

MT.7.4.2

Öğrencilere Buhurizade Mustafa İtrî'nin hayatını, eserlerini, yaşadığı dönemin tarihsel olaylarını anlamalarına yardımcı olacak kitaplar, akademik makaleler, görsel materyaller, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerden Buhurizade Mustafa İtrî'nin hayatını, dönemin önemli tarihî olaylarını ve bu olayların kültürel ve sosyal hayata etkilerini, dinî ve din dışı bestelerini ve bu bestelerde kullandığı usul ve makamları belirlemeleri istenir. Öğrenciler gruplara ayrılır, belirlenen konuları, tanıtılan kaynakları kullanarak analiz ederler (**D16.3, D19.2, SDB2.2**). Gruplar analizlerinin sonuçlarını sınıfta sunarak diğer öğrencilerle paylaşırlar. Öğrenciler, belirledikleri konuların birbirleriyle olan ilişkisini bir bütün hâlinde görebilmek için araştırdıkları konularla ilgili analizlerini tabloda gösterebilirler. Öğrencilerle birlikte İtrî'nin eserlerinden biri seçilir ve eser notaları eşliğinde dinletilerek analiz edilir. Öğrencilere Buhurizade Mustafa İtrî'nin eserlerindeki yeniliklerle Klasik Dönem'in müziğini nasıl şekillendirdiği, dönemin tarihsel olaylarının Buhurizade Mustafa İtrî'nin çalışmalarına nasıl yansıdığı gibi konuların yer aldığı açık uçlu soruları içeren çalışma kâğıdı hazırlanabilir. Öğrencilerin İtrî'nin eserlerini analiz etme becerilerini değerlendirmek için belirlenen kriterler doğrultusunda analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

MT.7.4.3

Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruba Hamparsum ile Şeyh Abdülbaki Nasır Dede'nin nota sistemlerine ait örnekler dağıtılır. Gruplar, tanıtılan kaynaklardan (güvenilir genel ağ adresleri, kitaplar, dijital içerikler, makaleler vb.) yararlanarak kendilerine verilen nota örneklerini inceler ve "Bu nota sistemleri hangi nedenlerle geliştirilmiş olabilir?" "Sistemlerin yazım özellikleri nelerdir?" "Hangi repertuvarlarda ve ne tür eserlerde kullanılmıştır?" gibi sorulara yanıt ararlar (**E1.1, OB1, OB4**). Her gruba, her iki nota sisteminin benzerliklerini ve farklılıklarını yazabilecekleri kartlar dağıtılır. Gruplar, belirledikleri benzerlikleri ve farklılıkları bu kartlara yazarlar. Öğretmen rehberliğinde kartlar toplanır ve sınıfta herkesin katılımıyla kartlarda yazılan benzerlik ve farklılıklar paylaşılır. Öğrenciler sınıf içi tartışma yoluyla bu özellikleri değerlendirirler. Tartışma sonucunda belirlenen benzerlik ve farklılıklar uygun başlıklar altında tasnif edilir. Tasnif edilen bilgiler panoda sergilenir. Gruplar, panodaki bilgileri kullanarak her iki nota sisteminin benzerlik ve farklılıklarını içeren bir karşılaştırma tablosu hazırlarlar (**OB1, E2.2, SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmasındaki iş birliği ve etkinlik düzeyi, gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

MT.7.4.4

Öğrencilere III. Selim'in hayatı ile yaşadığı dönemin sosyal, kültürel ve politik koşulları, III. Selim'in müzik alanındaki yenilikleri hakkında araştırma yapabilecekleri kitaplar, akademik makaleler, görsel ve işitsel materyaller, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi

çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrenciler gruplara ayrılarak III. Selim'in geliştirdiği yeni makamlar, nota sistemleri gibi Türk sanat müziğindeki yenilikleri, III. Selim'in padişah ve müzisyen olarak kimliği, dönemin sosyal, politik ve kültürel koşulları ve bu koşulların müzik üzerindeki etkileri gibi konuları araştırır. Gruplar, belirlenen konuları araştırarak elde ettikleri bilgileri görsel ve dijital içeriklerle zenginleştirir ve hazırladıkları sunumlarla sınıfta paylaşırlar (**OB1, OB2**). Öğrencilere III. Selim Dönemi'nde oluşturulan makamlardan ve dönemin formlarının kullanıldığı bir eser ile günümüzde benzer özelliklere sahip bir eser dinletilir. Dinletilen eserlerin benzerliklerini ve farklılıklarını yazabilmeleri için öğrencilere kartlar dağıtılır. Gruplar, eserler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bu kartlara yazarlar. Öğretmen rehberliğinde yazılan kartlar toplanır ve sınıfta herkesin katılımıyla benzerlik ve farklılıklar paylaşılır. Öğrenciler, sınıf içi tartışma yoluyla bu özellikleri değerlendirirler. Tartışma sonucunda belirlenen benzerlik ve farklılıklar, uygun başlıklar altında tasnif edilerek panoya asılır. Gruplar yaptıkları araştırmalardan, sınıfta gerçekleştirilen sunumlardan, panoda sergilenen kartlardan ve diğer etkinliklerden elde ettikleri bilgileri derleyerek III. Selim Dönemi'ne ait yenilikleri günümüz Türk sanat müziği ile karşılaştıran bir tablo hazırlarlar (**OB1, E2.2, SDB2.2, D19.2**). Öğretmen rehberliğinde grup tartışması yoluyla "III. Selim'in geliştirdiği yeni makamlar, dönemin müzik anlayışını nasıl etkilemiştir?" "III. Selim'in yaşadığı dönemin siyasi ve sosyal koşulları, müzik alanındaki yenilikleri yapmasındaki temel düşünce ve amaçları nasıl şekillendirmiştir?" ve "III. Selim'in tasavvufi kimliği dönemin müziğini nasıl etkilemiştir?" konuları ele alınır. Öğrencilerin çalışmaları grup değerlendirme formu, kontrol listesi ve gözlem formu ile değerlendirilebilir.

MT.7.4.5

Klasik Dönem'in önemli bestecileriyle ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon vb. içerikler izletilir (**E1.1, E3.2, OB1, OB4**). Öğrencilerin Klasik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerini kronolojik olarak sıralaması sağlanır. Bestecilerin yaşadıkları tarihlerin yazılı olduğu kartlar hazırlanır. Öğrenciler gruplara ayrılır, gruplardan karışık olarak verilen kartları kronolojik olarak sıralamaları istenir. Grupların iş birliği yapmaları desteklenir (**SDB2.2, OB4, D19.2**). Gruplar, hazırladıkları bilgi kartlarını resim ve kısa yazılarla zenginleştirilebilir (**E3.2, E3.7, OB2**). Ayrıca performans görevi kapsamında öğrencilerden kronolojik sıralamada yer alan Klasik Dönem bestecilerinden birini seçmeleri, bu bestecinin hayatını ve eserlerini incelemeleri istenebilir. Öğrencilerin belirledikleri ve inceledikleri besteciye ait bir eseri makam, usul ve taşıdığı dönemsel özellikler açısından analiz etmeleri beklenebilir. Analiz süreçlerinin değerlendirilmesi için öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılabilir.

MT.7.4.6

Öğrencilere Klasik Öncesi Dönem ile Klasik Dönem'e ait dönemin belirgin özelliklerini taşıyan eser/eserler seçilerek dinletilir. Öğrenciler, dinledikleri eserin/eserlerin döneme özgü özelliklerini ezgi yapısı, usul, makam, form ve kullanılan çalgılar gibi unsurlarını belirler (**E3.2**). Öğrencilere dinledikleri eserlerin özelliklerini analiz edebilmeleri için kartlar dağıtılır. Kartların bir yüzüne dinledikleri eserlerin benzerliklerini, diğer yüzüne farklılıklarını yazmaları istenir (**OB1, OB9, E3.7**). Kartlar toplandıktan sonra yazılan benzerlik ve farklılıklar öğretmen rehberliğinde sınıf içi tartışma ile değerlendirilir. Tartışma sonunda öğrencilerin belirlediği benzerlik ve farklılıklar düzenlenerek bir panoda sergilenir. Öz ve akran değerlendirme formu, kontrol listesi ile süreç değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrenciler, Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında çevrim içi araçlarla dijital bir zaman çizelgesi oluşturabilir; bu çizelgeye bağlantılar, videolar ve görseller ekleyebilirler.
- Öğrencilerden İtrî'nin eserlerini ve dönemin müzik özelliklerini tanıtan bir poster, dijital sunum veya kısa bir video hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilerden Hamparsum ve Şeyh Abdülbaki Nasır Dede'nin nota sistemleri ile günümüz nota sistemleri arasında karşılaştırma yapmaları istenebilir. Karşılaştırma sonuçları sınıf ya da okul panosunda sergilenebilir.
- Öğrencilere III. Selim'in suzidılara ya da şevkefza makamında bestelenmiş eserlerinden birini analiz etme görevi verilebilir.
- Öğrencilerden kronolojik sıralamada belirledikleri bir besteci hakkında kapsamlı bir araştırma yapmaları ve bestecileri kullandıkları makam ve usul gibi kavramlar çerçevesinde gruplandırarak bir sunum hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilerden kronolojik sıraya göre seçtikleri bestecilerden birini temsil eden kısa bir tiyatro oyunu hazırlamaları istenebilir. Oyunda bestecinin hayatı, dönemin sosyal hayatı ve müziği temsil edilerek bestecinin hayatından bir kesit canlandırılabilir.
- Öğrencilerden analiz ettikleri eserlerden esinlenerek kısa ve özgün bir ezgi veya ritmik yapı oluşturmaları istenebilir. Öğrencilerden dinledikleri eserlerin özelliklerini görsel olarak bir poster ya da dijital sunum şeklinde hazırlamaları istenebilir. Ezgilerin yapısı grafiklerle gösterilebilir.

- Destekleme** Türk sanat müziğinin Klasik Dönem'deki gelişimi hakkında görsel ağırlıklı içerikler, bilgi görselleri, belgeseller sunularak öğrencilerden konu ile ilgili bilgi kartları hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilerden İtrî'nin Türk sanat müziğinin klasik dönemine katkılarını anlatan bilgi görseli hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilere Klasik Dönem bestecilerinin hayatlarını, eserlerini, yaşadığı dönemi ve dönemin müzik özelliklerini içeren görsel içerikler sağlanabilir. Öğrencilerden kronolojik sıralama yaparken zaman şeridi üzerinde renklendirme ya da numaralandırmalar yapmaları istenebilir.
- Dinlediği Klasik Öncesi Dönem eserlerini Klasik Dönem eserleri ile karşılaştırabilme konusunda öğrencilere daha net özellikler içeren sadeleştirilmiş eser örnekleri sunulabilir. Dinleme sırasında dikkat etmeleri gereken noktalar hakkında kısa bir bilgi verilebilir. Dinledikleri eserlerin analizinde kullanabilecekleri ezgi, usul, makam, form, çalgılar gibi konularda açıklamalar ve yönlendirmeler içeren bir rehber veya şablon hazırlanarak öğrencilerden eser analizi yapmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN
YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

8. SINIF

1. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE NEOKLASİK DÖNEM

Temada öğrencilerin Türk sanat müziğinin Neoklasik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilmeleri, Neoklasik Dönem bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilmeleri, Neoklasik Dönem eserlerini çözümleyebilmeleri, Klasik ve Neoklasik Dönem Türk sanat müziği eserlerini karşılaştırabilmeleri, Muzika-yi Hümayun'un Türk sanat müziği açısından önemini açıklayabilmeleri ve Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarının müzikle ilişkisini yorumlayabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 9

ALAN
BECERİLERİ SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.1. Sıralama)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB1. Temel Beceriler, KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler, Müzik Kültürü, Türk Müziği Teori ve Uygulama, Türkçe, Bireysel Çalgı Eğitimi

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- MT.8.1.1. Türk sanat müziğinin Neoklasik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilme
- Neoklasik Dönem'de Türk sanat müziğiyle ilgili kaynakları belirler.
 - Kaynaklardan Neoklasik Dönem'de Türk sanat müziğiyle ilgili gelişmeleri içeren bilgileri bulur.
 - Neoklasik Dönem'de Türk sanat müziğiyle ilgili gelişmeleri içeren bilgileri doğrular.
 - Neoklasik Dönem'de Türk sanat müziğiyle ilgili bulunduğu bilgileri kaydeder.
- MT.8.1.2. Neoklasik Dönem bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilme
- Neoklasik Dönem bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralar.
- MT.8.1.3. Neoklasik Dönem eserlerini çözümleyebilme
- Dinlediği eserle ilgili ipuçlarını belirler.
 - Dinlediği eserin Neoklasik Dönem müzik özellikleriyle ilişkisini belirler.
- MT.8.1.4. Klasik ve Neoklasik Dönem Türk sanat müziği eserlerini karşılaştırabilme
- Klasik Dönem eserleriyle Neoklasik Dönem eserlerine ilişkin özellikleri belirler.
 - Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listeler.
 - Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listeler.
- MT.8.1.5. Mehterhane-i Hümayun'un Türk müzik tarihi açısından önemini açıklayabilme
- MT.8.1.6. Muzika-yi Hümayun'un Türk sanat müziği açısından önemini açıklayabilme
- MT.8.1.7. Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarının müzikle ilişkisini yorumlayabilme
- Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarının müzikle ilişkisini inceler.
 - Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarının müzikle ilişkisini örneklerle açıklar.
 - Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarının müzikle ilişkisine dair düşüncelerini nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Neoklasik Dönemin Genel Özellikleri
- Neoklasik Dönem Bestecileri
- Neoklasik Dönem Eserleri
- Klasik ve Neoklasik Dönem Eserleri
- Mehterhane-i Hümayun
- Muzika-yi Hümayun
- Muzika-yi Hümayun'daki Geleneksel Gösteri Sanatları

Genellemeler

- Neoklasik Dönem, Hammamizade İsmail Dede Efendi'den başlayarak Hacı Arif Bey'e kadar olan dönemdir.

Anahtar Kavramlar

kukla, karagöz, mehter, neoklasik, orta oyunu

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, gözlem formu, akran değerlendirme, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi kapsamında öğrencilerden Neoklasik Dönem bestecilerinden birini seçmeleri, bu bestecinin hayatını ve eserlerini incelemeleri istenebilir. Belirledikleri ve inceledikleri besteciye ait bir eseri makam, usul ve taşıdığı dönemsel özellikler açısından analiz etmeleri beklenebilir. Performans görevlerinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Klasik Dönem müzik özelliklerini bildikleri kabul edilir.
Öğrencilerin müzikal dinleme becerisine sahip oldukları kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere Klasik Dönem ve Neoklasik Dönem'e ait eserler dinletilerek "Dinlediğiniz eserler arasında ne gibi farklar hissediyorsunuz?" ve "Bu eserlerin hangi yönleri size tanıdık geliyor?" soruları sorulabilir. Önceki dönemlerle Neoklasik Dönem müziği arasındaki farkındalık düzeyleri ile müziğin temel özelliklerini ayırt etme becerileri gözlemlenebilir.
Makam, usul gibi müzikal öğeleri ve Neoklasik Dönem bestecilerinin isimlerini içeren bir tablo sunularak öğrencilerden bu tabloda bildiklerini işaretlemeleri istenebilir.
Öğrencilerin Neoklasik Dönem müziğiyle ilgili genel kavrama becerilerini ölçmek için bestecilerin adları ve dönemle ilgili sorulardan oluşan anket çalışması yapılabilir, çalışma yapıldığı oluşturulabilir.

Köprü Kurma Klasik Dönem ve Neoklasik Dönem'e ait birer eseri karşılaştırarak öğrencilerin tarihsel değişim ve sürekliliği müzikal açıdan değerlendirmeleri sağlanabilir.
Öğrencilere Türk sanat müziğinde Neoklasik Dönem eserlerinin günümüzdeki izlerini bulmaları için örnekler dinletilebilir.
Öğrenciler, Neoklasik Dönem bestecilerinden seçilen bir eseri koro veya bireysel çalgıları ile icra edebilirler.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.8.1.1

Öğrencilere Türk sanat müziğinin Neoklasik Dönem'i hakkında kullanabilecekleri görsel, yazılı, dijital kaynaklar ve güvenilir genelağ adresleri tanıtılır. Öğrencilerden yararlanacakları kaynakları belirleme, bilgileri bulma, bu bilgileri doğrulamaya yönelik çalışmaları için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4**). Grupların seçtikleri kaynakları kullanarak Neoklasik Dönem'in Hammamizade İsmail Dede Efendi'den başlayarak Hacı Arif Bey'e kadar süren dönem olduğunu belirlemeleri beklenir (**SBAB2.2, E1.1, E2.2**). Gruplar dijital bir zaman çizelgesi oluşturabilir ve Neoklasik Dönem'de Türk sanat müziğindeki gelişmeleri (sözel, makamsal, ritimsel, çalgısal gelişmeler gibi) resim, kısa açıklamalar gibi öğelerle zenginleştirerek kronolojik olarak sıralayabilirler (**OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.3, D19.2, E3.2**). Gruplardan elde ettikleri bilgileri bir araya getirmeleri ve sınıfta istedikleri bir yöntemle sunmaları istenebilir (**OB1, E3.3, SDB2.2**). Öğrencilerin grup çalışmasındaki iş birliğini ve etkinlik düzeyini ölçmek için grup değerlendirme formu, araştırmanın içeriğinin doğruluğunu ve kapsamını değerlendirmek için kontrol listesi, sunum sırasında öğrencilerin iletişim ve ifade becerilerini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir.

MT.8.1.2

Öğrencilere Neoklasik Dönem'in önemli bestecileriyle ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon gibi içerikler izletilir (**E1.1, E3.2, OB1, OB4**). Öğrencilerin Neoklasik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerini kronolojik olarak sıralaması sağlanır (**D19.2**). Bestecilerin yaşadıkları tarihlerin yazılı olduğu kartlar hazırlanır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak karışık olarak verilen kartları kronolojik olarak sıralamaları istenir. Grupların iş birliği yapması desteklenir (**SDB2.2, OB4**). Gruplar, hazırladıkları bilgi kartlarını resim ve kısa yazılarla zenginleştirilerek dijital araçlarla bir

zaman çizelgesi hazırlayabilir (**OB2, E3.2, E3.7**). Gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile süreç değerlendirilebilir. Ayrıca performans görevi kapsamında öğrencilerden Neoklasik Dönem bestecilerinden birini seçmeleri, bu bestecinin hayatını ve eserlerini incelemeleri istenebilir. Belirledikleri ve inceledikleri besteciye ait bir eseri makam, usul ve taşıdığı dönemsel özellikler açısından analiz etmeleri beklenebilir. Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

MT.8.1.3

Öğrencilere çalgı ve repertuvar derslerinde öğrendikleri eserleri ya da kendi çalışarak repertuvarlarına ekledikleri Neoklasik Dönem eserlerini dinleyebilmeleri için uygun ortamlar sağlanmalıdır (**D7.3, SDB2.2**). Öğrencilerin Neoklasik Dönem eserlerinin özelliklerini belirleyecekleri bir dinleme etkinliği planlanır. Öğrencilere dinleme etkinliğinde dikkat edecekleri noktalar hatırlatılır ve bu noktaları dikkatle dinlemeleri istenir (**D14.1, E3.2**). Çeşitli görsel, işitsel materyallerle dönemin çalgıları ve dönemin müzik özelliklerine uygun olarak kaydedilmiş Neoklasik Dönem eserleri dinletilir (**E3.2**). Öğrencilerden dinledikleri eserin isminden, bestecisinden ve dinlenen kısımdan hareketle esere ilişkin ipuçlarını belirlemelerini kolaylaştıracak eser analiz formlarını doldurmaları istenir (**D16.3**). Öğrencilerin dinledikleri eseri ve eserde belirledikleri Neoklasik Dönem özelliklerini paylaşımları sağlanır. Öğrencilerin bireysel katkılarını ve grup sürecine olan etkilerini değerlendirebilmeleri için öz değerlendirme formu, grupların birbirlerinin sunumlarını değerlendirebilmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir. Grup çalışmalarında öğrencilerin iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ile değerlendirilebilir.

MT.8.1.4

Öğrencilere önceki derslerde öğrendikleri Klasik Dönem ve Neoklasik Dönem'e dair bilgileri kullanarak bir çalışma yapacakları söylenir (**E1.1**). Klasik Dönem ve Neoklasik Dönem'de Türk sanat müziğindeki gelişmeleri belirlemeleri istenir (**OB1**). Öğrenciler gruplara ayrılır (**SDB2.2**). Bir çalışma kartı oluşturulur (**OB4**). Kartın bir yüzüne Neoklasik Dönem ile Klasik Dönem'in benzer yanlarının, diğer yüzüne farklı yanlarının yazılacağı söylenir. Kart gruplar arasında sırayla dolaştırılır. Her grup bir turda benzer özellik, diğer turda farklı özellik yazar. Etkinliğin sonunda bulgular listelenir ve büyük grup tartışması yoluyla değerlendirilir. Son bulgular karşılaştırma tablosuna işlenir (**OB1, E2.2, SDB2.2**). Sınıf panosuna tablo asılır. Grup çalışmalarında öğrencilerin iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

MT.8.1.5

Öğrencilere Mehterhâne-i Hümayun'un tarihsel bağlamı, kuruluş amacı ve işlevleriyle ilgili bilimsel verilere dayalı, yaş düzeylerine uygun görsel ve işitsel materyaller (belgesel, film, minyatür görselleri, temsili canlandırmalar vb.) izletilir, okuma parçaları okutulur (**E1.1, E3.2, OB1, OB4**). Önemli mehter müziği bestecileri tanıtılır, örnek eserler dinletilir. Bu içerikler aracılığıyla Mehterhâne'nin Osmanlı toplumundaki askerî, kültürel ve sanatsal işlevleri tanıtılır. Mehter müziğinin yapısı, kullanılan çalgılar, ritmik özellikler ve bu müziğin Türk müzik tarihi üzerindeki etkisi üzerinde durulur. II. Mahmud döneminde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla kapatılan Mehterhâne-i Hümayun'un Osmanlı müzik geleneğinde bir dönüm noktası olduğunu öğrencilerin belirlemesi sağlanır. Öğrencilerden, izledikleri ve okudukları materyallerden yola çıkarak Mehterhâne-i Hümayun'un Osmanlı toplumundaki işlevlerini (askerî, kültürel, sanatsal), müzikal özelliklerini (çalgılar, ritmik yapı, icra biçimi), tarihsel etkilerini (müzik geleneğindeki yeri, kapatılma süreci) içeren kısa bir kavramsal sunum veya bilgi görseli/poster hazırlamaları istenir. Öz değerlendirme formları, kontrol listeleri ile süreç değerlendirilebilir.

MT.8.1.6

Öğrencilere Muzika-yi Hümayun ile ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon gibi içerikler izletilir, okuma parçası okutulur (**E1.1, E3.2, OB1, OB4**). Muzika-yi Hümayun'un kurulduğu dönemi, kurucusunun kim olduğu, Muzika-yi Hümayun'da verilen eğitimin niteliği, Muzika-yi Hümayun'un Türk sanat müziğinin gelişmesindeki etkisi, burada görev alan müzik eğitimci ve araştırmacılar gibi bilgilerin ölçüleceği çalışma kâğıdı hazırlanır (**D19.2**). Çalışma kâğıdı, öz değerlendirme, kontrol listesi ile süreç değerlendirilebilir.

MT.8.1.7

II. Abdülhamid döneminde Muzika-yi Hümayun'a orta oyunu, Karagöz (gölge oyunu), kuklacılık gibi bölümler eklendiği belirtilir. Bu gösteri sanatlarının kültürümüzün birer değeri olduğu vurgulanır (**OB5**). Öğrenciler grup çalışması yapabilirler. Gruplardan iş bölümü yaparak her bir gösteri sanatıyla ilgili çeşitli yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarının müzikle ilişkisine dair bilgileri tespit etmeleri istenir (**OB4, E3.4, D19.3**). Gruplar, tespit ettikleri bilgileri sınıfta istedikleri bir yöntemle (canlandırma, kostümlü gösteri, gölge oyunu gibi) açıklayabilirler (**E2.5, E3.3, D7.3**). Grupların iş birliği içinde çalışması desteklenir (**SDB2.2**). Daha sonra öğrencilerin gösterilerle ilgili düşüncelerini paylaşımları istenir ve müziğin bu gösteri sanatlarının ayrılmaz bir parçası olduğunu ifade etmeleri sağlanır. Grup çalışmalarında öğrencilerin iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Analiz süreçleri belirlenen kriterler çerçevesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilere Neoklasik Dönem'deki yenilikleri içeren akademik kaynaklar, dijital materyaller ve makaleler sunulabilir. Neoklasik Dönem'de kullanılan notasyon sistemlerini inceleme ve bu sistemlerin dönem eserlerini nasıl şekillendirdiğini araştırma görevi verilebilir. Araştırma sonuçları, öğrenciler tarafından bir bilgi haritası veya dijital içerik şeklinde sunulabilir.

Öğrencilerden Neoklasik Dönem bestecilerinin müzikte değişim ihtiyacının kaynağı hakkında düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenebilir.

Öğrenciler, Neoklasik Dönem'de ortaya çıkan yeni makamlar hakkında araştırma yaparak bulgularını sınıfa sunabilir, Neoklasik Dönem eserlerinden oluşan bir çalma listesi hazırlayabilirler.

Öğrencilerden Neoklasik Dönem'in son temsilcisi Hacı Arif Bey'in ağzından Hammamizâde İsmail Dede Efendi'ye bir mektup yazarak onun Türk sanat müziğindeki çıkış açıcı yönüyle ilgili duygularını ifade etmeleri istenebilir.

Öğrenciler, Muzika-yi Hümayun ile okul, ders ve ders içeriklerini karşılaştırarak bulgularını bir rapor hâline getirip sunabilirler.

Öğrencilerden Klasik Dönem ve Neoklasik Dönem'in makamsal yapı, çalgı ve tematik özelliklerini karşılaştıran bir tablo hazırlamaları ve sonuçları dijital bir içerikle sunmaları istenebilir.

Muzika-yi Hümayun'daki gösteri sanatlarından birini seçen öğrenciler, bu sanatı okulda sahnelemek üzere bir performans hazırlayabilirler. Performans sırasında müzik ve gösteri sanatının birleşimini yansıtan Karagöz, kukla gösterisi veya orta oyunu gibi öğelere yer verebilirler.

Destekleme Öğrencilere Neoklasik Dönem bestecilerinin hayatlarını, eserlerini, yaşadığı dönemi ve dönemin müzik özelliklerini içeren görsel içerikler sağlanabilir. Öğrencilerden kronolojik sıralama yaparken zaman şeridi üzerinde renklendirme ya da numaralandırmalar yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden Neoklasik dönem bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilecekleri afiş hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Neoklasik Dönem eserlerini analiz ederek elde ettikleri bilgileri sade bir tablo veya liste ile ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilere Klasik ve Neoklasik Dönem'den iki eser dinletilerek öğrencilerden bu eserleri karşılaştırması istenebilir.

Öğrencilerden Mehterhâne-i Hümayun'un Türk müzik tarihi açısından önemini açıklayan bilgi görseli hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Muzika-yi Hümayun'un Türk sanat müziği açısından önemini açıklayan bir sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Muzika-yi Hümayun'daki geleneksel gösteri sanatlarını listeleyerek müzikle ilişkisi olanları söylemeleri istenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE ROMANTİK DÖNEM

Temada öğrencilerin Türk sanat müziğinin Romantik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilmeleri, Romantik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilmeleri, Romantik Dönem Türk sanat müziği eserlerini çözümleyebilmeleri, Romantik Dönem ve Neoklasik Dönem Türk sanat müziği eserlerini karşılaştırabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN
BECERİLERİ SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.1. Sıralama)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler, Müzik Kültürü, Türk Müziği Teori ve Uygulama, Türkçe, Bireysel Çalgı Eğitimi

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama), SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.8.2.1. Türk sanat müziğinin Romantik Dönem'deki gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- Romantik Dönem ile ilgili kaynakları belirler.*
- Kaynaklardan Romantik Dönem'de müzikle ilgili gelişmeleri içeren bilgileri bulur.*
- Romantik Dönem'de müzikle ilgili gelişmeleri içeren bilgileri doğrular*
- Romantik Dönem ile ilgili bulduğu bilgileri kaydeder.*

MT.8.2.2. Romantik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilme

- Romantik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralar.*

MT.8.2.3. Romantik Dönem Türk sanat müziği eserlerini çözümleyebilme

- Dinlediği Romantik Dönem eseriyle ilgili ipuçlarını belirler.*
- Dinlediği eserin Romantik Dönem müzik özellikleri ile ilişkisini belirler.*

MT.8.2.4. Romantik Dönem ve Neoklasik Dönem Türk sanat müziği eserlerini karşılaştırabilme

- Dinlediği Romantik Dönem eserleriyle Neoklasik Dönem eserlerine ilişkin özellikleri belirler.*
- Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listeler.*
- Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listeler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Romantik Dönemin Genel Özellikleri
- Romantik Dönem Türk Sanat Müziği Bestecileri
- Romantik Dönem Eserleri
- Romantik Dönem ve Neoklasik Dönem Eserleri

Genellemeler

- Türk sanat müziğinde Romantik Dönem, Hacı Arif Bey'den başlayarak Hüseyin Saadettin Are'e kadar olan dönemdir.

Anahtar Kavramlar

kronoloji, Türk sanat müziği

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, gözlem formu, grup değerlendirme formu, formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere Romantik Dönem bestecileri ve eserleri, batılılaşma hareketleri ve şarkı formu, ve Rauf Yekta'nın müzikoloji alanındaki çalışmalarıyla ilgili performans görevleri verilebilir. Performans görevleri, analitik dereceli puanlama anahtarıyla, dönemsel özelliklere uygunluk, analiz becerisi ve kapsamlılık kriterleriyle değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kültürel mirasın aktarılmasında müziğin rolü olduğu bilgisine ve temel düzeyde tarih araştırmaları deneyimine sahip oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin Türk sanat müziği teorisi konusunda temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin müzik tarihi araştırmaları için dijital kaynakları kullanılabilmelerine ilişkin temel bilgilere

sahip oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin Klasik Dönem ve Neoklasik Dönem müzik özelliklerini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere Neoklasik Dönem ve Romantik Dönem'e ait bir eser dinletilerek "Dinlediğiniz eserler arasında nasıl farklar hissediyorsunuz?" "Bu eserlerin hangi yönleri size tanıdık geldi?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin önceki öğrendiği dönemler ve Romantik Dönem müziği farkındalık düzeyleri, müziğin temel özelliklerini ayırt etme becerileri gözlemlenebilir.

Makam, usul gibi müzikal öğeleri ve Romantik Dönem bestecilerinin isimlerini içeren bir tablo sunularak öğrencilerden bu tabloda bildiklerini işaretlemeleri istenebilir.

Öğrencilerin Romantik Dönem müziğiyle ilgili genel ilgilerini ve farkındalık düzeylerini ölçmek için bestecilerin adları ve dönemle ilgili sorulardan oluşan anket çalışması yapılabilir, çalışma yaprağı oluşturulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin Romantik Dönem'de bestelenen bir şarkının makam ve ritmik yapısını günümüz Türk sanat müziğindeki popüler eserlerle karşılaştırarak müzikteki sürekliliği ve değişimi gözlemlmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerin Romantik Dönem müziğinin karakteristik özelliklerini anlamalarını, bu dönemin duygusal ve estetik yapısını keşfetmelerini ve müzik eserlerini analitik bir yaklaşımla değerlendirmelerini sağlamak amacıyla koro ya da çalgı derslerinde seslendirdikleri Romantik Dönem bestecilerinin eserlerinden birini sınıfta icra etmeleri ve müzikal öğeleri belirlemeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.8.2.1

Öğrencilere Türk sanat müziğinde Romantik Dönem özelliklerini anlamalarına yardımcı olacak kitaplar, akademik makaleler, görsel ve işitsel materyaller, güvenilir genel ağ adresleri ve dijital içerikler gibi çeşitli kaynaklar tanıtılır. Öğrencilerin kaynakları kullanarak Romantik Dönem'in Hacı Arif Bey'den başlayarak Hüseyin Saadettin Arel'e kadar devam ettiğini, Romantik sanat akımının 19. yüzyılda yaygınlaştığı ve 20. yüzyıla kadar etkilerinin sürdüğünü kavramaları sağlanır. Öğrencilerden Romantik Dönem'de Türk sanat müziğinde yaşanan gelişmelerle ilgili araştırma yapmaları istenir (**D19.2**). Türk sanat müziği alanında Romantik Dönem'de yaşanan gelişmelerin, batılılaşma sürecinde Türk müziğine getirilen sınırlamaların, dönemin önemli bestecilerine dair bilgilerin ve bu dönemdeki sözel, makamsal, ritimsel ve çalgısal gelişmelerin neler olduğunu bulmak için kaynaklar belirlemeleri sağlanır (**OB1**). Öğrencilerin buldukları bilgileri doğrulaması istenir (**E3.4, SBAB2.2**). Öğrencilerden küçük gruplar oluşturmaları istenerek edindikleri bilgilerin kaydedilmesine yönelik bir çalışma yapmaları (sunum, afiş, bilgi görseli vb.) istenebilir (**E3.3**). Grupların iş birliği içinde çalışmaları sağlanır (**SDB2.1, SDB2.2**). Romantik Dönem'deki batılılaşma hareketleri ve bu dönemde öne çıkan formlardan biriyle ilgili performans görevi verilebilir. Öğrenme çıktısı, öz değerlendirme formu, gözlem formu, grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi analitik dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

MT.8.2.2

Öğrencilerin Romantik Dönem'in önemli bestecileriyle ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon gibi içerikler bulması ve izlemesi sağlanır (**E1.1, E3.2, OB1**). Öğrencilerin Romantik Dönem'deki Türk sanat müziği bestecilerini

kronolojik olarak sıralaması sağlanır. Bestecilerin yaşadıkları tarihlerin yazılı olduğu kartlar hazırlanır **(D19.2)**. Öğrencilerden gruplara ayrılarak karışık olarak verilen kartları kronolojik olarak sıralamaları istenir. Grupların iş birliği yapması desteklenir **(SDB2.2)**. Gruplar, hazırladıkları bilgi kartlarını resim ve kısa yazılarla zenginleştirilebilir **(E3.2, E3.7)**. Öğrencilere bu dönemde müzikoloji alanında da önemli çalışmalar yapan besteci Rauf Yekta hakkında performans görevi verilebilir **(D15.3, D19.2)**. Öğrencilerin bireysel ve grup olarak çalışmalara katılımı, sunulan bilgilerin doğruluğu ve iş birliği becerileri gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

MT.8.2.3

Öğrencilerin çalgı ve repertuvar derslerinde öğrendikleri eserleri ya da kendi çalışarak repertuvarlarına ekledikleri Romantik Dönem eserlerini dinleyebilmeleri için uygun ortam sağlanır **(D7.3, SDB2.2)**. Öğrencilerin Romantik Dönem eserlerinin özelliklerini belirleyecekleri bir dinleme etkinliği planlanır. Öğrencilere dinleme etkinliğinde dikkat edecekleri noktalar hatırlatılır **(D14.1)** ve öğrencilerden dikkatle etkinliği dinlemeleri **(E3.2)** istenir. Öğrencilerin çeşitli görsel, işitsel materyallerle dönemin çalgıları ve dönemin müzik özelliklerine uygun olarak kaydedilmiş Romantik Dönem eserleri dinlemeleri sağlanır **(SAB9, E3.2)**. Öğrencilerden dinledikleri eserin isminden, bestecisinden ve dinlenen kısımdan hareketle esere ilişkin ipuçlarını belirlemelerini kolaylaştıracak eser analiz formlarını doldurmaları istenir **(D16.3)**. Öğrencilerin dinledikleri eseri ve eserde belirledikleri Romantik Dönem özelliklerini paylaşmaları sağlanır. Öğrencilerin bireysel katkılarını ve grup sürecine olan etkilerini değerlendirebilmeleri için öz değerlendirme formu, grupların birbirlerinin sunumlarını değerlendirebilmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir.

MT.8.2.4

Öğrencilerden önceki derslerde öğrendikleri Neoklasik ve Romantik Dönem'e dair bilgileri kullanarak bir çalışma yapacakları söylenir **(E1.1)**. Neoklasik ve Romantik Dönem'de Türk sanat müziğindeki gelişmeleri belirlemeleri istenir **(OB1, D16.3, D19.2)**. Öğrenciler gruplara ayrılır **(SDB2.2)**. Bir çalışma kartı oluşturulur **(OB4)**. Kartın bir yüzüne Neoklasik Dönem ile Romantik Dönem'in benzer yanları, diğer yüzüne farklı yanları yazılacağı söylenir. Kart öğrenci grupları arasında sırayla dolaştırılır. Her grup bir turda benzer özellik, diğer turda farklı özellik yazar. Etkinliğin sonunda bulgular listelenir ve büyük grup tartışması yoluyla değerlendirilir. Nihai bulgular karşılaştırma tablosuna işlenir **(OB1, E2.2, SDB2.2)**. Hazırlanan tablo sınıf panosuna asılır. Öğrencilerin grup çalışmalarında iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler, Romantik Dönem'e ait eserlerden seçilen birkaç örneği analiz ederek dönemin temalarını ve makamsal özelliklerini tartışabilirler.

Öğrencilerden Romantik Dönem'deki toplumsal ve siyasi yaşamın müzik kültüründeki yansımalarıyla ilgili sunum yapmaları istenebilir.

Öğrenciler Romantik Dönem bestecilerinin hayatlarından bir kesiti dramatize ederek bestecilerin yaşamını, karakterini ve eserlerini derinlemesine anlamaya çalışabilirler.

Öğrencilerden bestecilerin hayatını ve eserlerini kapsayan etkileşimli içerikler hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Romantik akımın diğer sanat dallarındaki etkilerini Türk sanat müziğine olan etkileriyle karşılaştırmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden Türk sanat müziğinin Romantik Dönem'deki gelişimi ile ilgili bilgileri listelemeleri istenebilir.

Öğrencilerden Romantik Dönem eserlerini analiz ederek elde ettikleri bilgileri sade bir tablo veya liste ile ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilere Romantik ve Neoklasik Dönem'den iki eser dinletilerek öğrencilerden bu eserleri karşılaştırmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TÜRK SANAT MÜZİĞİNDE REFORM DÖNEMİ

Temada öğrencilerin Reform Dönemi'nden günümüze kadar Türk sanat müziği alanındaki gelişmelerle ilgili bilgi toplayabilmeleri, Reform Dönemi eserlerini çözümleyebilmeleri, Reform Dönemi eserleriyle Romantik Dönem eserlerini karşılaştırabilmeleri, Reform Dönemi bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilmeleri, Reform Dönemi'ndeki Türk sanat müziği eğitimi veren kurumlar hakkında sunum yapabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN

BECERİLERİ SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama (SBAB4.1. Sıralama)

KAVRAMSAL

BECERİLER KB1. Temel Beceriler, KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliğı

Değerler

D4. Dostluk, D7. Estetik, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Müzik Kültürü, Türk Müziğı Teori ve Uygulamaları, Türkçe

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama), SAB9. Müziksel Dinleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.8.3.1. Reform Dönemi'nden günümüze kadar Türk sanat müziği alanındaki gelişmelerle ilgili bilgi toplayabilme

- Reform Dönemi'yle ilgili kaynakları belirler.
- Kaynaklardan Reform Dönemi'nde Türk sanat müziğindeki gelişmeleri içeren bilgiler bulur.
- Reform Dönemi'nde Türk sanat müziğindeki gelişmeleri içeren bilgileri doğrular.
- Reform Dönemi'nde Türk sanat müziğindeki gelişmelerle ilgili bilgileri kaydeder.

MT.8.3.2. Reform Dönemi eserlerini çözümleyebilme

- Dinlediği eserle ilgili ipuçlarını belirler.
- Dinlediği eserin Reform Dönemi müzik özellikleriyle ilişkisini belirler.

MT.8.3.3. Reform Dönemi eserleriyle Romantik Dönem eserlerini karşılaştırabilme

- Dinlediği Reform Dönemi'nde Türk sanat müziği ile Romantik Dönem eserlerine ilişkin özellikleri belirler.
- Belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listeler.
- Belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listeler.

MT.8.3.4. Reform Dönemi bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralayabilme

- Reform Dönemi bestecilerinin isimlerini kronolojik olarak sıralar.

MT.8.3.5. Reform Dönemi'ndeki Türk sanat müziği eğitimi veren kurumlar hakkında sunum yapabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Reform Döneminden Günümüze Türk Sanat Müziği
- Reform Dönemi Eserleri
- Reform Dönemi ve Romantik Dönem Eserleri
- Reform Dönemi Bestecileri
- Reform Dönemi Müzik Eğitimi Kurumları

Genellemeler

- Türk sanat müziğinde Reform Dönemi, Hüseyin Sadettin Arel ile başlayarak günümüze kadar devam eden dönem olarak kabul edilir.

Anahtar Kavramlar

enderun, reform

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, grup değerlendirme formu, gözlem formu, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı ve çalışma yaprağı ile değerlendirilebilir.

Öğrencilere performans görevi olarak Türk sanat müziğinde 24 perdeli Arel-Ezgi-Uzdilek sistemini ve daha önce kullanılan 17'li perde sistemini ve Reform Dönemi'nin Türk sanat müziğine katkılarını araştırma, Türk sanat müziği tarih sokağı oluşturma, müzik tarihi günlüğü yazmaları görevleri verilebilir. Bu görevler, analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin Klasik Dönem, Neoklasik Dönem ve Romantik Dönem'deki müzikle ilgili gelişmeleri bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere Romantik Dönem ve Reform Dönemi'ne ait birer eser dinletilerek "Dinlediğiniz eserler arasında nasıl farklar hissediyorsunuz?" "Bu eserlerin hangi yönleri size tanıdık geldi?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin önceki öğrendiği dönemler ve Reform Dönemi müziği farkındalık düzeyleri, müziğin temel özelliklerini ayırt etme becerileri gözlemlenebilir.

Makam, usul gibi müzikal öğeleri ve Reform Dönemi bestecilerinin isimlerini içeren bir tablo sunularak öğrencilerden bu tabloda bildiklerini işaretlemeleri istenebilir.

Öğrencilerin Reform Dönemi müziğiyle ilgili genel bilgilerini ve farkındalık düzeylerini ölçmek için bestecilerin adları ve dönemle ilgili sorulardan oluşan anket çalışması yapılabilir, çalışma yaprağı oluşturulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Klasik Dönem ve Romantik Dönem eserlerinden örnekler dinletilir. Ardından Reform Dönemi eserlerinden biriyle karşılaştırma yapılarak tarihsel bağlam içinde müzikal değişimleri fark etmesi sağlanabilir.

Öğrencilerden koro ya da çalgı derslerinde seslendirdikleri eserler arasından Reform Dönemi bestecilerinin eserlerini sesleri ya da çalgılarıyla sunmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.8.3.1

Öğrencilerden Reform Dönemi boyunca Türk sanat müziği alanındaki gelişmelerin neler olduğuna dair güvenilir genel ağ adreslerinden, çeşitli görsel, yazılı ve dijital kaynaklardan bilgi toplamaları istenir (**E1.1, E2.2, D19.2, SBAB2.2**). Öğrencilerin tanıtılan kaynakları kullanarak Türk sanat müziği tarihinde Reform Dönemi'nin 20. yüzyılın ilk yarısından itibaren Hüseyin Sadettin Arel ile başladığı ve günümüze kadar devam ettiğini kavramaları sağlanır. Öğrencilerden kaynak belirleme, gelişmeleri içeren bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için küçük gruplar oluşturmaları istenebilir (**E3.4**). Gruplar iş birliği yaparak dijital kaynaklar yardımıyla bir zaman çizelgesi oluşturabilirler ve Reform Dönemi boyunca Türk sanat müziğindeki gelişmeleri (sözel, nota sistemi, makamsal, ritimsel, çalgısal gelişmeler gibi) kronolojik olarak dijital ortamda bilgi görseli, resim, kısa açıklamalar gibi öğelerle zenginleştirerek sıralayabilir ve paylaşabilirler (**E3.3, E3.7, D4.1, OB1, OB2, SDB2.2**). Gruplardan elde ettikleri bilgileri bir araya getirmeleri ve sınıfta istedikleri bir yöntemle bilgileri sunmaları istenebilir (**E2.2, SDB2.2**). Öğrencilere performans görevi olarak Türk sanat müziğinde 24 perdeli Arel-Ezgi-Uzdilek sistemini ve daha önce kullanılan 17'li perde sistemini araştırmaları istenebilir (**E2.2**). Öğrenciler Arel-Ezgi-Uzdilek sistemi ve 17'li perde sistemini karşılaştırabilirler. Bulgular karşılaştırabilir ve her iki sistemin benzer ve farklı özellikleri venn şemasıyla listelenir (**SDB2.2**). Örneğin iki grup çalışması planlanabilir. Gruplardan benzer ve farklı yönleri listeleyebilecekleri bir karşılaştırma tablosu hazırlamaları istenebilir. Daha sonra sonuçları karşılaştırmaları sağlanır (**SDB2.2**). Grup çalışmasındaki iş birliği ve etkinlik düzeyini ölçmek için grup değerlendirme formu, araştırmanın içeriğinin doğruluğunu ve kapsamını değerlendirmek için kontrol listesi, sunum sırasında öğrencilerin iletişim ve ifade becerilerini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir.

MT.8.3.2

Öğrencilerin çalgı ve repertuvar derslerinde öğrendikleri eserleri ya da kendi çalışmalarlarıyla repertuvarlarına ekledikleri Reform Dönemi eserlerini dinleyebilmeleri için uygun ortamlar sağlanmalı ve bu süreçte öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarını geliştirerek hayatlarını estetik unsurlarla zenginleştirmeleri desteklenmelidir **(D7.3)**.

Öğrencilerin dinledikleri eserler içinden Reform Dönemi eserlerini belirleyecekleri bir dinleme etkinliği planlanır. Öğrencilere çeşitli görsel, işitsel materyallerle dönemin çalgıları ve dönemin müzik özelliklerine uygun olarak kaydedilmiş Klasik Dönem, Neoklasik Dönem, Romantik Dönem ve Reform Dönemi (günümüz eserlerini de kapsayacak eserler) eserleri dinletilir **(SAB9, OB2, E3.2)**. Öğrencilerden dinledikleri eserin isminden, bestecisinden ve dinlenen kısımdan hareketle esere ilişkin ipuçlarını belirlemeleri istenir. Belirledikleri ipuçlarını Klasik Dönem, Neoklasik Dönem, Romantik Dönem ve Reform Dönemi'ne ait ön bilgileriyle ilişkilendirmeleri sağlanır. Daha sonra belirledikleri ipuçlarından hareketle eserin dönemine yönelik mantıklı tahminlerde bulunmaları istenir. Dinlenen eserler içinden Reform Dönemi'ne ait eser tahminlerinin doğrulanmasıyla etkinlik tamamlanır. Öğrencilere dinleme etkinliğinde dikkat edecekleri noktalar hatırlatılabilir **(D14.1)**. Öğrencilerin bireysel katkılarını ve grup sürecine olan etkilerini değerlendirebilmeleri için öz değerlendirme formu, grupların birbirlerinin sunumlarını değerlendirebilmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir. Öğrencilerin grup çalışmalarında iş birliği ve katılım düzeyleri gözlem formu ile değerlendirilebilir.

MT.8.3.3

Öğrencilerden önceki derslerde öğrendikleri bilgilerden yararlanarak Romantik Dönem ve Reform Dönemi'nde Türk sanat müziğindeki gelişmeleri belirlemeleri istenir **(OB1, E2.2, D19.2)**. Sınıf iki gruba ayrılabilir **(SDB2.2)**. Bir grup Romantik Dönem'deki Türk sanat müziği ile Reform Dönemi'ndeki Türk sanat müziğinin benzer özelliklerini, diğer grup farklı özelliklerini listeler **(OB1, SDB2.2)**. Daha sonra öğrencilerden benzer ve farklı yönleri listeleyebilecekleri bir karşılaştırma tablosu hazırlamaları istenir. Gruplardan iki dönem arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri sırayla söyleyerek tabloya işlemeleri ve daha sonra sonuçları karşılaştırmaları istenebilir **(OB1, SDB2.1)**. Öğrencilerin grup çalışmasındaki iş birliği ve katılımı gözlem formu ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden Reform Dönemi'nin Türk sanat müziğine katkılarını araştırmaları istenebilir. Performans görevleri, içerik doğruluğu, dönemsel özelliklere uygunluk ve yaratıcılık kriterleriyle analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

MT.8.3.4

Reform Dönemi'nin önemli bestecileri ile ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon gibi içerikler izletilir **(E1.1, E3.2, OB1, OB4)**. Öğrencilerden Reform Dönemi başlangıcından günümüze kadar olan dönemdeki Türk sanat müziği bestecileriyle ilgili olarak grup çalışması yapmaları istenir **(E2.2, D19.2)**. Reform Dönemi belli aralıklara bölünebilir ve gruplar ilgili bölüm dâhilinde araştırma yapabilirler. Gruplar iş birliği yapar, Reform Dönemi başlangıcından günümüze kadar öne çıkan Türk sanat müziği bestecilerini kronolojik olarak resim, kısa açıklamalar, bestecilerle ilgili ayırıcı bilgiler (besteci kimliğinin yanında aynı zamanda müzik araştırmaları yapan besteciler) gibi öğelerle zenginleştirerek sıralayabilirler **(E2.2, E3.2, E3.7, SDB2.2, OB2, OB4)**. Öğrenciler öz ve akran değerlendirme formu, gözlem formu, grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilere Türk sanat müziği tarih sokağı oluşturmaları, müzik tarihi günlüğü yazmaları verilebilir. Bu görevler, içerik doğruluğu, dönemsel özelliklere uygunluk ve yaratıcılık kriterleriyle analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

MT.8.3.5

Öğrencilere Reform Dönemi'nde açılan Türk sanat müziği eğitimi veren okullarla ilgili bilimsel gerçeklere dayalı, pedagojiye uygun görsel, belgesel, film, animasyon gibi içerikler izletilir, okuma parçası okutulur (**E1.1, E3.2, OB1, OB4**). Dârüelhan'dan başlayarak günümüze kadar Türk sanat müziği eğitimi veren okulların kurulduğu dönemi, kurucusu, okullardaki eğitimin niteliği ve kapsamı, bu okulların Türk sanat müziğinin gelişimine etkisi, burada görev alan müzik eğitimci ve araştırmacıları gibi bilgilerin ölçüleceği çalışma kâğıdı hazırlanır (**D19.2**). Çalışma yaprağı, öz değerlendirme, kontrol listesi ile süreç değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Reform Dönemi'nde dünyada hâkim olan sanat anlayışını ve Türk sanat müziği üzerindeki etkilerini araştırarak bir çalışma yapmaları istenebilir.

Öğrenciler Türk sanat müziği eğitimi veren kurumların eğitim felsefesini ve müzik tarihine katkılarını anlatan bir video proje hazırlayabilirler.

Öğrencilerden Reform Dönemi'nin ilk bestecileri ve son bestecilerinin eserlerini karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrencilerden Reform Dönemi bestecilerinden birinin hayatını dramatize etmeleri istenebilir.

Öğrenciler Reform Dönemi bestecilerinin biyografik bilgilerini ve eserlerini içeren bir bilgi görseli hazırlayabilir ve her bir besteciye ait bir eserin performans kaydını sunumlarına ekleyebilirler.

Öğrencilere Reform Dönemi başlangıcından günümüze kadar olan dönemdeki eserlerle ilgili bir dinleti düzenleme görevi verilebilir.

Destekleme Öğrencilere Reform Dönemi'ni özetleyen bir okuma parçası verilebilir, kısa videolar izletilebilir. Öğrencilere Reform Dönemi'nden günümüze kadar Türk sanat müziğindeki önemli gelişmeleri gösteren bir zaman çizelgesi şablonu verilebilir. Öğrencilerden verilen şablondan yararlanarak bu çizelgeye önemli olayları, bestecileri ve eserleri tarih sırasına göre yazmaları istenebilir.

Öğrencilere Reform Dönemi'ne ait bir Türk sanat müziği eseri dinletilebilir. Ardından eserde duydukları özellikler ile ilgili (usul, makam, söz yapısı vb.) düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilere Reform Dönemi ve Romantik Dönem'den iki eser dinletilerek öğrencilerden bu eserleri karşılaştırması istenebilir.

Öğrencilerden üzerinde bestecilerin isimlerinin ve biyografilerinin yazılı olduğu kartlar hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerden bu kartları kronolojik olarak sıraya koymaları istenebilir. Ardından sırlamalar kontrol edilerek geri bildirim verilebilir.

Öğrencilerden Reform Dönemi'ndeki Türk sanat müziği eğitimi veren kurumları listemeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: TÜRK MÜZİĞİNDE YENİ TÜRLER

Temada öğrencilerin Türk tango ve valslerini çözümleyebilmeleri, Türkçe sözlü hafif Batı müziği hakkında bilgi toplayabilmeleri, Türk pop müziğinin tarihsel gelişimini yorumlayabilmeleri, Anadolu rock müziğini çözümleyebilmeleri ve arabesk müziğin gelişimini yorumlayabilmelerine yönelik bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme, SDB2.1 İletişim, SDB2.2 İş Birliği

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama), SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.2. Gözlemleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

MT.8.4.1. Türk tango ve valslerini çözümleyebilme

- a) *Türk tango ve valslerinin müzikal unsurlarını belirler.*
- b) *Türk tango ve valslerinin belirlenen unsurları arasındaki ilişkileri analiz eder.*

MT.8.4.2. Türkçe sözlü hafif Batı müziği hakkında bilgi toplayabilme

- a) *Türkçe sözlü hafif Batı müziği hakkında bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- b) *Türkçe sözlü hafif Batı müziğinin tarihsel gelişimi, önemli sanatçıları ve eserleri hakkında bilgi toplar.*
- c) *Türkçe sözlü hafif Batı müziği hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.*
- ç) *Türkçe sözlü hafif Batı müziği hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.*

MT.8.4.3. Türk pop müziğinin tarihsel gelişimi ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) *Konu ile ilgili bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- b) *Belirlediği araçları kullanarak konu ile ilgili bilgileri bulur.*
- c) *Konu ile ilgili bilgileri doğrular.*
- ç) *Konu ile ilgili bilgileri kaydeder.*

MT.8.4.4. Anadolu rock müziğini çözümleyebilme

- a) *Anadolu rock müziği eserlerinde kullanılan müzikal unsurları belirler.*
- b) *Anadolu rock müziği eserlerinde Türk halk müziği ile Batı müziği unsurlarının bir araya gelmesinin etkilerini analiz eder.*

MT.8.4.5. Arabesk müziğin gelişimi ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) *Konu ile ilgili bilgiye ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- b) *Belirlediği araçları kullanarak konu ile ilgili bilgileri bulur.*
- c) *Konu ile ilgili bilgileri doğrular.*
- ç) *Konu ile ilgili bilgileri kaydeder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Türk Tango ve Valsleri
- Hafif Batı Müziği
- Türk Pop Müziği
- Anadolu Rock Müziği
- Arabesk Müzik

Genellemeler

- Cumhuriyet Dönemi'nde Türk müziğinde geleneksel müzik türlerinin dışında yeni türler ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kavramlar

kentleşme, popüler kültür

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden Anadolu rock müziği türünde eserlerden birini analiz ederek bu şarkıda kullanılan halk müziği motiflerini ve Batı müziği unsurlarını belirlemeleri istenebilir. Performans görevi analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin müzik eserlerini dinlerken usul, makam gibi temel unsurları belirleyebildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci “Daha önce Türk tango ve valslerini duydunuz mu?” “Türk tango ve valslerini diğer müzik türlerinden ayıran özellikler sizce nelerdir?” sorularıyla öğrencilerin bilgi düzeyleri ölçülebilir.

“Müzik, toplumsal olayları veya değişimleri yansıtmak için nasıl bir araç olabilir? Bu konuda örnek verebileceğiniz bir müzik türü veya eser biliyor musunuz?” sorularıyla öğrencilerin müziğin toplumsal ve tarihsel etkilerini analiz etme becerisi ölçülebilir.

“Pop müzikte en çok dinlediğiniz şarkıcılar kimler? Onların toplumsal olaylara dair mesajlar verdiğini düşünüyor musunuz?” “Anadolu rock’ta Türk halk müziği ile rock müziği arasında bir bağlantı olduğunu düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?” “Arabesk müzik size göre hangi duyguları ifade eder?” sorularıyla öğrencilerin bilgi düzeyleri ölçülebilir.

Dinleme formları hazırlanarak öğrencilerin makam, ritim gibi temel kavramlara ilişkin temel bilgilerini yazmaları sağlanabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Dinlediğiniz bir şarkıda Türk halk müziği etkileri hissettiniz mi?” “Geleneksel Türk müziği örneklerinin modern bir icrasını dinlediniz mi? Ne hissettiniz?” “Türk halk müziği motiflerinin kullanıldığı bildiğiniz müzikler var mı?” gibi sorular sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

MT.8.4.1

Öğrencilere Türk tango ve valslerinin Cumhuriyet Dönemi müzik tarihinin önemli bir parçasını oluşturduğu belirtilir. Türk tango ve valslerinin önemli örnekleri dinletilir (**SAB9**). Dinletilen eserlerin ritmik yapısını, ezgisel karakterini, temalarını ve eserlerde kullanılan çalgıları belirlemeleri için öğrencilere dinleme formu dağıtılır (**E2.2**). Öğrencilerin doldurduğu dinleme formları toplanarak sonuçlar değerlendirilir. Öğrenciler, analiz ettikleri eserlerin arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları grup tartışması yoluyla belirlerler (**KB2.7, OB9, E3.6**). Gruplar belirledikleri benzerlikleri ve farklılıkları hazırladıkları bir karşılaştırma tablosu ile sunarlar (**OB1, SDB2.2**). Sunumlar sırasında tangoların ve valslerin ortak yönleri, duygusal etkileri, eserlerdeki kültürel ve tarihsel bağlam gibi unsurlar tartışılır (**D19.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden Türk tango veya valslerinden birini seçmeleri ve bu eserin kültürel bağlamını, ritmik yapısını, ezgisel karakterini ve eserde kullanılan çalgıları analiz etmeleri, analiz sonuçlarını görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirerek dijital bir sunum hâlinde hazırlayarak sınıfta sunmaları istenebilir. Öğrencilerin grup tartışmalarına katılımı ve iş birliği gözlem formuyla değerlendirilebilir. Öğrencilerin bireysel katkılarını ve grup sürecine olan etkilerini değerlendirebilmeleri için öz değerlendirme formu, grupların birbirlerinin sunumlarını değerlendirebilmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir. Performans görevleri ve sunumlar kapsam, içerik gibi belirlenen ölçütler çerçevesinde analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

MT.8.4.2

Öğrencilere dinletilen eserlerin ritmik yapısı, sözleri, temaları, eserlerde kullanılan çalgılar gibi özellikleri analiz etmeleri için bir dinleme formu dağıtılır (**OB9**). Analiz etmeleri için

bir dinleme formu dağıtılır **(OB9)**. Öğretmen rehberliğinde formlar değerlendirilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak Türkçe sözlü hafif Batı müziğinin önemli sanatçılarını, eserlerini, dönemin sosyal ve kültürel yapısını araştırırlar **(E2.2, SBAB2.2, OB1, D15.3, D19.2)**. Her grup, belirlenen bir konu hakkında güvenilir genel ağ adresleri, basılı kaynaklar ve dijital içerikler kullanarak bilgi toplar. Öğrenciler, buldukları bilgileri ve belirledikleri kaynakların doğruluğunu tartışarak teyit ederler. Kaynak belirleme, gelişmeleri içeren bilgileri bulma, bu bilgilerin doğrulanmasına dair kanıtlar ve bilgilerin kaydedilmesine yönelik her çalışma için öğrencilerden küçük gruplar oluşturmaları istenebilir **(E3.4, OB1)**. Gruplar araştırdıkları bilgileri içeren bir bilgi görseli oluştururlar. Bu bilgi görselinde Türkçe sözlü hafif Batı müziğinin tarihsel gelişimindeki önemli isimler, dönemin öne çıkan eserleri, sosyal ve kültürel bağlamları ile ilgili açıklamalar, görsel materyaller yer alır. Görsel olarak zenginleştirilmiş bilgi görseli, dijital sunum hâline getirilir ve sınıfta paylaşılır **(OB1, OB2, OB4, E3.7, D16.3)**. Öğrencilerin çalışmalarını değerlendirmek ve grup çalışmasındaki iş birliği ile etkinlik düzeyini ölçmek için grup değerlendirme formu, araştırmanın içeriğinin doğruluğunu ve kapsamını değerlendirmek için kontrol listesi, sunum sırasında öğrencilerin iletişim ve ifade becerilerini değerlendirmek için gözlem formu kullanılabilir.

MT.8.4.3

Öğrencilere Türk pop müziğinin tarihsel gelişimi ile ilgili bilgiye ulaşmaları için kullanabilecekleri kaynaklar tanıtılarak öğrencilerin bu amaçla kullanacağı araçları belirlemeleri sağlanır **(OB1)**. Öğrencilerin belirlediği araçlarla konu ile ilgili bilgileri bulacakları çalışmalar yapmaları sağlanır. Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup 1970'ler, 1980'ler veya 1990'lar gibi belirli bir dönemi seçer. Gruplar seçtikleri döneme ait sanatçıları, eserleri, dönemin toplumsal yapısını, teknolojik ilerlemelerin müzik üretim süreçlerindeki yansımalarını araştırırlar **(E1.1, E2.2, SBAB2.2, OB1, D15.3, D19.2)**. Grupların konu ile ilgili edindikleri bilgileri farklı kaynaklardan araştırma yaparak doğrulaması beklenir **(KB2.8)**. Gruplardan görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmiş bir sunum hazırlamaları istenerek edinilen bilgilerin kaydedilmesi sağlanır **(OB1, OB2, OB4, OB9, SDB2.2)**. Hazırlanan sunumlar sınıf ortamında paylaşılır. Bu uygulamalarla hedeflere uygun planlamalar yapılabilir, toplanan veriler sınıflandırılıp kaydedilebilir **(SDB1.2, KB2.2)**. Gözlem formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu kullanılarak süreç değerlendirilebilir. Sunumlar kapsam, içerik gibi belirlenen ölçütler çerçevesinde analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

MT.8.4.4

Öğrencilere rock müziğinin dünya çapında klasikleşmiş eserlerinden örnekler dinletilir. Dinleme sırasında rock müziğine özgü ritmik yapı, vokal tarzı, çalgı düzenlemeleri, bas hattı ve gitar riffleri gibi unsurlara dikkat çekilir **(E3.2)**. Ardından Anadolu rock müziği eserleri dinletilir **(SAB9)**. Öğrencilere dinletilen eserlerin halk müziği motiflerini, bu eserlerde kullanılan Batı müziği ve Türk müziği çalgılarını, eserlerin ritmik yapıları ve tematik unsurlarını analiz etmeleri için dinleme formları dağıtılır **(E3.2, OB9)**. Öğrencilerin doldurduğu dinleme formları toplanarak sonuçlar öğretmen rehberliğinde değerlendirilir. Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup belirli bir eser seçer ve dinler. Grupların dinledikleri eserlerle ilgili "Bu eserde hangi Türk halk müziği motifleri kullanılmıştır?" "Bu türün dönemin toplumsal olaylarını ve değişimlerini yansıtmaya şekli nedir?" "Batı müziği çalgıları ve ritimlerinin Anadolu motifleriyle uyumu nasıl sağlanmıştır?" gibi soruları tartışarak Anadolu rock müziğinin müzikal yapısını ve kültürel bağlamını anlamaları desteklenir **(SDB2.1)**. Performans görevi olarak öğrencilerden Anadolu rock müziği türünde eserlerinden birini seçerek bu şarkıda kullanılan Türk halk müziği motiflerini

ve Batı müziği unsurlarını belirlemeleri istenebilir. Öğrencilerin grup tartışmalarına katılımı ve iş birliği düzeyi gözlem formuyla değerlendirilebilir. Öğrencilerin kendi bireysel katkılarını ve grup sürecine olan etkilerini değerlendirebilmeleri için öz değerlendirme formu, grupların birbirlerinin sunumlarını değerlendirebilmeleri için akran değerlendirme formu kullanılabilir. Sunumlar ve performans görevleri kapsam, içerik gibi belirlenen ölçütler çerçevesinde analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

MT.8.4.5

Öğrencilere arabesk müziğin gelişimi ile ilgili bilgiye ulaşmaları için kullanabilecekleri kaynaklar tanıtılarak öğrencilerin bu amaçla kullanacağı araçları belirlemeleri sağlanır **(OB1)**. Öğrencilerin belirlediği araçlarla konu ile ilgili bilgileri bulacakları çalışmalar yapmaları sağlanır. Öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup arabesk müziğin gelişimindeki belirli bir dönemi seçer. Gruplar seçtikleri döneme ait sanatçıları, eserleri, dönemin toplumsal yapısını ve arabesk müziğin bu toplumsal koşullarla ilişkisini araştırırlar **(E1.1, E2.2, SBAB2.2, OB1, D15.3, D19.2)**. Grupların konu ile ilgili edindikleri bilgileri farklı kaynaklardan araştırma yaparak doğrulaması beklenir **(KB2.8)**. Gruplardan görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmiş bir bilgi görseli hazırlamaları istenerek edinilen bilgilerin kaydedilmesi sağlanır **(OB1, OB2, OB4, OB9, SDB2.2)**. Hazırlanan bilgi görseli sınıf panosunda paylaşılır. Bu uygulamalarla hedeflere uygun planlamalar yapılabilir, toplanan veriler sınıflandırılıp kaydedilebilir **(SDB1.2, KB2.2)**. Gözlem formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu kullanılarak süreç değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden tango ve valslerin evrensel örnekleri ile Türk tango ve valslerini karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrenciler Türkçe sözlü hafif Batı müziğinde Türkçe sözlerle yeniden düzenlenen şarkıları orijinalleriyle karşılaştırabilirler.

Öğrencilere farklı dillerde söz yazılmış Türk müziği eserlerini araştırma görevi verilebilir.

Öğrenciler pop müziğin teknolojik gelişmelerle nasıl şekillendiğini göstermek için bir zaman çizelgesi oluşturabilirler.

Destekleme Öğrencilerden seçtikleri bir tango veya valsın müzikal özelliklerini tanıtan sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden seçtikleri Türkçe sözlü hafif müzik eserinin müzikal özelliklerini tanıtan bilgi görseli hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Türk pop müziğinin tarihsel gelişimini gösteren afiş hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Anadolu rock müziğinin özelliklerini listelemeleri istenebilir.

Öğrencilerden Arabesk müziğin ortaya çıkışı, tarihsel gelişimi ve kültürel etkilerini açıklayan bir araştırma yapmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

